

1095

~~Phys. 795~~

795

~~267. Phys.~~

1200

AEPOMANTEIA,
IN
QUA TRACTATUR
DE
MUNDO, SPATIO, VACUI-
TATE, ET AËRE;
TUM ETIAM
DENSO ET RARO,
Ac cæteris qualitatibus
CHTONOSPHERÆ DIVERSIMODE
ACCIDENTIBUS.

Unde,
Doctrinâ Aëris explicatâ, in veram
Cognitionem rerum Physicalium, Medicarum,
aliarumque, cum Oeconomix, tum quibusvis
vitæ usibus servientium liceat
devenire.

Cui adjiciuntur primò quædam ad justam
Aërostatismi, & Thermocryerometri
Structuram summoperè necessaria: nec non se-
cundò circa hæcce Organa factæ Observaciones, ab
initio Veris Anni 1709 usque ad idem instans
Anni 1715.

Per
J. J. W. de Peima Lib. Bar. de Beintema, S. C. R. M.
Perf. Med. & Consil. ut & Regni Hungariæ, Provinciarumq;
Ei annexar. Parem, Archiatrum, Proto-Med. & Consil. Sanit.
Præsidem perpetuum.

VIENNÆ AUSTRIÆ,
Typis Joannis Van Ghelen, Sac. Cæs. Majestatis Aulæ,
& Universit. Typographi 1715.

APPROBATIO.

PRæsentem de aëris qualitatibus iisdemque per instrumenta sic dicta aërostatium & thermocryerometrum dignoscendis tractatum à me officii tempore revisum (cùm in eo sacrosanctæ Fidei Catholicæ præceptis nihil difforme ; cuncta autem tam scientiæ physicæ , quàm medicæ principiis congrua , mentibusque notitiæ Chtonosphæricæ pariter ac salutari aëris cognitioni inhiantibus apprimè utilia & opportuna compererim) ego infrascriptu publicâ luce laudeque dignum arbitror ; Si ita videbitur Reverendissimo , Perillustri ac Magnifico Domino Universitatis Rectori. Actum Viennæ Octavâ Iduum Decembris Annô reparatæ salutis humanæ 1714.

CAROLUS WOLFFGANGUS
à Lebzelttern m. ppr. Sac. Cæs.
Regiæque Catholicæ Majestatis
Consiliarius & Personæ Medicus,
Facultatis Medicæ p. t. Decanus.

Imprimatur.

GEORGIUS HENRICUS
à Lamprecht Doct. Cathedra-
dralis Viennensis Decanus,
& p. t. Universitatis Pro-
Rector.

Amice Lector!

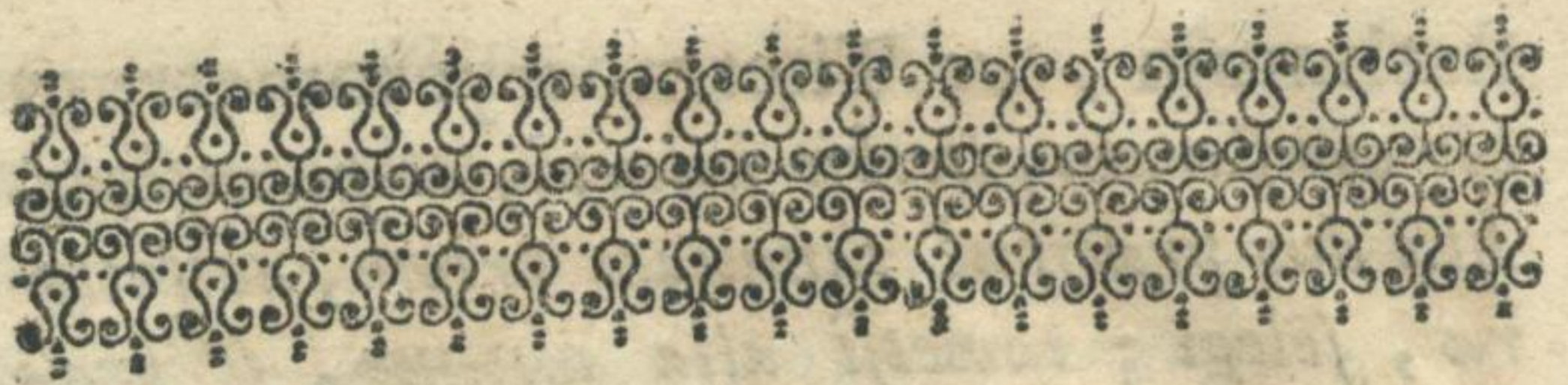
Εἰμὼν ὄταν παρὰ γέλας, θάλασσα μὴ
θεύπτε: *Antiquum.* Sic no-
strò quoque tempore iter in-
stituentibus prudentia con-
sulit sibi de calceis, & pe-
nula prospicere, ut adversus
viarum asperitates illæsi perdurent, ac Cœ-
li, Aërisque inclementiæ resistent. Si ve-
rò tempestas mitis hos comitetur, vel solis
æstus; utique majora, & incommoda im-
pedimenta convasârunt. Sed quamvis per-
egre proficiscendi animus non adsit, quotidia-
nâ nihilominus experientiâ docemur, insig-
nis omnino, ac nunquam non necessaria com-
moditatis existere, ut de futuris tempestati-
bus, aliaque omni Aëris temperie, certiores
reddamur. Quid belli Ducis, quid Archi-
thalassi interest ad temperiem Cœli, venti-
que qualitates animadvertere, atque procellas
præfagire? Nonne quandoque bellicosi exer-
citûs nimbus, ventus, vel & ipsi Solis radii
adver-

adversi, indubiam exspectationem ita frustra-
ti sunt, ut inferiori militi campum & castra
reliquerint? An non ejusdem venti immu-
tatio, aut ingruens Circius, & Turbo, vel
quoque malacia epibatarum praeliantium so-
lertiam adeo eluserunt, ut victoriâ cadere sint
coacti? Nonne etiam totam suam Classem
invincibilem solo procellarum furore, ne qui-
dem visò hoste, submersam Hispani dolere
debuerunt, dum in dies singulos felicissimæ
expeditionis nuntiis inhiabant? Ita Colorem,
Vinitorem, atque Æconomum per Celi, Æ-
risque temperiei prænotiones de fertilitate, ac
annonæ defectu cuncta ritè ordinare videmus.
Ipsi autem Curatores sanitatis cum tota Fa-
milia Medica non melius suam providentiam
impendunt, quàm prænoscendo non desitam
aut noviter irruendam apocrisim morbosam,
epidemicam, & malignam, ac quamcunque
aliam constitutionem pestilentem, ad quam
universam intemperies Celi tantoperè con-
spirat, ut eadem per hanc infallibilè prorsus
methodò potis sit provideri. Astrologi suis
prædictionibus jam dudum conabantur ejus
gratiâ aliquid subministrare; ast fallaces eo-
rum opiniones hætenus: neque memini ex
innumeris ebimatographis, & fastorum obser-
vatio-

vationibus certi quidpiam, aut utilis posse
elici. Cardanus Astrologia aliàs amantissi-
mus, & acris propugnator, in sua præsa-
tione super Hipp. de Aëre inquit: illum
se ipsum ignorare, qui quicquam casu
fieri putat. Verùm, omnium plures
cùm sint causæ, DEI voluntatem no-
bis ignotam esse, Astrorum promissa
dubia, si non falsa: quæcunque verò
ex circumjacenti hac Regione Aëris,
terrarum, atque Aquarum pendent, &
nota, & fida esse. An ipse circa hanc
præcognitionem temperiei Cæli in circumja-
centi Regione peculiari usus fuerit methodò,
vel qualis ad eam apta queat existere, non
exponit. Credibile, eum ejusmodi signa in
subsidiùm vocâsse, quæ jam olim ab Astris,
Luna, Soleque, ac eorundem Parrbeliis, Pa-
raselynis, Funibus solaribus, Halone, Iri-
de, Nubibus, Tonitru & Fulgure, atque
præcipuè Ventorum qualitate, ipsisque me-
teoris solebant desumi; vel etiam ἐκ τῆς να-
ταστροφῆς γεωγυικῆς. Quæ quidem cuncta non
suâ carent utilitate, & semper plus præsta-
re consueverunt, quàm à sciolo quopiam Astro-
logia, & fastorum calculatore aliquando vi-
dimus prolatum.

circa indivisibilia, exhaustiones, cum Geometricas, tum Arithmeticas, ac Radices impossibiles altiorum aequationum, aliaque hujuscemodi ὑψηλόφροντα, perpetuò versatur, ingenium sibi conficit sine ullo profectu. Exhaustiones istae, ἢ πάντα ταῦτ' ἀνένδεκτα, ad inanitatem, & vacuum remittenda; ne mens laboriosè nimis ac frustra delassetur. Alia restant, quae sensibus subjacere experimur, in quibus opera fructuosa porro poterit adhiberi. Ab effectibus solemus instrui, bice nobis data, & Materiem porrigunt: ac verè τὰ μαθήματα, μαθήματα. Et quantum sensibus completum mutilo, ac orbo praeferrì judicamus, tantò excellentiùs is in Mathesi progreditur, quantò animum suum ad res, & actiuosa magis convertit, iisque eruditur. Sic Logistica certè praecleara est, ac speciosa meretur nominari, cum ex notis ignota investigamus, ac re ipsà eruimus. Sed ubi nota nobis desunt, & peruersis principiis insistimus; secundum quodlibet productum, effatumve, aut porisma, ballucinabimur. In hujus autem genere studii Aëromantici praë omnibus opus habemus praecicum suis instrumentis, quibus ad copiam signorum patefit aditus. Ea tibi, per Aëro-
stath-

stathmum, ac Thermocryerometrum
hîc comparata, licebit intueri, ac pernoscere.
Ista duo præcipuè tanquam prima, ac potio-
ra, selegi; tametsi alia quoque, & præ-
sertim Hygrometra, fructu suò pollere haud
diffitendum sit. De Pycnoscopiis, sive Ma-
nometris non multùm simus solliciti, si enar-
rata Museum, ac Conclave adornaverint,
& paucâ adhibitâ exercitatione, fuerint no-
bis reddita familiaria. Ut verò posterior dies
discipulus est prioris; ita deinceps non de-
futurus plura conari. Interim hæc, tuo
commodo scripta, æqui bonique consule: &
Vale.

I N D E X M A T E R I Æ.

Cap.		Pag.
1.	<i>De Mundo.</i>	1.
2.	<i>Spatio & vacuitate.</i>	17.
3.	<i>Tellure.</i>	30.
4.	<i>Aëre.</i>	36.
5.	<i>Denso, & Raro.</i>	58.
6.	<i>Instrumentis Aëris qualitates in- dicantibus.</i>	66.
7.	<i>Aërostatismo, ejusque usu, & necessitate, in communi vi- tæ ordine, ac scientiis re- rum.</i>	70.
8.	<i>Thermocryerometro, ejusque usu & commodo.</i>	97.
9.	<i>Observationibus Aërologicis Vien- næ habitis sub Elev. gr. 48. m. 22. de Annis 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. usque ad Veris initium 1715.</i>	106.

DE MUNDO

CAPUT I.

§. I.

Uam materiam tractandam suscipio, tam delicatam experior, ut sine aliqua insinuatione explicatûs magnæ illius nos ambientis Sphæræ de operæ fructu inter plerosque diffiderem. Judicat major hominum pars solùm super palpabili; sed neque tunc bene: quid de Aëre invisibili, ac ferme haud sensibus subjecto, iudicii expectandum, si non corporeæ, ac materialis rei ratiociniô tantulùm manifestus evaderet;

A

deret;

deret ; Aëre , inquam , non manu comprehensibili, non oculorum acie, nec aliàs quidem , si non ejusdem ideam nobis comparemus per plurima experimenta , quibus illius qualitates sensus nostros ferire animadvertimus ?

§. 2.

Omnes de Dei Opt. Max. Operibus magnificè sentimus , ne quid desit Ejus Gloriæ celebrandæ , ac nostrum agnoscendæ humilitati , ut ad gratiarum actiones impellamur pro immenso nostræ Creationis beneficio. Sed reverà Ejus supremi Conditoris potentiæ nos derogare non percipimus , dum videmur intellectum extendere ad comprehensionem limitum, quibus Ejus Omnipotentia præcideretur in Fabrica alicujus Operis imperfecti, & multifariè ampliandi.

§. 3.

Ægyptiorum antiqua Philosophia
sta-

statuebat Mundum genitum, mortalemque, ac ad sphaerae similitudinem rotundum. Aristoteles, praeterquam quod plurimum de praesentia, ac Mundi harmonia profert, Eum unum esse asserit, nec plures non solum non esse, sed & fieri non posse, ut plures existerent. Nihilominus Eum ait non infinitum, sed formam globosum, & quamvis magnitudine ambitum longè summum complexum, attamen Ejus supremam partem omnem in partem finitam esse ac terminatam: cujus id, quod in celsissimo loco situm est, Coelum dicitur, Dei domicilium. Cicero, Deorum, & hominum causa factum esse Mundum, quæque in Eo sint omnia, concludit; ac proin Eum communem Deorum atque hominum Domum, aut Urbem utrorumque appellat: sed extra quam nulla pars materiae sit, nullumque corpus.

§. 4.

Sacrâ Fide imbuti sumus, quòd in principio Mundus creatus sit, cum omnibus quæ in eo sunt. Huic quidem debita cum veneratione adhærendum est, & pro impietate reputandum à Dogmate S. Ecclesiæ in rebus Fidei per omnî exceptione majora Martyria infallibilem Authoritatem nactæ, vel tantillum desciscere. Nihilominus cum non tantum liceat ubivis rimari veritatem, sed & ad scientiam rerum plurimis præclaris argumentis, Divinoque quodam instinctu nos impelli videamur; nil hîc prætermitti debet, quod ad perfectam hujus instituti perceptionem utcunque spectari posse arbitrari-

§. 5.

Cartesius, cumque eo plures recentiores, dum in Mundi extensione nullos fines, ac limites agnoscebant, Eum indefinitum pronuntiârunt; atque

atque simul quamlibet Hujus indeterminabilis Molis particulam pro indefinito divisibilem : ita ut ad eam diminutionem reduci non possit aliquod corpusculum , quod infecabile restet, & porrò aliarum qualitatum expers habeatur. Quicquid id sit, indubiæ Doctrinæ est , quòd Corpus eò usque extensum dici non possit, quin mente comprehendamus idem adhuc majus posse existere. Sic retrogradi non imaginabimur aliquod tam exiguum, ut ad minimum possit reduci, & minores affectiones haud induere. Et quàm clarè distinctèque intelligimus atomum duplicem separatum, quando conjungitur, corporis, vel alicujus rei verè materialis naturam non induere; aut atomum existere cum aliqua affectione, & corporis particulam reverà esse; Sive porrò atomum non esse atomum, eàdem distinctâ claritate meditando concludimus, quòd ab

aliqua circuli majoris circumferentia per aliam cujusdam inclusi lineæ tot ductiles ad commune centrum considerentur, quot minor circumferentia non possit admittere. Quapropter ne ultra quàm par est disputando progrediamur, sufficit simpliciter id supponere, quòd corpuscula tam exigua non dentur, quin eadem adhuc minora, quatenùs rei explicatio id exigit, mente possimus comprehendere. Quod idem de Magnitudine censendum.

§. 6.

Hactenùs plura Systemata de Mundi constitutione excogitata vidimus. Antiquis temporibus Telluri medium, vel locum centram assignarunt, quam Planetæ, inter quos & Sol reputabatur, cæteraque Astra visibilia, suò modò circumgyrare dicebantur: aliquibus motum Ei cardinatum tribuentibus, aliis verò quietem. Quorum præcipui ferun-

run-

runtur Anaxagoras , Democritus , Pythagoras, Philolaus, ac fortè Thales Milesius , & Anaximenes (Hic quadrantis fabricæ inventor, Ille unus ex septem , quem Cicero Principem appellat , Ecclipsium Solis, ac Lunæ primus calculator) ac denique Aristoteles , & Claudius Ptolomeus, uterque Tellurem in quiete considerans. Hoc ultimum pene continuatum 1900. annis : quum initiô sæculi 16. Nicolaus Copernicus non tantùm Telluri motum restituit , verùm etiam suum novum Systema de qualitate *Ejus Planetaria* , Solisq̃ue in Mundi centro quiete divulgavit. Licèt veriùs ejus restaurator sit nuncupandus, cùm jam olim Aristarchus hujus suæ sententiæ luculentam sanè fecerat explicationem : sicuti ex Archimedis arenario , tum quoque ex ipsius Aristarchi scripto superstite abundè cognoscimus.

§. 7.

Cùm verò id Telluris motûs Syſte-
ma noviter refurgens plurimorum
ſenſibus, ac imprimis Orthodoxæ S.
Scripturæ interpretationi videretur
adverſari, etſi Card. de Cuſa ante Co-
pernicum, multîs annîs, idem iſtud
ut ſuum publicè & acriter defendiſ-
ſet; verſus finem dicti ſæculi 16. Ty-
cho Brahe natione Danus, doctus
ac laborioſus imprimis Aſtronomus,
denuò Tellurem in centrum reduxit:
aliîs quibûſdam de Sole, Planetiſque
pro explicatione phænomenorum
neceſſariîs, ſecundùm methodum
ſuam reſervatiſ.

§. 8.

Hinc 17. ſæculum, plurimum egre-
giorum experimentorum ferax, in
quo & Aëroſtathi ſuo Authori de-
bent originem, dioptra ita exculta
fuit, ut tuborum ope oculus ad ar-
cana plurima, perrexerit, quibûs vel
invitus mentis aciem, ad alias in re-
bus

bus

bus Astronomicis formandas ideas ,
trajecit.

§. 9.

Attamen nimiùs quandoque in
Spiritualibus fervor sese valde exten-
dit, & ad ea, quæ propriè ad S. Fi-
dei dogmata non adeò videntur per-
tinere; quod presertim in puncto
antipodas afferente quàm acerrimè
apparuerat. Quam ob causam no-
varum rerum inventores controver-
siarum metu, aut in occulto hæse-
runt cum suis experimentis, aut ea-
dem ita communi opinioni aptare
conati sunt, ut acerbitati disputatio-
num, quoad ejus fieri posset, ob-
viam iretur. Sic Cartesius ex Syste-
mate multiplici, potissimùm ex duo-
bus ultimis, aliud novum adinveni-
re voluit, quò Tellurem omni mo-
tui eximere nitebatur, quamvis ejus
qualitatem Planetariam reservaret,
simulque Soli inter stellas fixas lo-
cum, eandemque cum iis proprieta-

A 5

tem

tem tribueret. Sed reverà nihil aliud effecit, quàm Aristarchi, & Card. Cusæ, ac Copernici, super hoc renovare: & quantoperè conatus fuerit Telluris globo motum auferre, eundem tamen ei per excellentiam videtur adauxisse. Nam non solùm motum istum Telluris cum vorticis sui sphæris retinuit, sed etiam secundùm motûs veriore definitionem demonstravit, eandem illam in perpetuo motu versari; quum Chtonosphæra secundùm totam suam substantiam indefinenter immutetur, & de uno in alium locum deferatur, quod illud de vento, & nubibus ipsa autopfia evincit, & non aliter dureret, quàm utcunque in suis speciebus, quæ eadem primis ablatis, sine vacuo aut mora, substituuntur. Ante dictum: oportere S. Fidei dogmata præ omnibus revereri; sed veluti S. Scriptura atque alia quælibet S. Ecclesiæ sensa non aliò unquam teten-

teten-

tetenderunt ; nec alia etiam Christi Salvatoris nostri Praxis nobis innuit, quàm ut ad Gloriam Dei, & charitatem proximi Ethicam nostram instruere debeamus ; Absonum apparet Artes liberales, atque adeò quamlibet Mechanicam iisdem intermiscere : tanquam Medicina, Astronomia, Mathesis, aliæque Artes, ad usum vitæ quàm maximè necessariæ, ex S. Scriptura, vel Dogmatibus S. Ecclesiæ essent docendæ. Quur verò Spiritualium Proceres noviter repertis atque stabilitis de factò, porroque reperiundis ejusmodi, succenserent, quæ majori Dei Gloriæ serviunt, nobisque in hoc tantillo vitæ pro æterna felicitate, unicè virtutis amandæ egregium præbent incitamentum ? Ego autem circa hæc, & alia, nihil supponi volo, nisi quod cum sensu Orthodoxo, & facti veritate quàm optimè debeat haberi conforme.

§. 10.

§. 10.

Manfit, inquam, dictus Philoſophus cum antiquioribus in eo, quod Regionem Mundi noſtratam hōc modō describeret; ut Solem infrā Tellurem, plureſque, quā anteā erant cogniti, Planetas centralem faceret; nec vereretur Solis maculas cum ſatellitibus Planetariis tunc notis (deinceps enim alios detectos habemus) inter Planetas recensere. De Solis maculis, quod unō eōdemque tempore aspectæ in India hīc & alibi omnī ſenſibili parallaxi careant, inſuperque oriantur, diſpereantque, P. Taquet controverſiam facere videtur. Sed hic ipſe ſciens, & à diverſis ſubtilioribus laudandus, ſecundū huiusmodi hypotheſes ſeſe qualicunque modō potiùs quorundam cenſuris ſubtrahere voluit, quā veris apparentiis adhærere: ſicuti pro Telluris immobilitate unicè ſtetit à ſenſu textuum S. Scripturæ.

ræ.

ræ. Attamen æquè possibile est, quòd Planetæ Soli viciniore, ejusque radiis immerfi visum nostrum obscurent, quàm nos obscuratiùs videri possimus à Jove, aut Saturno, ejusdem ipsius immerfionis ergo. Christus Dominus noster per simplicissimarum parabolarum Dogmata, inquam, unicuique clara, & intelligibilia, populum ad sui exemplum allexit, ut in timore Dei, & charitate proximi, hujus vitæ curriculum absolventes ad æternam beatitudinem destinarentur; citra principia Mathematica, & Mechanica. Quòd ergo extra fidem, ejusque effectibus non sit adversum, vel quò potius in admirationem Divinæ Omnipotentiae, adeoque in amorem virtutis rapiamur, illud haud quaquam erit occultandum. Fides est de iis quæ non videmus: & ubi factum adesse comperimus, ibi Fidem minimè contrariam possumus existimare.

§. II.

§. 11.

Cùm autem nullum Astrum qualitatis igneæ, ac fixæ inter ambitum Lyræ, & Syrii, aliud extet, quàm Sol; phænomena quælibet non videntur alteram hypothefim fuggerere, quàm quâ Solis compages pro noſtratis Regionis centro conſtituitur.

§. 12.

Hujus fideris fomentô Terra germinat, femina increſcunt, omneque pabulum ſuam maturitatem nanciſcitur; atque ipſæ animantes qualeſcunque ſemetipſas cum ſua propagine conſervant: &, ſi quid ex fiderum influxu ad nos pervenire credamus, id omne Soli præprimis deberi autumandum eſt.

§. 13.

Quid mirum itaque, ſi vel illud Astrum perſe, ſive per accidens aliorum intercursûs, quem à Luna ſuiſque propriis maculis frequentio-
ob-

observamus ; seu denique per confusiones rerum , in ipsa Tellure suborientes, in efficacia sua impediatur radiosa ; Hanc ipsam non solum quatenus gravari, & pati, sed etiam suis quibuslibet incolis pro intensiori gradu dictorum deliquiorum insignissimam vim inferri ? Experientia palam est, quid lux, & calor secundum qualitatem temperatam valeant pro incremento ; & contra quomodo tenebris ac gelu, quæ qualitates Telluri propriæ sunt, quævis vegetabilia cum animantibus horrore afficiantur, ac rigescant.

§. 14.

Non tamen dubium est, quin Soli vicini, aliique remotiores Planetæ, quorum remotissimum Saturnum experimur, quoque influxivè, respectu nostrum magis vel minus sensibilibiter operentur, quatenus sui luminis mutuatitii repercussionem grandiore aut magis refractam faciant.

ciant. Quæ omnia ad alterationem Aëris universalis, tum præcipuæ Epichthoniosphæræ valde operosa esse, facile concludemus.

§. 15.

Quantum ex multiplici apparitionum experimento assequi possumus, videtur hæc Regio nostras secundum Saturni circulum ultra spatium Telluris diametrorum quatuordecim mille sese extendere: ipsam autem Tellurem à Saturno in apogæo ad minimum distare integros sui diametros octo mille & quingentos; à Sole verò nobis multò viciniori, supra diametros mille trecentos, si nunc Telluris diametrum ad mill. ger. 1720. computemus, percipere licet, quantum nostratis Regionis ad Solem pergat extensio. Cui, secundum alios majori, dimetiendæ, globus tormentarius, tempore unius sec. spatium perticarum, seu sexpedarum Rhen. 100. quarum 1000. mill.

mill. Ger. 1. efficiunt, absolvere valens, plus sesquitrienniô impenderet (ratione habitâ distantiaë, Tellurem inter & Solem, illius Diametrorum 3790, five mill. Ger. 6518800.) Sic istud ultra Syrium ac Lyram spatium innumerabilium Regionum, quæ itidem immensè inter sese sursum, deorsum & collaterales, distinctæ intelligi possunt, quod & de galaxia sciendum est, humano captui incomprehensibile existere animadvertimus. An nunc hæc nostras Regio, aliæque istæ innumerabiles, spatiô occludantur imaginariô; aut aliquâ vacuitate terminentur; ut nostræ intentioni res accommodatior evadat, jam erit inquirendum.

CAPUT II.

De Spatio & Vacuitate.

§. I.

Aristoteles declarat extremam
Mundi partem omnem in par-
Btem

tem finitam esse, ac determinatam. Cicero extra Mundum nullam partem materiæ, nullumque corpus existere, philosophabatur. Alii deinceps secundum systema Ptolomæi de primo ac secundo mobili, ipsoque Cælo empyreo, diversimodè ratiocinati sunt, prout quilibet suis principiis nitebantur; verentibus pluribus nimis magnificè de Dei Operibus sentire, si Mundus extra captum consideraretur.

§. 2.

Qualis autem existeret ista finitio, ac quomodò ille actus inclusionis $\tau\omega$ $\delta\epsilon\upsilon\iota$ posset ascribi, nihil prorsus determinati reliquerunt. *Non entis nullæ sunt affectiones*: Commune est; & omnium Philosophorum cum consensu contradictionem non patiens. Quomodò ergo non enti, hujus ergo, qualitates illas eximias possumus assignare, quibus totum Universum actuosè deberet completi,

cti, ei que obices facere quam maxime actuosos, ultra quos impossibile esset Dei Opera extendi? Id est, esse & non esse, agere & pati una in re, unâ eademque duratione. Præstâtne hæc contraria sine ulla necessitate admittere, nobisque quasi participibus consiliorum Dei arrogantiam attribuere incomprehensibilia Ejus Opera definiendi, quam eadem submissô animô admirantes ut perfectissima, omni que imaginabili amplitudine eximia, Ejus Potestatem venerari? *Si virtutem & opera eorum mirati sunt; intelligant ab illis, quoniam Qui hæc fecit, Fortior est illis: à Magnitudine enim speciei, & creaturæ, cognoscibiliter poterit Creator horum videri.*

§. 3.

Meditemur, hunc immensum ambitum cortici alicui inclusum. Quô ambiri, quæso, corticem istum imaginabimur, & quam corticis perforati foraminibus assignabimus quali-

tatem, hinc in Mundum, illinc in nihil, aut Spatia imaginaria exeuntibus? Spatium, capedo, intervallum, distantia, & locus, in hoc conveniunt, quòd sine qualitate extensi non possint subsistere. Quare si dicam Spatium aliquod, ibi materiatum, & rem dari necesse est, quò usque illud Spatium possit expandi: neque illud aliter posse declarari quàm per verum, ac dimensionum, secundum totum suum quantumcunque intervallum. An nunc illud Spatium, sive *διάστημα*, & verè subsistens, è nobiliori materiato considerandum veniat, & quòd itidem hæc Mundi Regionem alteris præstantiores possint haberi, atque alicubi loca destinata pro impiorum carcere & pœnis; de hoc non controversabor. Nam summum Conditorum suis in æterna Gloria conservandis alicubi Sedem condidisse omnî imaginabili beatitudine superiorem (cujus intuitu hu-

hujus Telluris deliciæ, quales quales secundum innumerum genus, & speciem amenæ, voluptateque, gaudiô, & quavis animum cum delectatione demulcentes, nullius momenti existunt) cum Luminis naturæ ratione, tum à S. Fide evidentissimè concipimus. Animus est, mentem ab impossibili & inextricabili labyrintho abstrahere, atque ad ideam facilem, prorsusque simplicem transferre.

§. 4.

Pacem & veritatem diligere jubemur: & cum nulla ratio suadeat, cur ab hac explicatione intelligibili secederemus; pessimô quidem exemplô Lumen naturæ, secundum quod summi Creatoris Imaginem præ nobis ferimus, (Signatum est super nos lumen vultûs Tui Domine) contra suam qualitatem, prohibitis tenebris involvimus.

§. 5.

Qui sustinere voluerunt Mundum spatio imaginario includi, 1. non enti actionem per excellentiam assignant, cum per impossibile illi vel minimum non competat. Siquidem circumvallare totam Mundi machinam, actio tantæ realitatis serio meditati apparet, ut circumvallatō non possit videri inferior. 2. dum spatio reali Dei existentiae attributo aliquid derogari prætendunt, quem errorem evitare student, vel maximum committunt; cum Supremum Conditorum, cui sapientia, ac *Δουλοκρατία* cum suis omnibus prærogativis æterna sunt, à creatura inanimata, ac commensurabili dependere, & pati perhibent. Ubi contra Creator eò sublimiùs patescit, quò res creata, & sub Ejus potestate posita excellentior habeatur. 3. Operi Dei non exiguum detrahunt, quòd idem non fecisset omnibûs numeris absolutum:

lutum:

lutum : & denique 4. Si spatia illa imaginaria re ipsâ non in vera quantitate trinæ dimensionis consistarent, utique posset adhuc alius Mundus Creari, aliquot millionum spatiis ab hoc ipso existente interjectis. Si jam illud millionare distans veram *διχοτομίαν* faceret, & nihilominus dimensione careret, inque nihilo consisteret; hoc ipsum homini Philosopho planè esset indignum; cùm omnium unanimi consensu nihil nihil sit, & ubi nihil interjacet, hoc necessario debere esse contiguum. An autem nunc *Tellus in medio*, nosque superiores consistamus, considerantes antipodas inferiores; illi rei humanus intellectus impar habetur: sufficietque in communi usu loquendi per terminos intelligibiles sese explicare; nosque, dum hinc terrarum moramur, esse superiores, ac itidem eosdem ipsos, dum alibi, ubivis, existimus. Sed transeundum ad aliam

hujus capituli partem, ab priori haud multum dissentientem.

§. 6.

Vacuum, & *Vacuitas* in communi vitæ usu diversas, easque necessarias jam diu significationes obtinuerant. Sic vacuitatem doloris; vacuum virium; domum, vacuumque hæreditatem, ac possessionem; vacuum periculô; animum vacuum; locum vacuum à turba; & denique vas vacuum dicimus: præterquam quòd alias ejusmodi commodas huic nomini explicationes accomodemus. Sed Philosophicum vacuum aliud inuenire videtur: & quamvis vacuum nihil sit, tantas tamen altercationes jam aliquot sæculis, præcipuè ultimô præterlapsô, in Philosophia excitaverat, quæ super ulla alia re substantiva, excitari majores non potuere.

§. 7.

Aristoteles l. i. de Cœlo profert
ab

ab aliis, & id illud suum facit, quòd κενόν, vacuum, sit, in quo non est corpus, δυνατόν ἢ κινῆσθαι, possibile autem fieri: quum phys. l. 4. quoque statuisset, motum sine vacuo non posse subsistere. Quamvis alibi affirmet, vacuum rationem naturæ non pati. In utroque priori manifestum videmus contrarium: nam vacuum, scilicet, nihil esse, & actione gaudere receptionis corporis; vel moveri in nihilo, seu vacuo, dum motûs natura non aliter comprehendi possit quàm per διχοτομίαν verarum particularum, proximè moto corpori adjacentium. Ex quibus inenodabile oritur systema, de eòdem tempore esse, ac non esse; quiescere, ac moveri; & existere sine causa.

§. 8.

Aliqui quod rationum argumentis defuerit vacui existentiae probandæ, id experimentis quæsiêrunt asserere. Primò hujus occasionem fe-

cerunt inventa variorum instrumentorum, quibus è vase aliquo Aër contentus posset exhauriri sine observatione ingressûs alicujus aliûs rei. Etiam perrectum est ad duo convexa, quorum labra affabrè polita, ac æqualiter conjuncta, extractione Aëris mediante hauritoriô tam arctè sese complectebantur, ut secundùm magnitudinem duorum convexorum, in globum ab extractione Aëris coalitorum (fortè sesquipedis diametri) in altum suspensa à pondo duarum mille, & plurium librarum nostratium divulsionem non paterentur.

§. 9.

Cùm tamen hauritoria ejus efficiæ non essent, ut omnem Aërem viderentur exhaurire, & ejus vel tantillum relictum, secundùm qualitatem suam elasticam, immensæ expansioni sufficeret, aliud experimentum quoq; amplexi sunt, prope quod
 vel

vel in majoris altitudinis cylindris per aquam, aut in iis minoribus per hydrargyrum, suprema eorundem pars, item sufficientis capacitatis globosa, ab evacuationibus aquæ aut hydrargyri, sine contradictione vacua judicaretur. Hi de aquâ repleti cylindri perfecto experimento dubitârunt, cùm semper recessus aquæ vel saltèm aliquid madidi interno convexo relinqueret, quod quoque replendo expanso posset satisfacere. Illi mediante hydrargyrô vacuitatem effectam pro totali non valuerunt agnoscere, cùm minima Aëris particula inter minutias for-
dium, vitreorum cylindrorum parietibus adhærentes, superstes, priorem scrupulum suggereret. Cui providendo unà cum adminiculo hydrargyri Aërantlion adhibuerunt, ne aliquid prætensi vacui ambiguitatis superesset. Sed ne tunc quidem omni difficultate sese defunctos viderunt,

runt, cùm in prætenso vacuo tintinabulis percussis qualitas sonora; aliisque rebus coloratis & lucidis suæ non adimerentur; quas citra extensionem corpoream haud subsistere posse arbitrati sunt.

§. 10.

Cùm autem ex superioris membri explicatione satis superque constat, vacuitatem in rerum natura non posse subsistere, prætereaq; prætensi vacui assertores suæ opinionis nullam ideam comprehensibilem suppeditare; huic operæ pretium non est inhærere amplius: nisi velimus concludere, Spatium dici posse vacuum à vacuo; & sic reipsa Spatium nihili, atque ipsum *Vacuum* non dari. Sufficiet nobis ab indefinita rerum divisione corporearum id de eo prætenso vacuo intelligere, quod vacuitatem Aëris quidem repræsentet, attamen aliâ re extensâ, ac verè corporeâ post Aëris exhaustum

stum

stum illud ipsum tantum quantum repleri : & licet vas vitreum , aut metallicum quodvis ex densissima materia conflatum aquæ, oleo, Aëri, aliisque rebus compositioribus continendis aptum existat, non tamen propterea judicandum est, idem omnino esse impervium. Nam lucis radii, visque ignis aliud evincunt; præterquam quod crassioris, aut densioris hujus materiæ tam arcta conjunctio non sit imaginabilis, quâ omnia interstitia, penetrationem minimarum quarundam partium impediencia, censerentur ablata. Sic vasis latera, quantumvis densi, respectu Aëris, aliisque alterius contenti, retis instar considerata habemus, dum aquam, arenam, lapillos cum cæno fluido transmittit, pisces verò congregat, retinetque. Ita Aëris, egressique liquoris loco materia subtilior, rei nulli invia, immediatè succedit, sine ullius vacui intermedio :

dio : ipsumque vas, ab exhausto, tantum quantum antè percipimus continere.

CAPUT III.

De Tellure.

§. I.

CUjus nam meminimus, Regionis nostratis Mundi, Tellus, five Terrarum Orbis, nostrum domicilium existit, nobisque præ omnibus aliis suis sociis Orbibus, secundum magnitudinem, & qualitates plurimas sibi peculiare, perspecta & cognita evasit, postquam Anno 1492. Americam cæteris antiquitus notis partibus detectam adjecimus. Hujus Septentrionalem tractum nostrum intuitu antichthonium, & sic porro Tellurem globosam, cum aquis suis diversis, terraque, vario modo planitie, montibus, vallibusque, distincta, in vasto Aëre librari,

ac

ac circumvolvi comperimus. Mirum quidem, quòd Olymp. 60. nempe Sæc. 20. ante hanc detectionem, Pythagoram ejus de antipodibus fuisse sententiæ, nobisq̄ue adversa vestigia prementibus, Terramq̄ue globosam esse, & circumhabitari. Quam Plato, aliiq̄ue deinceps plures sequuti fuerunt: donec tandem serior ætas ejus veritatem exploratam reddiderit. Ita & Xenophanes, quingentis ferè annis ante natum Salvatorem, in Luna habitari ajebat, eamq̄ue esse Terram multarum urbium, & montium. Quum nostris temporibus præter rationes Majorum, per reciprocas Eclipses Telluris ac Lunæ, hujusq̄ue detecta maria, ac montes, suasq̄ue auctas ac decrecentes umbras à Sole averfas, utriusque similitudinem evincentibus argumentis possimus intelligere.

§. 2.

Hoc unicum detectæ Americæ,
con-

contra quam plures S. Ecclesiæ Patres usque adeò acriter steterant, ut eos, qui Tellurem extra notos tractus habitabilem sustinerent Ecclesiæ communionem, ejusque sacrarii fructibus indignos declaraverint (cujus maximam controversiam inter Virgilium Salisburgensem, & Bonifacium Moguntinum, Archiepiscopos, de Sæculo 8. Bojorum annales tradidère) nobis cæteris exemplis fervire potest, quomodò S. Fidei dogmata Orthodoxa conservari debeant, absque eo; quòd cum factis rerum Physicalium, ac Mechanicarum, quæ in dies singulos plura, ac majora, etiam contra plurimorum, vel omnium opinionem, in lucem produnt, sint confundenda.

§. 3.

Telluris quantitatem figuræ Sphæricæ in circumferentiam gr. 360. dimetiri solemus, quorum faciunt singuli mill. Ger. 15. ita ut totus ambitus

bitus

bitus ejus sese ad mill. Ger. 5400. extendat. Totius hujus compaginis peculiarem & satis distinctam descriptionem nobis reliquit P. Athanasius Kircherus, vir omnis scibilis studiosissimus, in suo Mundo subter-raneo.

§. 4.

Circa figuram ejus Sphæricam hoc tamen animadvertendum, quòd in indistanti seu particulatim considerata pro perfecta minimè sit habenda. Hic nodosa vallibus, illic montibus elevatior conspicitur, qui alicubi in incredibilem altitudinem, & extra Epichthoniosphæram super remotissimas nubes exsurgunt. Sicuti ex eodem Kirchero docemur, montes Hæmum ad pass. Geom. 10000. Athos 20000. utriusque Thraciæ, & Casium Syriæ Antiochenæ 28000. in Aërem elevari. Imò & ipsas planities non ubique in circumferentia omnes esse à centro æ-

C

qui-

quidistantes, ratio evidens demonstrat. Quòd idem de marium Oceano, & vel ipsis spatiosis rapidisque fluminibus quoque est statuendum: dum hæc decursibus, illa verò æstibus suis semper solent variare.

§. 5.

Molis hujus interiorem constitutionem tam diversam esse conjecturare possumus, quàm multiplicium rerum genere, ac specie differentium ab eo quaquaversum produci videmus. Aquarum superficies ingens, & Terram exsuperans. Nihilominus hujus quantum aliarum illò longè majus existere, non est dubitandum, quantæ quantæ etiam profunditatis maria quædam possint haberi. Nam terrestri parti graviori ac hinc indè propè centrum arctiùs compactæ, aquam uti leviolem superfluctuare observamus: attamen non sinè fluidorum quorundam permistione, quæ secundùm certas circumstantias inter-

inter-

internarum effervescentiarum ab acido subterraneo, terrestrium particularum interstitiis facilis existunt insinuationis.

§. 6.

De Igne in visceribus Telluris Spatiofo, & in plures anfractus diffuso, indicium habemus per montes (quorum, supra 30 in circuitu superficiei notæ, ignivomi enumerantur) vallesque & lacus insuper, thermasque ferventes. Hic autem, suum fomitem bituminosum diversis in plagis nonnunquam latiùs, & profundius depascens, occasionem præbet ampliarum cavernarum, è quibus, mediante humidò ac Aëreò, Terræ motus formantur, novorum marium, lacuum, novorumque montium ac vallium, planitierumque origenes.

§. 7.

Sed præcipuè hîc attendendum, quomodò ejusmodi Telluris alterationes, ac confusiones, ambientem

Aërem , secundùm suas qualitates compositas , queant permutare ; & quandoque à sua crasi mirum in modum disturbare. Quòd per materiæ , quæ nunc suscipitur , specialem explicationem clariùs innotescet.

CAPUT IV.

De Aëre.

§. I.

UT Tellus vegeta evaderet , ac animantium pabulo , & domiciliis posset sufficere , necessum fuit , eam liquidâ , limpidâque substantiâ circumdari : qualem cernimus Aërem , vastissimum illum Mundi Oceanum ; in quo , & per quem Tellus cum suis sociis Planetariis , atque adeò Sol , & Astra quælibet , sinè ullo alio fulcro subsistunt , ac sustentantur.

§. 2.

§. 2.

Plurima fuit hujus immensæ materiæ liquidæ explicatio. Quàm pro diversa accipientes hi in superiorem, mediam, ac infimam Regionem; illi in plures tanquam Cœlos, vel Cœlorum Sphæras; alii verò in duas præcipuas plagas diviserunt: Aërem nempe, atque Ætherem. Quorum hic alterum amplexus in immensum ex altissimis ignibus reputabatur extensus.

§. 3.

Anaximenes, cui & Diogenes assentiebatur, Aërem rerum omnium statuebat principium: in hoc dissentiens ab Anaximandro, suo præceptore, qui infinitatem naturæ ajebat esse, è qua omnia gignerentur. Cicero refert, Terram circumfusam undique esse hac animabilî, spirabilique naturâ, cui nomen est Aër. Deinceps quoque magnam existimationem apud Medicos, & Philosophos

phos perseveranter meruit, atque inter Elementa, sive rerum omnium primordia, secundò locò gaudere.

§. 4.

Cùm ex prædictis percepimus quantoperè corpusculum sit sectile, nosque de ejus atomia nullam ideam imaginari; sed contrà à quibuscunque multiplicibus sectionibus, ultrà ad aliàs mentem dirigere, evidenter cognoscimus, hoc ipsum, sicuti cætera Elementa, ex diversis particulis suam substantiam obtinere, præterquàm quòd pluribûs gradibûs quoque variet, secundùm subtilitatem ac crassitudinem. Non malè itaque de eo illud receptum, jam antiquissimò tempore, porrò retinendum censebimus, ubi liquidi hujus Elementi substantiam in Aërem atque Ætherem; illum crassum, hunc verò subtilem, ast utrumque diversimodè, dispertiamur.

§. 5.

§. 5.

Horum Aërem, nobis viciniorem, 1. per se, quia intuitu nostri vorticis (sicuti quælibet corpora solida suis peculiaribus vorticibus inclusa percipimus) infimæ plagæ sedem obtinuit : 2. verò per accidens transpirationum vegetabilium ; ac animalium ; ipsorumque terrestrium effluviolorum, multò graviolem, densiorem, ac pluribus ex partibus compositum ; eam autem Telluris substantiam proximè complectentem, constringentem, & arctissimè prementem, pro omnium aliarum Regionum densissima, ac maximè composita oportebit considerare. At tamen ea semper cum restrictione, ut quantumvis crassa, & densa, subtilibus particulis restet permeabilis, ac interstincta.

§. 6.

Id etiam hætenùs innumeræ tantæ perspicuitatis experimenta evi-

cerunt, ut de ejus veritate nullum amplius superfit dubium. Quòd autem aliqui velint corpora in suis locis naturalibus non gravitare; hoc ipsum eatenus est intelligendum, quatenus eadem materia à sibi simili penetrationem non patiatur: non quidem ut ejusdem substantiæ materia secundum qualitates multiformes, ac magis minusve attenuatas, attritasque indifferentem locum aut plagam deberet occupare. Sic extra controversiam est, quòd aqua, arena, & terrestres aliæ particulæ, ipseque Aër, ac Æther, secundum suam diversam magnitudinem, & condensationem, diversam quoque vorticis sui plagam, sive motionis sphæram nanciscantur: nec non partes inferiores à superioribus premantur, ac verè graventur.

§. 7.

De infima, ut nobis proxima, plaga, sive Epichthoniosphæra, à cujus
qua-

qualitatibus Telluris substantia cum suis vegetabilibus, ac animantibus, sensibilius solet affici; illud primò sese offert, quòd sexpedæ unius orthogonalis è superficie Telluris elevatio visibilem quandam adferat differentiam: & sic porro in majori altitudine hanc ipsam cum admirabilitate intendi experiamur; quæ secundùm prima ejus rei gratiâ Annò 1648. à Pererio, & Paschaliò, mediante Baroscopiò, de altitudine sexpedarum (fortè Paris.) septem, lin. $\frac{1}{2}$. five dig. unius $\frac{1}{4}$. vel rectiùs loquendo, min. $2\frac{1}{2}$. de sexpedis autem 27. min. $12\frac{1}{2}$. de 50. dig. 1. min. $17\frac{1}{2}$. & tandem de 500. dig. 3. min. $7\frac{1}{2}$. inventa est exiltere.

§. 8.

Hanc discrepantiam gravitatis postea à suis experimentis ipse reperit Paschalius: qui Parisiis in turre S. Jac. ad lanienam, sexped. 25. alta, depressionem hydrargyri animad-

C 5

ver-

vertit ultra lin. 2. five dig. $\frac{1}{2}$. quod experimentum alibi institutum ejus ejusdem fuit effectus. Robervallius, Sinclarus, aliique præterea, hisce experimentis illud discrimen ad certum aliquem calculum reducere conati sunt : sed, imperfecto instrumentorum apparatu, singuli votis adeo destituebantur, ut ex supradictis, aliisque usque huc productis observationibus, nihil quidem proportionale liceat eruere. Sic superiori calculo de sex pedis 7. ad lin. $\frac{1}{2}$. sex p. 27. ad lin. $2\frac{1}{2}$. & sex p. 150. ad dig. 1. lin. $3\frac{1}{2}$. debitam proportionem manifestò videmus deesse.

§. 9.

Id nihilominus de jam dictis observationibus liquet, quòd discrimen diversæ altitudinis locorum perquam notabile habeatur ; & præcisè in Regione depressiori, & centro Telluris magis vicino, hydrargyrum majorem ascensum moliri ; ast contra

trà

trà in elevatioribus idem hærere depressius.

§. 10.

Aëris illud discrimen non tantum à Regionibus montosis, & profundioribus, verum etiam à planitiibus, notabili elevatione, aut depressione carentibus, sensibile solet deprehendi. Cujus ergo in pluribus casibus, per Aëris ponderis cognitionem, locorum elevationes accuratius examinamus, quàm per alia quælibet geometrica instrumenta: præsertim cum agitur de distantiiis longinquis. In quibus alia quoque difficultas exoritur, circa circularem Telluris qualitatem, quæ, mediante astrolabiò, in perquam notabiles declinationes progreditur; & de sexpedis 100. d. : m. 5: sec. 2. deque sexp. 1000. dig. 11: m. : f. : observatur efficere.

§. 11.

Hinc in discrimine distantiarum
inæ-

inæqualium, & longin quarum, illarumque subpolarium, Zonæ torridæ, ac temperatæ subjectarum, secundum facti experientiam instrumentis Aërostaticis optimè utemur. Nec refert, quòd aliquando in iisdem plagis Aëris libratio ipsa inveniatur discrepare. Sufficit de potiori hoc in examen instituere. Sed, quod præcipuum hîc spectandum, est secundum experientiam illius qualitatis Aëris, quæ plagæ, locoque naturaliter videatur propria (aliis insuper veritatem hujus experimenti diversæ Aëris gravitatis ostendentibus, præsertim utrium, seu vesicarum, dum ab montis imo flaccidæ, sursum asportatæ turgescunt, non aliter, ac si Aër in illas esset intromissus; in priori verò loco depresso denuò flaccescunt) De hac tamen gravitate illud monendum, quòd ultra vorticis Telluris nostræ sphaeras sese non extendat; &

& tunc, quando cum aliis corporis Planetarii sphaeris jungitur, ad statum æquilibrii reducatur. Sic præcisè tota Aëris incumbentis quantitas in superficiem hydrargyri in vasculo supposito contenti, premendo vel gravitando indefinenter agit; at diversimodè secundùm circumstantias sui ipsius immutationis, nunc levioris, nunc gravioris existens. Hæc Aërologia cùm in communi vitæ ratione, tum præcipuè in rebus Medicis, tam præstantis usus habetur, ut, quicquid hætenùs hinc atque illinc de Aëris doctrina, ejusque qualitatibus salubribus, & perniciosis unquam prolatum fuerit, parùm vel nihil extra eam possit valere. Quod inferiùs clariùs apparebit, quum peculiariter de necessitate Aërostatismorum erit agendum.

§. 12.

Ut autem perigæi hujus Aëris majorem

jorem notitiam habeamus, necessarium est de analogia variationis curiosius inquirere. Nam nullum est dubium, quin harmonica proportio, in aliis Mundanarum rerum motibus semper manifesta, hic etiam constans reperiatur, aut hydrargyro in elevatiori versante, aut in depresso. Superior observatio confusa utcunque apparet; & verisimile est, quòd in dimensione surgentis loci hinc inde erratum sit. Si tamen de suprema altitudine sexpedarum 500. hydrargyrum descenderit dig. 3. m. $7\frac{1}{2}$. ac de inferiori nempe sexp. 7. dig. \therefore m. $2\frac{1}{2}$. Calculum possemus circiter ducere sequentem.

Cal-

Calculus Experimenti Paschalii.

Sexped.	500.	d. 3.	m. 7.	f. 30.
	400.	2.	28.	∴
	300.	2.	∴	∴
	200.	i.	16.	∴
	100.	∴	38.	∴
	75.	∴	29.	∴
	20.	∴	20.	∴
	25.	∴	11.	∴
	20.	∴	8.	∴
	15.	∴	6.	∴
	10.	∴	4.	∴
	5.	∴	2.	∴

Sexp.	4. Ped.	∴ Dig.	∴	d. ∴	m. i.	f. 36.
3.	∴	∴	∴	∴	1.	12.
2.	∴	∴	∴	∴	∴	48.
1.	∴	∴	∴	∴	∴	24.
∴	5.	∴	∴	∴	∴	20.
∴	4.	∴	∴	∴	∴	16.
∴	3.	∴	∴	∴	∴	12.
∴	2.	∴	∴	∴	∴	8.
∴	1.	∴	∴	∴	∴	4.
∴	∴	4.	∴	∴	∴	1.

Sed cùm inter ascensus montis ,
 alicujusque alterius loci insensibili-
 ter

ter exfurgentis, ipsæ dimensiones veræ orthogonalis altitudinis lubricæ sint, ac proin calculorum rationem difficilem reddant; præstat experimentorum horumce operationem ab editiori turre instituere, habitâ mensuræ, & dimensionis, tumquoque ipsius Aërostatismi concinnitudine, ne quid justo calculo possit deesse. §. 13.

Hujus rei gratiâ cum quibusdam Amicis, Curiosiorum etiam Indagatoribus, Turrim D. Stephani, Nostræ Metropolitanæ, die serenô, ac sudô, quôque de Aëris constantia aliquatenus essem certus, in altissimam partem, quò usque Scalæ assurgunt, conscendi. Dimetiendô, ac remetiendô, omnis possibilis observabatur accuratio; præterquàm quòd Aërostatismô neutiquàm usus fuerim æquivocô, sed vel etiam minoribûs distantiis sufficienter notabilî: unde subductum Observationis calculum sequenti exhibeo. *Cal-*

Calculus Viennensis.

Sexp. 5. d. 1. m. 3.	Sexp. 35. d. 1. m. 21.
10. 1. 6.	40. 1. 23.
15. 1. 9.	45. 1. 25.
20. 1. 12.	50. 1. 27.
25. 1. 15.	55. 1. 29.
30. 1. 18.	60. 1. 31.

Hucusque.

Quam proportionem suspicor pergere de

Sexp. 70. 0. 35.	Mil. G. 10. 13. 0.
80. 0. 39.	20. 18. 0.
90. 0. 43.	30. 22. 0.
100. 0. 47.	40. 25. 0.
200. 1. 34.	<i>Hic opinor hydrargyrum</i>
300. 2. 21.	<i>ad æquationem vergere,</i>
400. 3. 8.	<i>tandem æquilibrium effe-</i>
500. 3. 55.	<i>cturum, Æthere tam sub</i>
1000. 7. 0.	<i>tegmen, quam apertum</i>
	<i>premente.</i>

Hæc discrepantia priorî major, pro diversitate Experimenti: nam altitudo montosa, & Aëreo-orthogonalis, licet æquidistantes à centro, non ejusdem proportionis judicanda; cum eam qualitates Chtonosphæræ, & Atmosphæræ, ut Epichthoniis plagis propriæ, inseparabiliter comitentur; hæc verò supra hæc se erigat, ubi Epichthonia haud ita gravitant.

D

§. 14.

§. 14.

Ex quibus liquet, quòd non solum primæ ædium contignationis inquilini aliâ vescantur aurâ, quàm qui secundæ, & tertiæ inhabitant; sed etiam reverà hominis corporea moles erecta secundum pedes, ventrem, & caput, in diversis Aëris plagis morans sit consideranda.

*Os homini sublime dedit, Cælumque
tueri*

Jussit, & erectos ad sidera tollere vultus.

Sic animantes cæteræ inalatæ, & præsertim locis hypogæis immorantes alium Aërem, eumque magis crassum, & condensatum inspiciant. Contrà verò, si ad altitudinem majorem nostræ Regionis mentem dirigamus, comprehendere licet, quod tandem gravitas hæcce Aërea, sensim diminuenda, in nullam redigatur; ita ut in istis supremis partibus hydrargyrum, utrimque

que æqualiter pressum, vel gravitatum, verum æquilibrium faciat. De quo tamen non judicandum, quòd Aëri gravitas omnis desit, sed potius ille ipse ibidem tam subtilis existat, ut respectu pororum vitreæ materiæ cylindri, ac substantiæ hydrargyri, sine ulla repugnantia sit permeabilis: indeque nec magis in superficiem hydrargyri apertam, quam illius vitrò tectam possit gravitare; pressione illà, seu gravitatione universali, quâ guttæ aquæ, mellis, olei, metallique, & vitri fusi, suam rotunditatem, & peculiariter sphericam figuram, solent obtinere, nihilominus reservatâ. Hinc, cum illam Aëris gravitationem pressivam ultra mill. Germ. 34. non sese extendere opinandum sit; hunc nostratam vorticem in Sphæras sequentes quinque: nempe Chtonosphæram, Atmosphæram, Aërosphæram, Meteorosphæram, ac tandem

D 2

Æthe-

Ætherosphæram, oportebit dispe-
 scere; ut diversitatum Regionis ju-
 sta ratio observetur, ad contrarii
 ventorum, tempestatumque motûs,
 ipsiusque Chtonosphære alteratio-
 nis, ideam facilem comparandam,
 summoperè necessaria. Quid au-
 tem immutatio hæc quibuscunque
 animantibus alterationis possit ad-
 ferre; & quomodò ipsa Telluris
 machina ab Aëris levitate extremum
 patiatur, facile judicamus, perceptò
 Aëre, in statu naturali, Telluris glo-
 bum undiquaque arctissimè com-
 plectente. Veluti ipsa autopsia il-
 lud nos docet præprimis à Lunæ
 compage, eòdem prorsus modò Aë-
 reis suis vorticibus circumdata.

§. 15.

Ad quantum autem ista Aëris gra-
 vitas sese præcisè possit extendere;
 est res utilis, & summâ curiositate
 digna. Cujus gratiâ à Collegiis Flo-
 rentinis, & alibi plura detecta fue-
 runt,

runt , ut Aëris pondus secundum proportionem cum aqua , aliisque corporibus gravioribus , satis accuratè possit discerni. Hac gravitatis Aëris diversitate nixi plures , dum ignem , vapores , bullasque Aëre subtiliori repletas , in altum ferri cernerent , ratiocinati sunt de praxi possibilis Aëronautiliæ. Cujus machinæ prior descriptionem fecit P. Franciscus Lana ; ut nempe navis ex corio fabricata , linteò affabre provisa , sufficientibusque globis , Aëre vacuïs , appensa , in elevatiori Aëris Regione , ope venti , aut remorum , pro gubernatoris lubitu , pervagaretur.

§. 16.

De geonautilia , sive curribus veliferis experientiam practicam jam dudum à Chinesibus audivimus ; quam & Hollandi in littore imitari voluerunt. Sed id curiositatis opus , sine utili , progressus non habuit :

D 3

quum

quum facile judicemus, terram arenosam, & non omni ex parte æqualem ac condensatam, isti navigationi haud aptam esse. Ita non meliùs navigatur quàm in fluido: nisi, ut memini, necessitatis ergo hyemis tempore mare Meridianum, Hollandiam inter & Frisiam, nauutilotrahis circa partes glaciatas sæpe trajici. De Aëre quidem pro velocissimis cursibus spem haberemus, dummodò fabrica hujus levitatis extrui posset, quæ ab ejus vorticibus crassioribus posset sustentari.

§. 17.

Lana opinatur, ut globi octo pedes radiati, & epistomiis suis provisi, huic operi possint sufficere, si hauritoriis debitè fuerint exhausti, ac ab omni contento Aëre vacui. Sed quando examinamus quantæ fortitudinis pressivæ ipse Aër existat in Regione epichthonia, non est possibile, globi hujus Diametri sedecim
pe-

pedum latera tenuitatis & roboris istius confici posse, ut prementi Aëri illæsa resistent, ac simul levitate gaudeant Aëreïs agitationibûs superiori. Siquidem per explorata experimenta docemur ambientem Aërem circumferentiæ unum pedem radiatæ tantô robore pressivô donatum esse, ut gravior, secundum pressionem, dicendus sit pondere ℥. 5000. Nimirum quòd eò pondere ad minus indigeret duorum hæmisphæriorum, tantum præ exhausto Aëre coalitorum, divulsio. Prætereà, ratione habitâ proportionis Aëris & aquæ de 1. ad 800. itemque Aëris pedis cubici æquantis unciam $1\frac{1}{2}$. constat, vel tenuitatem laminæ globi virtute Aëris pressivâ inferiorem esse, vel eam præ justo robore sui ipsius sustentationi Aëreæ non posse sufficere. Et casu quò laminæ tenuitas, conservatô robore, ad desideratam levitatem reduceretur,

D 4

ut

ut sustendendo oneri tantillo par esset, globum ad magnitudinem Diametri ped. 30. vel 40. debere excre-
scere.

§. 18.

De Aëronautilia ergo per hanc methodum nihil est quod speremus; multò minùs secundùm opinionem Wilkens, quondam Devanensis Episcopi, in suo apologemate pro Copernico, vel hac vel aliâ viâ ad Lunæ Orbem possemus emigrare. Nam supra spatium itineris absolvendi milliar. Ger. 55040. circumferentiis Telluris decies majus; Aëris diversitas Regionum extra Epichthoniosphæram, intuitu illius, vitæ nostræ propriæ, tantoperè proportionem egreditur, ut vel in altioribus montibus, quamvis terrestribûs vaporibûs abundant, homo, unô solùm die defectu pabuli Aërei, haud posset vivus subsistere. Ta-
ceo supremæ vorticum sphærae qua-
lita-

litates ; quæ vitæ nostræ foco penitus adversantur. Fortassis tamen globi è charta, ichthyocolla, aliove glutine, levi simul & robusto, parabiles, qui Aëris exhaustum passi, Chtonosphæræ citra gravitatem immorentur : atque etiam alitûm exemplô hyperbolicorum motuum machinæ Aëronautiliæ aptæ, *διὰ τὴν περιχώρησιν*, poterunt concinnari.

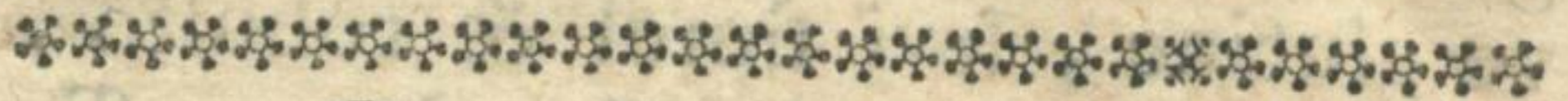
§. 19.

Sed huic nostræ intentioni præcipuè ferviet illius diversitatis Chtonosphæræ cognitio, quæ, ut ex præcedentibus calculis percepimus, valde notabilis habebitur, cùm pro communi vitæ usu, secundùm temperiem Cœli, tum pro conservacione valetudinis, & evitandis morbis, ab Aëre anomalo non rarò infedabiliter oriundis. Quod ultimum tempore affectionis malignæ, ac epidemicæ, ad oculum observare licuit : sicuti in historia constitutionis pe-

D 5

stilen-

stilentis nuperæ, Annô 1714. hîc in lucem edita, fusiùs id ipsum fuit explicatum.

CAPUT V.

De Denso ac Raro.

§. I.

AB antiquo jam sese Philosophi vehementer torserunt, ut de Gravi & Levi instituta sua justæ ideæ accommodarent. Aristoteles ab examine præteritorum, ut & Timæi Platonis, definit: *Illud Leve dici, quod sursum fertur, & ad extremum; Grave autem quod simpliciter deorsum, & ad medium: quum antea de Cæl. l. i. docuisset; Illud Grave esse, quod ferri natum sit ad medium, Leve autem, quod à medio. Gravissimum, quod omnibus subsistat, quæ deorsum feruntur. Levissimum verò, quod omnibus supereminet, quæ sursum feruntur.* Hac Doctrinâ intelligimus quidem,

dem,

dem, quid vocabula βαρὺ & κῆρον significent in communi usu loquendi; sed nihil inde explicatum habemus, in quibus Gravitatis, ac Levitatis natura, seu proprietas videtur consistere; & quam ob causam Gravia ac Levia sursum ac deorsum tendere apta nata sunt.

§. 2.

Hic Philosophus secundum suam mentem, quod Terra in Mundi medio subsisteret, & Cœlorum ambitus ab extremitate fornicis limitaretur: sic & confuse meditatus fuit de Levissimo aliquo supremo; & Gravissimo medio, sive centrali. Cùm autem jam plura media, seu plures Orbes Planetarios, aliosque fixos cognoscimus, qui singuli suis vorticibus inclusi pro mediis substantivis debent considerari, obscuram, de nostra Regione Planetario-Solari loquendo, vel nullam de Levissimo, ac Gravissimo isto, ideam pote-

poterimus formare : sed tantum id agnoscere , quod quilibet vortex secundum hasce qualitates Gravis , & Levis , singulariter debeat considerari , quomodo eas de Tellure nostra licebit intelligere.

§. 3.

Supremus rerum omnium Conditor , ut ex æterna sua sapientia hominem crearet , eumque suam Imaginem , Mentem scilicet , & Animam insigniret , haud aliter totum Universum , perfectissimæ pulchritudinis Opus , condere voluit , quam idem innumeris affectionibus segregando , ac distribuendo , secundum harmonicum ordinem , omnibus suis diversissimis operationibus aptum conservandis. Hinc extat tot decoratum ornatibus hoc nostrum Domicilium , & tam præstanti suppellectili instructum , ut quaquaversum Animam aut corpore feramur , hanc insignissimam Fabricam non satis admiranda-

mira-

mirari liceat , neque Supremo Numini pro ineffabilibus beneficiis sufficientes agere gratias , ac laudes dicere.

§. 4.

Quid amænum , quid delectabile , & quoquò modò sensibus nostris voluptas blandiatur , in Symmetrica id ipsum cùm majorum particularum , tum minutiarum variæque figuræ , ac magnitudinis compage concinnatum est. Sic semina frugum , plantarum , & arborum in Terram videmus projici , Gravitatis ergo fundum petere , ei que conjungi ; inde que postquam coaluerint foràs prodire , in que altum ac maximam molem sese erigere. Quod itaque tam erigui , Levis que principii in Gravissimam substantiam excrevit (sicuti procerarum plurium arborum ligna ejus Gravitatis , ut aquæ immergantur , quoque dari comperimus) ex singulis minutiis fuit conflatum.

§. 5.

§. 5.

Sic Gravia ac Levia reciprocae sunt vicissitudinis : & quaecunque Gravissimum, paucò suppeditatò artificiò, qualitatem Levis induit ; & contrà Levissimum rursus cùm naturâ, tum artificiò, Grave solet evadere. Neque putandum est aurum, argentum, cuprum, ferrum, plumbum, hydrargyrum, aliaque ejusmodi plura, Gravia ex qualitate alia existere, quàm ex suæ formatione compagis : ita ut texturæ, concretionique solî, hujus, vel illius materiae secundùm coaptationem figuræ regularis vel irregularis, quâ Aëri influenti resistat ; vel magis, minùsque transitum concedat, id omne debeatur, quod de Gravi, ac Levi ullatenùs possimus concipere. Ea propter omnes corporeas diversitates, & vegetationes, quas unquam imaginatione licebit attingere, à qualitatibus Rari ac Densi suæ substantan-

stantiæ formationem dicemus mutuari.

§. 6.

Eodem modò videmus Aquam, Aërem, & alias quasque res, secundum condensationem, & arctiorem figurarum coaptationem, Gravia reddi; & contra, secundum certas circumstantias Rarefactionis, suam Gravitationem usque adeò exuere, ut reverà Levia sint, & adversos suæ ipsius naturæ edant effectus. Hinc præternaturales impetus ventorum, exæstuationes marium, Terræque hiatus cum voragine, ac eructationibus montuosis; quoties Aër Condensari solet, aut Rarefieri: sicque ansam præbere turbationibus, omnibusque præposteris motibus.

§. 7.

Ab inventione anemosphæræ experimur, quomodò ex Aqua quiescente, dum ignis ope in agitationem evehitur, ventum impetuosum produci,

duci, veribus torquendis aptum, ad perfectam affationem. Pulvere pyriô itidem non solùm ingentem fragorem accensô excitamus, sed etiam Aërem in satis spatiosam plagam insigniter alterare valemus, ut ex Rarefacta qualitate Condensatam mutuetur, ventusque procellosus ad tranquillum reducatur. Porro varias Lunæ phases circa æstum ac refluxum maris, singulis sex horis accidentes, ac Solem tempore æquinoxiorum, ab tropicis reversum, circa temperiei Coëli immutationes, plurimum efficere, jam dudum observatum fuit. Quid de Tellure radiis Solis, istius operantissimi Astri, directè, & indirectè per Lunam, aliosque Planetas per majus hemisphærium indefinenter illustrata, & ad multiplices caloris, exsiccationis, atque adustionis motus incitata, quum suâ sponte nive, pruinaque concreveret, atque immenso frigore

gore

gore conglaciaret , restat judican-
dum ?

§. 8.

Inde copiosas scaturigines Denſi ,
& Rari , diverſitate locorum , & qua-
litatum conſideratâ , nunquam non
Chtonosphæræ accidere facile com-
prehendimus : hinc , Aëre nimio
vapore turgido , illinc verò caloris
auxilio , ſpatioſis locis ab eodem ali-
quantùm vacuis conſiſtentibus . Quæ
tantò majores ſolent evadere , quan-
tò magis inter loca inæqualia , &
montibus , vallibusque diſtincta , illæ
turgentiæ , & inanitates , median-
tibus Calore vel Frigore , acciderint .
Præmiſſis hiſce ad ſcientiam varia-
tionis , ac effectuum Aëris neceſſa-
riis , ulterius progredior de instru-
mentis acturus , quibus ejuſmodi
variatio ſolet indicari .

E

CA-

CAPUT VI.

De Instrumentis Aëris qualitates indicantibus.

§. I.

Scientiarum thesauros tam divites exploramus, ut unicuique secundum suum captum, modò ad obvios rerum naturalium casus animum diligenter applicet, adminiculum aliquod elargiantur, quod sibi, aliisque poterit prodesse. Stupidum, ac tardum artificem, continuo labore, in peritum non rarò præter expectationem videmus evadere: & inter plebejos atque illiteratos plura curiosa, ac utilia detecta prodierunt, ad quæ docti, multorum sæculorum labore, non pervenerant.

§. 2.

Si quispiam alienis principiis imbutus longam doctrinam venetur; utique ingenium confundit: & quò
ma-

magis suo inhæret huic studio, eò
minus sese aptum reddit ad verita-
tes, suâ naturâ simplices, percipien-
das. Jacobum Metium Fria Occi-
dentalis primum eduxit, instrumen-
ti megaloptici inventorem: quod
ab Authore Anno 1608. D.D. Stati-
bus Gen. Belgii foederati præsentat-
batur; aliàs ingeniosus quoque in
perficiendis catoptriciis, quamvis hu-
manitatis studii prorsus esset igna-
rus. Eadem Provincia alterum præ-
buit rustica de gente Artificem, Cor-
nelium Drebelium; cujus industriâ
nobis restant Thermoscopia, quibûs
Caloris, & Frigoris qualitatem sole-
mus internoscere. Refert quidam
Fluddus, Oxoniensis Medicus, ejus-
modi instrumentum, & veteri ma-
nuscripto designatum, 700. annis
antè, extitisse: sed cum alibi super
hoc annos 500. numeret; neque ul-
libi aliàs de fabrica, & usu illius in-
venti, quicquam reperiarnus, non
E 2 est

est verifimile, id ipsum tantô tempore latuisse in obscuro. Credendum potiùs, hoc inventum à Drebelio Anglis fuisse communicatum, cùm is ille plurimum curiosus Indagator à Rege accersitus, diu ante editionem operis Meteorologici Fluddi, in Angliam perrexerit.

§. 3.

Hoc ipsum instrumentum, Thermoscopium, aut Thermometrum appellatum, ejus est operationis, ut quamcunque Aëris immutationem, secundùm Frigus, & Calorem, quàm accuratissimè ostendat: quod ad oculum experimur in liquore, vitreis cylindris comprehenso, qui admotâ manu, naturaliter calidâ, pro diversitate fabricæ, ascensum, vel descensum efficit satis notabilem; atque manu retractâ, in pristinum locum revertitur. Sive nunc Aëris immutatio Epichthoniosphæræ accidat, secundùm spatium aliquod, in

in quo instrumentum collocatum fuit, sive intra ædium cubicula, ac hypocausta, illico eam ipsam oculo tenens constanter, & distinctissimè quidem animadvertimus.

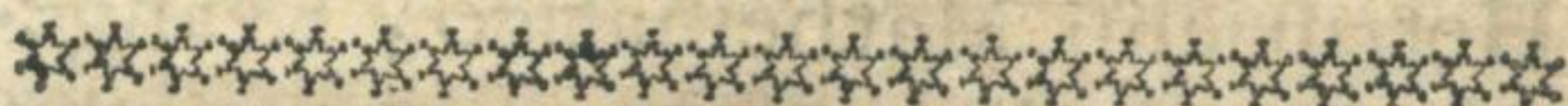
§. 4.

Aliud automaton, circa Aëris pondus operationes suas exerens, eodem sæculô 17. sed posteriùs, nempe Anno 1643. inventum fuisse ab quodam Hetruriensi Mathematico, Evangelista Torricello, omnes conveniunt. Idem consistit quoque in organis cylindricis, è vitro conflatis, quæ artificiosè hydrargyrô repleta multifariam Aëris immutationem, sed præsertim circa Grave & Leve, sive in cubiculis, sive sub dio suspensa, itidem præcisè, & modò promptissimò indigitant.

§. 5.

Utrumque hoc ab plurimis curiosis investigatoribus tandem eam perfectionem adeptum fuit, ut in com-

pendio, & citra difficultatem possit confici: licet, ut in omni alia re fieri solet, quòd quilibet secundum genium, ac intellectum, suo sensu consueverit abundare, magnam fabricæ apud multos inveniamus differentiam: quam paucis attingere expediet, antequàm de usibus, & necessitate eorundem meam opinionem in medium proferam.

CAPUT VII.

De Aërostatismo, ejusque usu, & necessitate in communi vitæ ordine & scientiis rerum.

§. I.

Vulgò hoc automaton Barometrum, seu Baroscopium solitum fuit nominari: sed cum simpliciter de Gravitate suas operationes non absolvat, sed potius speciatim de Aëris pondere, sive Levi, sive Gravi, indicium faciat, rectius illud

Voca-

vocabulô Aërostatismi placuit insignire, rei naturam propriè designante; ut quasi ipsum Aërem Chtonosphæræ, totiusq; nostri vorticis secundum suum pondus, instar stateræ, perpetuò librans existat. §. 2.

Fabricæ modus prior simplex fuit, ex vitreo cylindro, ab extremitate una aperto, ab altera verò Hermeticè occluso; dig. Rhen. 32. 33. longo, aut variè spatioso, dum secundum uniuscujusque intentionem œconomicam, quâ hydrargyri quantitati intendunt parcere, eosdem angustiores vel amplos solent efficere; quod & de longitudine observant. Hic ipse in altitudinem productus suprâ notatam, & latus secundum internum spatium dig. $\frac{1}{3}$. vel ad minimum $\frac{1}{8}$. (quod plurimi ad $\frac{1}{10}$. restringunt; aut malè: cùm id exiguum motibus velocibus, & accuratiōni prorsus improprium existit) hydrargyrô ab omni metallo liberô, ac for-

dibûs repurgatô , ita repletur , ut nullibi à repletionem vel tantillum spatii aut interstitii possit animadverti. Qui repletus vasi dig. 3. 4. spatiofo , & hydrargyrum ad dig. 2. à fundo elevatum comprehendenti , ita dexterè imponitur , ut hydrargyri hujus & illius sine vel minimo Aëris interventu fiat conjunctio. Ubi tunc catheticè cylindrus erectus verum Aëris pondo promptissimè indigitat circa ejus Gravitationem penes Chtonosphæram, in qua experimentum instituitur : sigillatione Hermeticâ circulari ; cylindri rectitudine , æqualitate , & robore ; ac tandem vasis suppositi figurâ cylindricâ, quàm optimè fieri possit, observatis.

§. 3.

Hôc modô paratum instrumentum, assulæque affixum ad parietem alicubi remotius à fornace appenditur. Hic illico cernimus hydrargy-

gy-

gyrum ab extremo ad certam diſtanti-
tiam deſcendere, ibique à preſſione
Aëris affiduè ſineque corruptione li-
brari. Circa quod libramentum id
ſciendum, quòd Chtonosphæra ope-
ratio, ſeu preſſio potior accidat ſu-
perficiei hydrargyri in ſuppoſito va-
ſculo contenti, non verò illi in cy-
lindro ſuſpenſo, ac librato. Ita ut
hinc inter hydrargyrum per totam
ſuam deſcenſionem uſque ad ulti-
mam ſuperficiem, atque ipſum Aë-
rem ab Epichthonioſphæra per om-
nes in ſupremam vorticis noſtri
ſphæram exſurgentem, libratio con-
ſideretur; preſſio ne ab hac vel illa
parte validior exiſtat: ſicque hy-
drargyrum ab Graviori Aëre aſcen-
ſum, aut id ipſum Gravius Aërem
reprimat, & deſcenſum moliatur.
Quarè etiam multum intereſt, an il-
lud ſpatium à ſupremo hydrargyro
in cylindro relictum perfectè fit va-
cuum, & ab Aëre omni exhaustum.

E 5

Nam

Nam si vel tantillum Aëris ibi à repletionem remanserit, vel pòst ex interstitiis foridum & minimarum particularum, repetitis librationibus, ex infimis partibus ascendat, organi hujus perfectioni plurimùm detrahetur: cùm hydrargyrum hoc in casu non solùm descensum faciat majorem, sed in eo ab Aëre in vacuo restante adjuvabitur, simul ac accedente aliquo calore, elater ejus reddatur intensior.

§. 4.

En Aërostatium fabricatum, & ritè confectum: cui aliud nil deest, quàm ut in suprema hydrargyri ascensione indice notetur; quò variationem motuum sursum, & deorsum justè possimus distinguere. Ut autem à diversarum Nationum artificibus ejusmodi instrumenta fabricata prostant; sic quilibet pro suo genio, vel casu etiam, & ex imperfecta aliorum narratione hoc Aëro-

lo-

logium differentibus gradibus, & divisionibus distinxerunt, adjecto numero improporcionato, & sibi contrario. Nam dum quaelibet Regio Chtonosphærae diversa fit, sic Aërologi indicis numero non secundum veram sui ponderis distantiam locum assignant, sed ex fortè tunc temporis constituta Cœli intemperie pro bona, aut mala.

§. 5.

Oportet itaque hîc imprimis esse sollicitum de mensura quadam universalis, quæ plurimis in Europæ partibus nota esse possit ad veram & infallibilem discrepantis motûs hydrargyri cognitionem formandam. Ego eum in finem mens. Rhen. per totum R. Imperium, Provinciasque adjacentes, uti & per tractus Galliæ, notam mihi selegi: quâ distantiam superficierum hydrargyri, cum internæ tum externæ, per dig. quorum pes Rhen. 12. complectitur, distribu-

buo;

buo ; incipiendo numerum à dig. $26\frac{1}{2}$. & finiendo ad dig. $29\frac{1}{2}$. totâ numerationis distantia sese ad dig. 3. extendente. Hi notati digiti singuli sunt divisi in partes æq. 12. Totum itaque spatium in partes 36. (quæ tamen & alias divisiones admittunt) extra quas, jam annis 20. & amplius, hîc Viennæ illud observavi haud excedere.

§. 6.

Accidit non rarò, quòd instrumenta hæc vasculo vitreo imposita, inter transferendum, per exundationem fluidissimi hujus metalli aliquam faciant jacturam, etiam alia vascula lignea insignem ejus portionem imbibant ; cùm statim deturbantur, & secundùm indicis numerum suam proportionem amittunt : præterquàm quòd inter succussus transportationis, Aëris bullæ facile sursum perrepant, unde vitium ita augetur, ut citra novam repletionem

nem

nem non sit auferendum. Quare præstat ea in quiete relinquere, insuperque identidem attendere, cum ad hydrargyri superficieium distantiam, tum ad superius spatium vacui hydrargyro innatantis, ut huic atque illi defectui debitè subveniatur.

§. 7.

Cùm autem, uti jam dictum, hydrargyrum locum motûs sui digitorum trium vix unquam excedat, deque potiori sesqui digiti spatîo limitetur; plures haud eâ exiguâ variatione contenti alios fabricæ modos excogitârunt, quibûs hyperbolicâ virtute illud motûs spatium magis notabile redderetur. Unde prodierunt instrumenta duplicis structuræ ex recurvato tubo, cujus extremum & medium duobûs vasculis cylindricis dig. 2. 3. spatiosis & altis, providebatur: ut, dum hydrargyrum ab illo descenderet in hoc, porro liquore

re

re coloratô unâ cum hydrargyro repletum, distantiae majoris effectus ostenderet. Quæ res non caruit successu. Sed cum non emendabilis defectus hisce instrumentis annexus esset, quòd secundum liquorem æquivoci motûs existat, nunc calore sese extendentem, nunc verò Frigore contrahentem; id tentaminis non meruit applausum: & ad primæ inventionis fabricam fuit reversum.

§. 8.

Nihilominus tamen, cum notabilioris distantiae motus in hoc instrumento etiam atque etiam desideretur, operæ pretium fuit, adhibitâ singulari diligentia, ulterius conari, ut id effectus posset obtineri. Ego denique ante aliquot annos, attentè hujus organi operatione examinatâ, quòd inclinando radius hydrargyri, seu sinus totus, adeò protraheretur, ut secantis naturam aliquatenus assumeret, modum excogitavi tubos pli-

plicandi angulariter. Ita mihi formavi aplogonios elevat. gr. 6. 7. 8. 10. & 14. item digonios diversorum graduum; ac tandem polygonios, seu hyperbatos, ut per hyperbolen motus sensibilibior evaderet. Circa quam methodum voti omnino compos factus, reverà experiebar variationem digiti unius in instrumento cathetico, per hæcce composita sese ad dig. 3. 4. 5. 6. & 8. plurésve extendere, quæ significantissimè minutarum divisionem admitterent secundùm majorem, minoremque anguli rectitudinem.

§. 9.

Sed in hisce aliquibus (habeo tamen plures sensibilis admodum, & præcisæ variationis) motus non æquè velociter dignoscitur atque in catheticis: & præcipuè dum ascensus libratur, Aërque ambigit huc atque illuc; atque hydrargyrum angulis variis tam deorsum quàm sursum

sum supervolvitur. Prætereà, quod in omnibus aliis Aërostatismis, in hi-
 ce præprimis considerandum venit
 hyperbatis, quando inter replen-
 dum non facile ab Aëre sese sinunt
 exhauriri, & à tantillo pulvere Aë-
 ris interstitium conservant, qui in
 vacuum evolans Calore & Frigore
 cubiculi variationem quoque æqui-
 vocam reddit. Quò Aërostatismi
 observationes plurimùm solent ob-
 scurari. §. 10.

Usui horumce instrumentorum
 hyperbatorum assuetus, jam abhinc
 annis plus 15. per digitos, & eorum
 minutas primas motûs spatium de-
 metiri soleo. Sunt enim harum
 minutarum distantia pares latitudi-
 ni dig. $\frac{1}{2}$. ut non incommode eas di-
 vidam in min. sec. magn. Quare in
 decursu hanc dimensionis rationem
 retinuimus.

§. 11.

Jam ante indigitatum fuit, Aërem
 non

non ubique ejusdem qualitatis existere, eumque in locis editioribus adque Meteorosphæram exfurgentibus Leviores, in Epichthoniis, & cavernis præcipuè, Graviorem deprehendi. Sic & Provinciarum, Regionumque diversi situs versus Meridianam, & Polos, acclives & declives, fluminum scaturigines atque ostia, magnam hinc adferre solent discrepantiam. Holmiæ Suecorum altitudinem hydrargyri summam deprehenderunt dig. Paris. 28. min. 35. 37. (quæ est dig. Rhen. 29. min. 25. 28.) depressionem verò imam, dig. Paris. 26. min. 5. 4. 3. (Rhen. dig. 27. min. 0. & dig. 26. m. 57. 58.) Quæ maxima differentia est dig. Rhen. 2. min. 31. Hæc ferè altitudo etiam Parisiis fuit observata; sed depressio non infra dig. 27. min. 55. Ea ipsa alibi adhuc alia censenda: quam referunt Arvernorum Claromonti in depressiori extitisse dig. Par. 25. min.

50. five dig. Rhen. 26. min. 30. & nos quotidie in locis etiam paululum distitis istam variationem valde notabilem agnoscimus. Sic hinc è Civitate in Petzelstorff, unâ horâ distans, haud montosum, sed per acclivitatem insensibilem elevatum, eam Altitudinem min. 20. hac urbica minorem haëtenus observavi: quæ tamen, & variare solet, ac secundùm immutationes Aëris diversas, ad min. 19. 18. vel 17. reduci, aut non rarò min. 23. superare.

§. 12.

Quamobrem ex hac differentia id admonendum, quòd indicia immutandæ Coeli intemperiei inter se debeant differre: & quòd hïc indicium Aëris ficci, & sereni, alibi pro alieno sit habendum: quodque alibi non solitæ tempestatis hïc in mediocritate consistens pro sudo solet præfagire. Ut autem dimensio exacta peragatur; non utendum erit instru-

stru-

strumentis Vasculô ligneo provisîs, in quibus hydrargyri contenti superficies vel planè non, vel fallaciter visitur: unde dimensionem certam haud licet perficere. Insuper alia incommoda iis insunt: nam dum è ligno fungoso fiunt, hydrargyrum imbibitur, ac transmittitur; si è buxo aut ebore, communicationis libertas Aëris, ipsiusque hydrargyri prorsus intercipitur. Quapropter ad errores dimensionum evitandos, tunc quoque auferenda incommoda, liberrimo motui hydrargyri contraria; necessum est, ut vasa supposititia habeantur ex materia vitrea non in circularem, aut conicam, sed cylindri figuram fabricata, atque in summitate spiraculô prædita, ne ullô modô Aëris ingressibus, ac exitui suboriatur impedimentum. Quod tamen in plerisque hætenus non erat observatum: cùm non tantùm vascula hæc nimis exigua,

parfimoniae hydrargyri ergo, & in formam pyramidalem tornarent; verum etiam undiquaque nullò relicto spiraculo, recluderent. Quæ singula strictè observanda; ne sine hac accuratatione monstrata, cum vel minutæ unius variatio haud frustra, & citra aliquam significantem Chtonosphæræ affectionem nunquam soleat impingere, mancum evadat omne Aërologii præfagium.

§. 13.

Ego circa cathetica illam cautionem adhibeo, ut vasculum cylindricum tubo assurgenti suppositum ex eadem vitrea materia sit contiguum, ejusque superior pars sufficienti spiramine provisa, chartâ, linamentò, spongiâ, aut subere, sordium avertendarum gratiâ, leviter obturando: ne justæ Aëris communicationi quid possit deesse. Hinc, inquam, dum Aërostatismus quiescit, parietique orthogonaliter est appensus, oportet di-

men-

mentionem instituere, incipiendo à superficie hydrargyri, in vasculo cylindrico contenti, & continuando usque ad alteram hydrargyri superficiem in tubo à vacuo pressi: nam respectivè & hîc pressio est consideranda à materia Ætherea (cui nihil est invium) itidem actiuosa, interquam, & illam ab extremo Aëre adventitiam, hydrargyrum ita librari conspiciamus, ut semper fortior minori habeatur superior, & vicissim; per motus naturæ proprios. Quâ nunc quispiam mensurâ uti velit, ea unicuique libera esto: licet tamen meliùs sit ad aliquam communiter notam recurrere; ut proportio & æqualitas diversarum Regionum altitudinis ubique haud incommodè perspecta habeatur.

§. 14.

Quàm præclarus horum organorum usus, & quàm uberes in dignoscenda temperie Coeli fructus soleat

præstare, vel ex hoc liquet, quòd ab aliquot annis eadem ex Musarum sacrariis in publicum prodièrunt; & nunc quidem in omnium ferè manibus versentur. Attamen plures ea mirari opinor, quàm intelligere: sicuti ex annotatione doctrinæ super iis Aërologicæ innotescit; quâ perhibent, pluviam, nivem, grandinem, tempestatem, sudumque & serenum, singillatim certæ suæ altitudini includi. Quod nihilominùs constanti experientiæ est contrarium. Videmus enim, quoque in altitudine elevatiori, nives, pluviam; & in depressa, sudam temperiem accidere. Ego memini observare tempore autumnii ab altitudine dig. Rhen. (qualis impostèrùm semper ratio habebitur) 28. min. 5. 7. 10. per Septimanas quinque aut sex continuam serenitatem; ut seriùs vindemiantes præter spem in lucrosam vindemiam inciderent.

§. 15.

§. 15.

Hujus An. 1715. Febr. 12. 13. 14. altitudo in elevatiori constituta; attamen varia, sæpiùsque de die min. 10. 15. vel 16. ascendens & remittens, tempestate ventosâ accidente & pluviâ; uti ex observationum albo postea innotescet. Etiam non rarò altitudinem elevatiorum ad imam descendisse, ac elevatiorum rursus occupasse, sine notabili Aëris vidimus tumultu. Quare ad alia oportet attendere, unâque cum Aërostatismi constantia, & vacillatione, Chtonosphæræ qualitates frigidas, calidas, humidas, & ficas, ac porro plagas ventorum, eorundemque cursus directos, conspirantes, & sibi contrarios in subsidium vocare. Nam si à 3. quatuorve plagis Venti ad aliquam concentrationem ferantur, illa quidem concentrationi subjecta Regio Condensabitur, & ferme incompre-

hensibiliter. Ita certum est, Aëris doctrinam vix alcujus momenti existere, si non unà ventorum qualitates in considerationem trahantur. Cujus ergo, in Civitatibus & pagis alibi, ferè ubique, templa ac publica, editioraque ædificia anemoscopiis insignita cernuntur, quamvis mari non adjaceant. Et fanè mirandum est, Metropolim hanc, commoratione Cæsareâ, ac qualitate Promontorii donatam, intuitu famigerati fluminis Danubii, Urbem præterfluentis, ejusmodi Signis esse destitutam.

§. 16.

Quòd autem Ventus, mediante Calore oriatur, inque aliquam partem irrumpat, voragines efficiens procellosas, vel per Regionem quamdam impetuosius transitum moliatur, id ipsum non alii causæ adscribendum, quàm dispositioni partium ad Densum & Rarum. Sic ho-

horum ergo, fulmina, tempestatis effectus, rarò in Chtonosphæram Condensatam agere experimur, sed in Rarefactam vel sursum in Aërosphæram, erumpere, illique ictus suos ruinosos exercere: licet fragor longè, latèque soleat exaudiri, quò tamen ictus minimè pertingit.

§. 17.

A' Calore & Frigore, quantumvis insignibus, secundum Condensationem, & Rarefactionem, variationem notabilem non adeò observamus; nisi quòd hyemis tempore Aërostatismus in elevatiori plerumque moretur; & nunquam descendat, nisi cum effectu immutandæ temperiei. Æstate verò elevatior rarò conspicitur; & ubi in mediocri aliquo tempore perseverat, sudum ac serenum tempus producere confuevit. Sic contrà subsistere nescia altitudo talem & in temperiem inconstantem; ac è constitutione continuata

F 5

subi-

subitò decidens tempestatem adfuturam pronuntiat. Circa quæ omnia tamen ad alia præfagia, à Calido, Frigidoque, ac ipsis ventorum qualitatibus petita erit recurrendum.

§. 18.

Plurimi tempore instantis Ecclipses Solis, quæ major accidebat Anno 1699. die 23. Aug. quum Sol obscurabatur ad dig. 11. m. 28. sec. 42. autumabant, aliquid insoliti quoque Aërostathmo superveniendum. Sed veluti lux, & tenebræ singularis variationis hîc non existant, sic etiam ille Ecclipses dies, initiô serena, ac omnino tranquilla, talis permansit. Solùm à majori Solis disco intercepto, qui post auroram elevati fuerant ros, & vapores, rursus congelati in Epichthoniosphæram fuere diffusi, auramque roridam denuò produxerunt: Aërostathmò ex dig. 28. min. 33. duas min. descendente.

§. 19.

§. 19.

Hujus Ecclipsæos causâ multi sese hinc in Bohemiam receperunt : pluribûs sibi de victu pro aliquot diebus providentibûs metu qualitatis venenosæ, ac malignæ, quæ supra fructus & olera posset repandi : aliis verò in cellaria, & cavernas descendentibus ; ut ab ista malignitate vindicarentur. Hôc & subsequente mense Oct. Aërostat. in elevatiori constanter hæsit cum amœna, & æstiva Cæli intemperie. Alia Solis Ecclipsis, dictâ major, incidit 12. Maji 1706. circa h. 10. a. m. cum tempore pluvioso, & nubilo ; absque eo, quod peculiare aliquid in Aërostatismis sit observatum. Quòd tamen ab ejusmodi Ecclipsibus Telluris globus insigniter pati possit, equidem non diffiteor, cum non ut noctis tempore ubi Solis radii, una in parte deficientes, in alia tamen secundùm totum hemisphæ-

5

spærium illustrare perseverant, sed per interventum corporis ingentis, solidique & qualitatis frigidaë, omnes ab ista illustratione arcentur. Et quamvis pravos suos effectus illico non proferant, non est dubitandum, quin elapsô tempore eosdem possint fortiri.

§. 20.

Præter dicta hujus organi comoda; & alia habentur, scientiis Physicæ, ac Medicinæ infallibilibus suis indiciis valde utilia, & necessaria. Nam cum constet quarumlibet animantium corpora tota propemodum è succis formata esse, qui omnes ita inter se dissentiunt, ut elutriationibus reciprocis, continuisque occurribus ad fermentationem aliquam adigantur; mediantibus quibus motibus, suâ naturâ valde elasticis, & turgentibus, ignis, & vitæ calor, pabulum suum nanciscitur; judicandum est, eadem
 ipsa

ipsa cum Aëre aliquod libramentum efficere, haud absimile ei, quod inter hydrargyrum & Aërem nobis possimus proponere. Quod autem secundum substantiam spirituum animalium, aliamque quamcunque puriorem, adhuc magis actuosum, & sensibile, concipimus.

§. 21.

Quousque ergo Aëris externa pressio isti debito, ac naturali libramento poterit sufficere, ne humores sponte sua valde elastici ad orgasmos incitentur, atque exæstuent; corporis machina secundum totum suum quantum in æquilibrio substet; inque sui conservatione ac incremento progreditur omnibus, sibi propriis, motibus dexterè sufficiens. Egregiam hujusce ideam nobis suppeditant Aërantia, seu hauritoria Aëri exhauriendo fervientia; dum animalculum, istâ laudatâ Aëris circumcingentis pressione

fione

fione orbatum aliquatenus, ad præposteros sui ipsius motus adigitur, languescitque, & tandem secundum totam suam molem in disruptionem concitari videtur.

§. 22.

Talem quidem Chtonosphæræ excessivam Aëris privationem non facile accidere posse persuademur: sed cum consideremus, delicatam animantis compagem, quæ tota ex tubulis, & fluidis admodum, subtilibusque & spirituosis liquoribus, ipsum Aërem tenuitate, & virtute penetrabili, superantibus, est constructa; mirari desinemus, quomodo pravi quilibet effectus humano corpori imprimis, utpote præ aliis quibusvis sensibili, possint supervenire; quoties in Aëris dyscrasia, vel levioris gradus, aliquantisper cogitur præternaturaliter subsistere.

§. 23.

Quod ab nimia Chtonosphæræ
Rare

Rarefactione circa animantes suboritur incommodum; idem ipsum quoque Telluri posse supervenire, & vel actuosè non rarò accidere, arbitramur. Sic dum alicui Regioni naturalis sua Aëris circummunitio deficit, mediante majori Rarefactione, vim patitur, & ad præposteros motus à semetipsa compulsa verè dehiscit, atque in minosam eructationem erumpit. Hæ ipsæ Rarefactiones minoris gradûs, attamen insoliti, & præternaturalis, Telluris superficiei admodum adversæ censendæ sunt; cùm ansam præstent malignæ qualitatis exhalationibus, excrescentiis, atque productioni herbarum, frugum, fructuumque, in animantium pastum cedentium; ac denique generationi diversorum insectorum naturæ venenatæ, ac deleteriæ. §. 24.

Et non aliunde causam pestis, alijusve alterius morbi epidemici pro-

provenire persuadeor, quàm mediò dictæ labefactationis Chtonosphæræ, & Telluris substantiæ. Si autem, depravatîs insensibiliter partibûs, pecorum infirmitas, ægritudo, ac contagium præcesserint, sicuti hîc ultimô malô epidemicô factum fuisse experiebamur, totam causam apocriseos morbosæ denotatam intuemur, si ei subsequutas Aëris præternaturales Rarefactiones adjecerimus. Hinc semper malum ferocius evasisse compertum est; quoties aliquô tempore ista Aëris dyscrasia, ope Aërostatismi indicata, solebat subsistere. Quod illud, hac constitutione pestilentî, non solùm deprehendebatur, sed & pluribûs præcedentibûs annis, quoties aliquod malum epidemicum, præsertim æquinoxiorum tempore, consueverat ingruere. Unde naturaliter patet, quomodò, juvante Dei Op. Max. Clementiâ, loca & Regio-

Regiones ejus infalubris, & veræ malignæ, contagiosæque qualitatis possimus effugere, atque ejusdem periculô defungi, modò attendamus ad qualem commorationem discedendo refugiamus.

CAPUT VIII.

De Thermocryerometro, ejusque utilitate.

§. I.

Aliud instrumentum superest, qualitatem Chtonosphæræ circa Calorem & Frigus non minùs accuratè quàm utiliter edocens. Hætenùs Thermometrum, seu Thermoscopium, fuit appellatum, tanquam Calorem mensurans. Cùm autem idem organum non solo de Calore indicium facit, sed æquè sensibilibiter de Frigore; veriùs illud Thermocryerometrum, seu Calorem & Frigus dimetiens, appellandum.

G

§. 2.

§. 2

A' prima ejus inventionione de comodo structuræ, ac usûs, etiam hîc plurimi modi excogitati fuerunt, ut succinctè, & magis sensibili operatione ejus effectus innotescerent. E' duplici ergo vase, ubi nempe tubus, ad extremitatem globô instructus (itidem vitreæ materiæ) & quodam liquore coloratô ad certam altitudinem impletus, phiolæ, eundem liquorem ad mediam partem continenti, imponebatur, hanc machinam construxerant. Sed plurimæ incommoditatis ergo circa ipsam fabricam, ejusque usum; dum nempe liquor & corruptioni, & exhalationi esset obnoxius, atque etiam gelu; ab isto modo ad simplices tubos transierunt. Qui concinnè & secundùm debitam proportionem facti, ab Aëris exhausto, mediante Calore effecto, ita adimplentur, ut à globo usque ad medium, liquor in

Aëre

Aëre temperato restet conspicuus ; sicque ad extremitatem Hermeticè occluduntur. Liquorem hîc seligimus spirituosum, à gelu, & corruptione liberum, coloris cyanei, rubri pro lubitu, aut flavi, ut assurgens, aut remittens distinctè satis appareat: totius organi magnitudine sese ad ped. 2. vel $1\frac{1}{2}$. extendente. Hîc autem monendum, quòd globi capacitate majorî, & tubi minorî, liquoris motus reddatur spatiosior ; ubi à capaciore cylindro, minori que globo, motus ille angustiore spatio restet designandus.

§. 3.

Confici quoque solent minoris magnitudinis, nempe pedis unius, vel dig. 6. 7. quæ, capsulis affabrè imposita itineri utiliter accommodantur, ac ubivis portatilia, rhedæ appendi possunt, non minoris accuratationis, quàm ab majoribus animadvertimus: solùm habitâ ratio-

ne proportionis globi, cylindri, & spatii motûs angustioris; sic ut in majoribus organis graduum simplicium divisio in hisce aut coarctetur, aut ad qualitatem duplicem redigatur; quod cum optato successu omnino solet fieri.

§. 4.

Præter liquoris dicti repletionem etiam eam ex hydrargyro, binô diversô modô, licet conficere. Quô ejusmodi organa periculô vacant dissiliendi, dum fortè ante fenestras præ incuria ad Solem relinquuntur, vel etiam studiô, quum Caloris quantum directorum Solis radio- rum experiri sit animus.

§. 5.

Quàm justè secundùm dictam hanc insignitionem Organum concinnaverimus, idem illud tamen nullius usûs existit, si non pro peculiari constructione, ejus motibus ascensûs, & descensûs indicem ad-
apte-

aptemus. Nam quod plerumque fit, ut omnibus universalis index assignetur, summè erroneum est; cùm globi, cylindriq̄ue diversa magnitudo, diversum quoque ascendendo, ac descendendo spatium complectitur; præterquàm quod verus locus Temperato rarissimè, vel nunquam soleat annecti.

§. 6.

Non sinè diligenti examine tandem unum perfecì, secundùm hanc graduum distributionem, quæ in certo quodam puncto Temperatum figens hinc descendens gr. 90. pro Frigore, atque illinc ascendens totidem pro Calore enumerat. Quorum isti utrimque in N°. 10. Frigus; 15. Autumni & Veris; 18. Regelationis; 20. Gelu; 30. Hyemis; 60. intensius; & 90. intensissimum: hi verò itidem utrimque in 10. Calorem; 15. Veris & Autumni; 18. Calorem natural.

G 3

30.

30. Æstatis ; 60. intensiorem ; & tandem 90. intensissimum designant.

§. 7.

Secundùm hoc prototypon , cætera omnia instruxi , eò quidem modò , ut in singulis iste numerus veræ qualitati motûs accomodatus sit ; & si omnia in una Regione suspendantur , singula secundùm variationem numerorum assignatorum sibi invicem seu magna , seu minora , & portatilia debitè , ac præcisè respondeant ; ac unò monstrante Temperatum , aut gr. Cal. 30. vel Fr. 30. aliumque quemvis , cætera singula in eadem operatione concordent. Quæ observatio exactissima in omnibus adeò necessaria requiritur , ut citra illam de effectu Aëris Calidi aut Frigidi perversum judicium feramus.

§. 8.

Commoditatem hujus Organi in Oeconomia , ac Communi vitæ ratione

tione

tione insignissimam quidem licet percipere, quum Calorem in genere, eumque Temperatum, adeò necessarium agnoscimus, ut sine eo laudabile Temperamentum nunquam possit subsistere. Sic Caloris ope omnia vegetabilia foventur, incrementum faciunt, & suam maturitatem obtinent. Animantes verò ejus præ cæteris egent, quæ eò diminutò languent, ac deficiente, vergunt ad interitum.

§. 8.

Sed dum omnia hæc, secundum suam crasim, Aëris qualitatem nunc magis Calidam, nunc Frigidam, aliã vice Temperatam, desiderent; eadem autem à diversitate intemperiei Cœli, & anni constitutionis, mirum in modum variet; dictis hîsce organis in veram licet cognitionem devenire, quid de quanto Coloris præsentis aut Frigoris experiamur, & quò usque unum, vel alterum

G 4

necef-

necessitatis, aut commodi gratiâ debeat procurari ac intendi. Quibus etiam patefit, an, præ imminente aliqua apocrifi morbosa, de Calore, & Frigore perversè sentiamus.

§. 10.

His hyemis tempore in conclavi, cubiculo, museo, ac cænaculo major Calor arridet; illi æstate eum evitantes magis aulas affectant; inque locis hypogæis triclinia ordinant. Nosocomus nunc Temperatô, atque interdum Frigidô indigens ægrum ad scimpodium sternit; nunc verò Calidô eum ad lectum transfert, lodicibus sufficienter contegendum, usque ad sudoris provenitum: à quo iterum refectionis causâ Temperatum summoperè erit necessarium. Hortulanus hyemis Frigore industriè curat, ut malis aurantiis, limoniis, fructibusque exoticis, ac primitivis floribus de
apto

apto Calore prospiciat, proque viribus nititur, ne, pruinâ, aut gelû in conservatorium irrepentibus, spe dejiciatur. Quibus cunctis providendis optimè subministrant hæc Thermocryerometra, ex voto indicium præbentia, quantum Calore, aut Frigore excitandis, oporteat pergere: proportione, Thalpologioque justè observatis. §. II.

Si prætereà hoc organum conjunctim cum Aërostatismo consideretur, doctrinam Aëtologicam non parùm augescere experimur, cum, nullâ interpositâ morâ, ingruens Frigus, & Calorem circa minimam mutationem ostendant. Sed quantumperè singula hæc organa sensibilia censerî possint, Aëre vel tantillum à sua crasi recedente, ita ut nulla procella, nullus nimbus, non ulla Tempestas, nulla denique Telluris vel cujusvis elatèris comotio, aut alia quæpiam dyscrasia Chtonosphæræ absque cer-

to præfagio possint accidere ; nihilominùs intuitu corporis humani, atque omnis aliùs animantis, istam organorum sensibilitatem hîc parvi momenti existere, infallibiliter licebit concludere : usque adeò ; ut neque his aliqua constitutio epîdemica, aut pestilens, queat supervenire, sine indubitata horùmce organorum præsignificatione.

CAPUT IX.

De Observationibus Aërologicis, Viennæ habitis sub Elev. gr. 48. m. 22. de Annis 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. usque ad Veris initium 1715.

§. I.

QUum initiô Januar. 1709. Frigus majus protraheretur, ejuidem 9. illud intensum adeò evasit, ut non audiverim quempiam nostrate in Regione ejus unquam
me-

meminisse. Præterlapsum fuerat Frig. grad. 80. quô eô plurima pecora sylvestria, ut & multi homines per totum tractum Germaniæ, præcipuè ejus partes septentrionales, interierunt. Aërostatismus pridie, nempe 8. occupaverat dig. 28. min. 40. sed hõc ipsõ die fortissimi gelu, cœlõ totõ serenõ existente, descenderat ad dig. 28. min. $32\frac{1}{2}$. & sic porrò descensum haud præcipitanter continuabat usque ad 15. cùm altitudinem priorem repeteret, atque 19. dig. 29. min. $7\frac{3}{4}$. æquaret: 31. nix copiosa incidit, Aërostatismõ versante infra dig. 28. Jam antè fata & vineæ nive obtegebantur, extra quam de illis, sicuti de nucibus, persicis, ficibus, armeniâcis, aurantiis, limoniis, aliisq̃ue arboribus fructiferis plurimis, actum fuisset.

§. 2.

Cùm sub finem mensis dicti Frigus remisisset, Febr. 10. incepit regelare,

gelare, & deinceps varium, ac nim-
bosum reddi, taleque subsistere ad
19. quum denuò nix copiosa ceci-
derit, Aërostatismô tangente dig.
28. min. 20. Hanc aliam 26. copio-
sissimam experiebamur, Aërostatismô
descensum faciente, ad dig. 27.
min. 50.

§. 3.

Martii primus dies adhuc copio-
sæ nivis extitit; sed 6. pluvia inci-
debat, Regelatione turbidâ porro
continuata, donec Solis ingressui
in ♃ essemus proximi.

M A R T I I 1709.						
Dies	Aërostat.		Therm.		Temperies varia.	
	dig.	m.	gr.	gr.		
			a.m.	p.m.		
21	28	16	F.17			Regelatio. ☉ in ♃
22	27	55	9			Pluvia.
23	28	25	13			Ventosum.
24		25	17			Sudum.
h. 5.	25	18	10	C.22		Sud. amœnum.
m. 30	26	20	8	14		Ut supra.
p. m.	27	18	7	12		Pluvia.
	28	32	11			Serenum.
	29	13	11			Turbidum.
	30	10	2			Tempestas c. tonit.
	31	15	7			Turbidum.

APRI-

A P R I L I S 1709.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	28	7	F. 5		Turbidum.
 h. 2.	28		7		Sudum,
m. 8.	30		9		Serenum.
a. m.	32		8		Serenum.
	35		6		Sereno - Sudum.
	28		4		Sudum.
	8			C. 1	Sudum.
	14		2		Sudo - Varium.
	7		2		Pluvia.
 h. 4.	14		2		Varium.
m. 25	25		5		Sudo - Serenum.
a. m.	28		2	14	Sereno - Aestivum.
	25			2	Serenum.
	20			2	Sudum.
	18			30	Sudum.
	28			28	Sudo - Ventosum.
 h. 8.	32			33	Aestivum.
m. 47	32			17	Nubilum.
a. m.	32			27	Serenum.
	44			28	Serenum. ☉ in ♄
	40			25	Serenum.
	32			28	Serenum.
	26			20	Nubilum.
 h. 3.	32			31	Turbido-Ventosum.
m. 58	10			15	Pluviosum.
a. m.	14			17	Pluviosum.
	7			15	Turbidum.
	7			17	Pluviae copis.
	18			25	Ut supra.
	23			7	Turbido - ventosum.

MA-

		M A J I 1709.		Therm.		Temperies.
Dies		Aëroft. dig. m.		gr. a.m.	gr. p.m.	
 h. 8. m. 55 p. m.	1	28	14	F.	C. 8	Sudum.
	2		14		13	Sudum.
	3		25		19	Sudo-Ventosum.
	4		25		22	Serenum.
	5		17		20	Turbidum.
	6		17		18	Sudum.
	7		15		13	Turbido-nubilum.
	8		15		14	Pluvia.
 h. 5. m. 3. p. m.	9		17		14	Nubilum.
	10		25		15	Nubilo-Sudum.
	11		17		4	Nubilum.
	12		7		5	Pluvia continua.
	13		15		7	Ut supra.
	14		21		8	Nubilum.
	15		32		4	Serenum.
	16		20		10	Nubilum.
 h. 2. m. 24 p. m.	17		20	11		Vent. nix. grando.
	18		32	12		Serenum.
	19		32	12		Sudum.
	20		32		$\frac{1}{2}$	Sudo-Serenum.
☉ in II	21		17		6	Nubilo-Ventosum.
	22		17		4	Pluviosum.
 h. 3. m. 21 p. m.	23	27	55		23	Nimbos. Austr.
	24		52		6	Sudum.
	25	28	14		10	Varium.
	26		7		15	Pluvia.
	27		24		7	Sudum.
	28		20		7	Ut supra.
	29		24		15	Ut supra.
	30		24		35	Ut supra.
 h. 3. m. 0. p. m.	31		17		21	Nimboso-Varium.

JU-

De Observationibus Aërologicis, &c. III

J U N I I 1709.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	28	10	C.	C.21	Nubilo-pluvium.
		10		19	Sudo-varium.
		14		40	Tempestas major.
		17		19	Nubilo-pluvium.
		28		21	Ut supra.
		25	7		Sudo-Serenum.
		14	15		Serenum.
 h. 3.		9	20	40	Turbidum.
m. 6.		14	18		Seren. ventosum.
a. m.	10	20	22		Sudum.
	11	22	20		Seren. ventosum.
	12	22	15		Ventosissimum.
	13	24		25	Pluvia.
 h. 7.	14	35		25	Serenum.
m. 47	15	39	7		Serenum.
p. m.	16	35		40	Serenum.
	17	35		45	Serenum.
	18	35		44	Serenum.
	19	30	25	43	Ser. p. m. Tempest.
	20	29	27		Nub. ventosum.
	21	20		47 $\frac{1}{2}$	Sudum.
 h. 4.	22	17	27		Temp. è long. ☉ in
m. 6.	23	20	23		Sudum. (☾)
a. m.	24	29	18		Nox pluv. p. sud.
	25	27		35	Sudo-serenum.
	26	29	22		Serenum.
	27	14		45	Sudum.
	28	14	18		Pluvium.
	29	24	11		Seren. ventosum.
 h. 7.	30	33	20		Sereno-sudum.
m. 26					
a. m.					

J U.

		JULII 1709.				
		Dies	Aëroft.	Therm.		Temperies.
			dig. m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
		1	28 35	C.27	C.	Serenum.
		2	29	22		Serenum. (sud.
		3	35	30		Nox Tempest. nunc
		4	39	22		Tempest. è long.
		5	39		35	Sudo - nubilum.
		6	29		45	Sudum.
	h. 11.	7	25	30	52	Calor ingens.
	m. 12	8	20	30		Turbido - ventos.
	a. m.	9	14		42	Pluvium.
		10	20	18		Nubilum.
		11	24	19	35	Sereno-Sudum.
		12	28	11		Pluvia.
		13	14	7		Pluvia.
	h. 2.	14	36	13		Ser. ventosissimum.
	m. 9.	15	33	9		Serenum.
	a. m.	16	17		40	Serenum.
		17	17	13		Ventosissi. c. pl.
		18	29	14		Turbido varium.
		19	25	23		Serenum.
		20	24	22		Nubilum.
	h. 6.	21	35	7		Nubilum pluv.
	m. 12	22	34	11	25	Seren. ☉ in ♈
	p. m.	23	24	13		Ser. p.m. Temp.
		24	25	17		Pluvium. (maj.
		25	32	15		Serenum.
		26	32		35	Serenum.
		27	32	20	45	Serenum.
		28	29	20	46	Serenum.
	h. 9.	29	20	27		Sudum.
	m. 37	30	22	21		Nubilum.
	p. m.	31	25	24		Ventosum.

AUGU.

De Observationibus Aërologicis, &c. 113

AUGUSTI 1709.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	28	24	C.20	C.	Serenum.
		29	21		Nub. pluvium.
		27	21		Sudum.
		36		30	Sudo-serenum.
 h. 6.	5	33	17	40	Serenum.
m. 42	6	33	19		Nubilum.
p. m.	7	33	21		Sudo-serenum.
	8	39	20		Nubilum.
	9	44	24		Serenum.
	10	39	15		Serenum.
	11	34		45	Serenum.
 h. 10.	12	35	24		Serenum.
m. 40	13	32	25		Seren. Calidum.
a. m.	14	35		35	Ut supra.
	15	35	23		Serenum.
	16	35	22	46	Seren. Calidum.
	17	35	22		Sereno-ventosum.
	18	39		30	Sudo-serenum.
	19	44	23	40	Serenum.
 h. 9.	20	29		49	Serenum.
m. 40	21	17		45	Ser. Vesp. Temp.
a. m.	22	24	15		Ut supra. (maj.)
	23	39	15	30	Sereno-sudum. ☉
	24	40	18		Sudum. (in m)
	25	29	17		Serenum.
	26	20	22		Sudum.
	27	17	12		Pluvium continu.
 h. 7.	28	14	7		Continuatum.
m. 34	29	28	7		Ventosissimum.
a. m.	30	29	8		Sudum.
	31	29	7		Sudo-serenum.

H

SEP.

		S E P T E M B R I S 1709.				
		Dies	Aëroft.	Therm.		Temperies.
			dig. m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
		1	28 29	C. 7	C.	Nox pluvia n. ser.
		2	35	9		Serenum.
		3	35	12		Serenum.
	h. 12.	4	14	15		Pluviosum.
	m. 45	5	19	15		Varium.
	a. m.	6	17	5		Turbido-pluvium.
	Eccl.	7	35	3		Ventosus.
		8	34		20	Pruina. Serenum.
		9	20	F. 1		Turbidum.
	h. 10.	10	29	0		Turbido-ventos.
	m. 30	11	44		20	Ut supra.
	p. m.	12	47	C. 3	20	Sereno-ventosum.
		13	50	3	15	Serenum.
		14	35	F. 3		Sudo-serenum.
		15	24	5		Ut supra.
		16	20	3		Turbidum.
		17	17	C. 5		Turb. nebulosum.
		18	7	10		Pluvium.
	h. 1.	19	10	7		Pluvio-nimbos.
	m. 56	20	7	9		Sudum.
	a. m.	21	10		22	Pluvium.
		22	14	7		Ser. p. m. pluvia.
	in ☽	23	37	7		Sudum Temp. è
		24	35	4		Serenum. (long.
		25	35	3		Sudum.
	h. 7.	26	35	F. 10		Nubilo-sudum.
	m. 27	27	35	7	12	Serenum.
	p. m.	28	35	5	15	Serenum.
		29	35	5		Serenum.
		30	24	C. 7		Sudum.

OCTO.

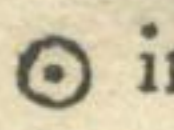

De Observationibus Aërologicis, &c. 115

O C T O B R I S 1709.

	Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
		dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	1	28	14		C. 15	Sudum.
	2		10		15	Sudo - æstivum.
 h. 10.	3		14		25	Pluvium.
m. 37	4		20	C. 11	25	Sudo - serenum.
a. m.	5		20	15		Pluvium.
	6		24	7		Sudo - serenum.
	7		3	F. 8		Obscurum.
	8		7	C. 3		Pluvium.
	9	27	54		12	Obscurum.
 h. 2.	10	28	17	3		Turbido - pluvi.
m. 5.	11		46		15	Ventoso - serenum.
p. m.	12		50	F. 7		Ut supra.
	13		39	C. 3		Serenum.
	14		36		19	Nubilo-pluvium.
	15		33		8	Nebulosum.
	16		50		7	Noctu Temp.
	17		29	F. 15		Seren. gelu.
 h. 5.	18		29	17		Ut supra.
m. 47	19		14		30	Nox pluvia.
p. m.	20		39	7		Ut supra.
	21		17	5		Pluvium totum.
	22		14	14		Ut supra.
	23		10	15		Ut supra.
	24		14	15		Ut supra. ☉ in m
	25		17	16		Ut supra.
 h. 4.	26		29	15		Ut supra.
m. 2.	27		31	17		Sudo - serenum.
a. m.	28		20	11		Ventosum.
	29		17	13		Opacum.
	30		29	8		Pluvium.
	31		20	4	F. 1	Opacum.

H 2

N O.

		NOVEMBRIS 1709.				
		Dies	Aëroft. dig. m.	Therm.		Temperies.
				gr. a.m.	gr. p.m.	
	h. 9.	1	28 17		C. 3	Nubilo pluvium.
	m. 2.	2	32		3	Pluviosum.
	p. m.	3	44	C. 1		Nubilum.
		4	43		3	Nubilum.
		5	29		4	Nox pluv. n. ser.
		6	50	F. 7		Serenum.
		7	44		1	Sudo - serenum.
		8	39	4		Nubilum.
	h. 9.	9	40	5		Nubilum.
	m. 21	10	44	19		Serenum gelu.
	a. m.	11	35	14		Nebula.
		12	30	14		Sudum.
		13	35	6		Turbidum.
		14	35	10		Ut supra.
		15	37	17		Sereno - Gelu.
		16	20	17		Ventosum pluv.
	h. 10.	17	35	23		Nix. Gelu.
	m. 8.	18	50	30		Gelu fort. nub.
	a. m.	19	50	18		Nubilum.
		20	50	14		Serenum.
		21	48	27		Ser. gelu fort.
	in ⇄	22	33	29		Sudum.
		23	12	26		Serenum.
	h. 12.	24	11	18		Turbid. Vesp. Ven-
	m. 1.	25	42	12		Serenum (tosiff.
	a. m.	26	43	5	7	Serenum.
		27	37	0		Sudum.
		28	40	3	8	Sudo - serenum.
		29	42	0	2	Pluv. ventosum.
		30	55	10		Serenum.
	p. m. Vesperi.		59		F. 16	Nubilum.
		45				

D E.

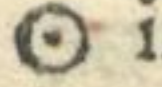
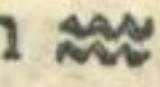

De Observationibus Aërologicis, &c. 117

D E C E M B R I S 1709.

		Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
			dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	h. 9.	1	28	45	F. 18		Turbidum.
	m. 55	2		15		1	Pluvium.
	a. m.	3		15		7	Ventosum.
		4		15		16	Ut supra.
		5		13		15	Gelu, nix, grando.
Vesperi.				18			
		6		22		41	Gelu fort.
		7		38		48	Serenum.
		8		25		43	Serenum.
		9		18		21	Nubilum.
	h. 6.	10		38		25	Ut supra ventos.
	m. 57	11		32		5	Pluvium.
	a. m.	12		33		10	Serenum.
		13		12		15	Nubilum.
		14					
	15	}	27	53		12	Sudum.
	16						
	h. 0.	17	27	55		10	Ventosum.
	m. 30	18	28			7	Ut supra.
	a. m.	19		35		6	Ser. ventos. N. W.
		20		45		9	Serenum.
		21		30		21	Nubilo-pluvium.
☉ in ♄		22		23		15	Sudum.
	h. 8.	23		20		10	Nubilo-serenum.
	m. 6.	24		23		3	Pluvium.
	p. m.	25		45		15	Nubilo-serenum.
		26		50		19	Serenum.
	27	29				23	Serenum.
	28	28		50		25	Sudum.
	29			48		26	Serenum.
	30			53		27	Serenum.
p. m.				58			
	h. 1.	31		55		27	Serenum.
	m. 24. a. m.						

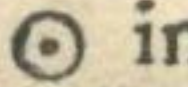

H 3

JANUA-

		J A N U A R I I 1710				
		Dies	Aëroft.	Therm.		Temperies.
			dig. m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
		1	29	F. 22		Sudum.
		2	28 53	21		Sudo - nubilum.
		3	48	19		Serenum.
		4	48	22		Serenum.
		5	28	21		Sudo - serenum.
		6	21	15		Ventosissimum.
		7	10	7		Obscurum.
	h. 4.	8	15	10		Ut supra.
	m. 25	9	27 45	19		Nubilo - sudum.
	a. m.	10	27 50	18		Nix copiosa.
NB.		11	28 8	30		Ut supra.
		12	25	28		Sereno - varium.
		13	30	27		Ut supra.
		14	30	34		Serenum.
	h. 1.	15	43	19		Sud. regelans in-
	m. 10	16	43	19		Ut supra. (terdiu.
	p. m.	17	38	26		Nivosum.
		18	38	28		Nubilum.
		19	43	34		Sudum.
	in 	20	35	24		Nix magn. flo.
		21	35	20		Nubilum.
	h. 4.	22	33	23		Serenum.
	m. 5.		40			
	a. m.	23	35	23		Nix.
Vesp.		24	30	22		Nivosum.
		25	30	24		Niv. neb.
		26	38	24		Nubilo - sudum.
		27	45	24		Sudo - serenum.
		28	57	25		Nubilum.
	h. 6.	29	29 1	33		Sudum.
	m. 51	30	58	38		Sudo - serenum.
	p. m.	31	58	51		Uts. gelu fortius.

De Observationibus Aërologicis, &c. 119

FEBRUARI 1710.

Dies	Aëroft. dig. m.	Therm.		Temperies.
		gr. a.m.	gr. p.m.	
	1	29	F. 53	Gelu intens. ser.
	2	29 3	53	Ut supra.
	3	28 55	54	Ser. contin.
	4	43	55	Ut supra.
	5	40	49	Sudum.
 h. 1. m. 42 p. m.	6	43	50	Serenum.
	7	40	50	Serenum.
	8	38	45	Sereno-sudum.
	9	33	45	Sudum.
	10	38	32	Nivosum.
	11	37	27	Ventosum.
	12	33	22	Sudo-nubilum.
 h. 11. m. 59 p. m.	13	32	19	Pluvia.
	14	30	13	Sudum.
	15	31	15	Pluvium.
Eccl.	16	32	15	Ut supra.
	17	40	20	Sudo-serenum.
	18	48	21	Ut supra.
 in X	19	37	27	Sudo-nubilum.
 h. 3. m. 41 p. m.	20	30	21	Nubilum.
	21	46	34	Ventosum.
	22	16	21	Ventosissimum.
	23	43	19	Serenum.
	24	38	15	Sudum.
	25	33	17	Sudum.
	26	43	19	Serenum.
	27	31	26	Ventosum.
 h. 1. m. 9. p. m.	28	23	15	Nubilum.

H 4

MAR-

		M A R T I I 1710.					
		Dies	Aëroft. dig. m.	Therm.		Temperies,	
				gr. a.m.	gr. p.m.		
 h. 3. m. 19 p. m.	1	28	33	F. 19		Nubilum.	
	2		33	22		Sudum.	
	3		50	33		Serenum.	
	4		33	30		Serenum.	
	5		13	22		Sudo-serenum.	
	6		13	18		Sudum.	
	7	27	48	5		Sudum.	
	8	28	1	11		Sudum.	
 h. 9. m. 24 a. m.	9		20	13		Ventosum.	
	10		38	15		Ut supra.	
	11		30	10		Nubilum.	
	12		13	5		Sudum.	
	13		12	10		Sudo-nubilum.	
	14		23	20		Nubilo-ventosum.	
	15		33	27		Serenum.	
	16		33	20		Serenum.	
	17		27	15		Serenum.	
	18		30	5		Sudo-ventosum.	
☉ in ♀	19		30	0		Nubilum.	
	20		42	C. 4		Nubilo-sudum.	
	21		44	9		Ut supra,	
	 h. 4. m. 20 a. m.	22		37	11		Vernale
		23		37	3		Serenum.
	24		37	F. 1		Serenum.	
	25		36	1		Sereno-sudum.	
	26		30	C. 2		Ut supra.	
27		30	F. 11		Ventosum.		
28		21	7		Nox pluvia.		
 h. 6. m. 57 a. m.	29		38	15		Ventosum.	
	30		25	8		Pluvia copiosa.	
	31		21	8		Ut supra c. vento.	

APRI-

A P R I L I S 1710.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies,
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	1	28	24	F. 9	Sudo-variūm.
	2		30	9	Serenum.
	3		15	7	Sudum.
	4		5	1	Pluviosum.
	5	27	58	8	Sereno-sudum.
	6	28	10	7	Ventosum.
 h. 2. m. 49 a. m.	7	27	55	2	Nimbos. procel.
	8	28	10	7	Sudum.
	9		25	11	Serenum.
	10		25	8	Sudum.
	11		25	11	Sudo-ventosum.
	12		47	8	Nubilo-sud. vent.
 h. 5. m. 36 p. m.	13		50	16	Serenum.
	14		34	12	Serenum.
	15		30	C. 5	Sereno-sudum.
	16		27	5	Serenum.
	17		26	10	Ventosum.
	18		17	F. 1	Sud. p.m. pluv.
	19		13	2	Sudum.
 h. 6. m. 56 p. m.	20		23	C. 5	Sud. nub. vent.
	21		28	F. 7	Sudum. ☉ in ♃
	22		29	7	Sudo-serenum.
	23		19	6	Serenum.
	24		20	C. 11	Nubilum.
	25		24	10	Nubilo-ventosum.
	26		37	F. 1	Serenum.
	27		9	0	Sudo-ventosum.
 h. 11. m. 6. p. m.	28		35	0	Nubilum.
	29		30	3	Pluvia cont. (Vent.
	30		18	5	Nox pluv. n. Sic.

H 5

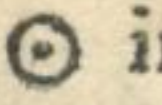

MAJI

		M A J I 1710.		Therm.		Temperies.
Dies		Aëroft. dig. m.		gr. a.m.	gr. p.m.	
		1	28 35	F. 10		Sudum.
		2	38	11		Serena pruina.
		3	17	5		Pluvium.
		4	4	C. 1		Sereno - sudum.
		5	17	F. 5		Sereno - ventosum.
	h. 11.	6	1	C. 4		Ser. sud. vent.
	m. 4.	7	22	9		Sereno - sudum.
	a. m.	8	28	5		Ut supra.
		9	33	6		Serenum.
		10	38	12		Nubilo - ventosum.
		11	44	11		Serenum.
		12	42	9		Serenum.
	h. 2.	13	35	12		Serenum.
	m. 8.	14	26	13		Ventoso - sudum.
	a. m.	15	24	10		Ut supra.
		16	20	12		Sereno - sudum.
		17	20	10		Nubilum.
		18	20	7		Nub. pluv. fort.
		19	15	5		Pluv. contin.
	h. 11.	20	20	11		Sudum.
	m. 15	21	21	12		Sudo - serenum.
	a. m.	22	25	19		Serenum. ☉ in II
		23	25	15		Serenum.
		24	21	13		Sereno - sudum.
		25	15	19		Sereno - nubilum.
		26	21	25		Turb. vent. nub.
		27	25	10		Sereno - nubilum.
	h. 0.	28	33	10		Nubilum.
	m. 57	29	36	15		Nubilum.
	p. m.	30	37	23		Sudo - nubilum.
		31	38	25		Ser. p.m. Tempest.

J U-

De Observationibus Aërologicis, &c. 123

J U N I I 1710.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	1	28	34	C.22	Serenum.
	2		31	22	Serenum,
 h. 4. m. 57 p. m.	3		31	23	Serenum.
	4		35	22	Serenum.
	5		33	18	Serenum.
	6		29	30	Sudo-serenum.
	7		32	32	Sudo-pluvium.
	8		32	30	Serenum.
	9		38	22	Ser.Temp. è longin.
 h. 11. m. 54 a. m.	10		26	20	Sudum. (pluv. cop.
	11		20	22	Serenum.
	12		18	18	Humidum.
	13		20	19	Sud. pluv. vent.
	14		33	16	Ut supra.
	15		37	22	Serenum.
	16		30	22	Nubilum.
	17		28	23	Serenum.
 h. 4. m. 39	18		28	22	Serenum.
	19		26	24	Sereno-ventosum.
	20		20	C.65	Sud. cal. ingens.
	21		37	18	Ventosissimum.
 in ☉	22		30	12	Pluvium.
	23		45	13	Serenum.
	24		33	43	Serenum.
	25		33	20	Serenum.
	26		32	21	Serenum.
 h. o. m. 37 a. m.	27		37	22	Pluv. fortior.
	28		36	20	Sudum.
	29		36	19	Serenum.
	30		32	20	Sudo-serenum.

Hinc

Hinc ob iter ad comitia Hungarica, & aliud quod Julii 29. Viennâ in Hollandiam suscipio, hæ Observationses fuerunt intermissæ usque ad Jun. 29. 1711. quum ex Patria Viennam, Laus DEO, feliciter reversus easdem priorî modô continuavi.

J U N I I 1711.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
29	28	19	C. 31		<i>Heri Lintzii temp. c. pl. hîc nunc nub. Pluviosum.</i>
30	28	19	19		

h. 10.
m. 8.
a. m.

J U-

De Observationibus Aërologicis, &c. 125

J U L I I 1711.

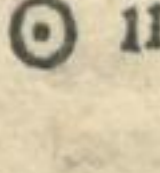

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
1	28	23	C. 18	C.	Pluvium.
2		34	16		Sudo-serenum.
3		36	20		Serenum.
4		41	30		Serenum.
5		23		73	Ser. sud. cal. intens.
6		23	41		Sudo-nub. vent.
7	 h. 6, m. 42 p. m.	33	30		Tempest.
8		33		78	Ser. cal. intens.
9		23	30		Nubilum.
10		25	18		Nubilo-ventosum.
11		35	10		Serenum.
12		27		11	Pluvia nimbosa.
13		28	9		Ventos. nubilum.
14		22	18		Nubilo-sudum.
15	 h. 6. m. 23 p. m.	17		57	Ser. sud. Eccl. ☉
16		23	18		Nubilo-ventosum.
17		25	20		Sereno-sudum.
18		22	15		Nubilo-ventosum.
19		20	7		Sudo-serenum.
20		14	12		Sudum.
21		27	59		Pluvia ventos.
22		28	18		Pluvium.
23	 h. 12, m. 4. a. m.	37	15		Nubil. (☉ in ♋)
24		33	17		Ut supra.
25		33	16		Serenum.
26		32	13		Sudo-serenum.
27		31	17		Ut supra.
28		30	20		Ut supra.
29	 h. 7. m. 8. p. m.	22	19		Ut supra.
30		23	18		Sudum. Eccl.
31		20	21		Sudo-serenum.

AUGU.

		AUGUSTI		1711.		
		Dies	Aëroft.	Therm.		Temperies.
			dig. m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
		1	28 23	C.24	C.	Heri vesp. ventos.
		2	19	22		Noctu Temp. c. pl.
		3	23		33	Pluvia ventos.
		4	22	17		Sudo-ventosum.
		5	14	12		Pluvia ventos.
	h. 11.	6	13	13		Ut supra.
	m. 57	7	18	12		Ut supra.
	a. m.	8	20	12		Nubilum.
		9	23	10		Sudo-serenum.
		10	24	12		Serenum.
		11	31	13		Sereno-ventosum.
		12	31		41	Pluvium.
		13	23	50		Sereno-sudum.
	h. 7.	14	28	17		Ut supra.
	m. 59	15	34	18		Ut supra.
	a. m.	16	33	19		Serenum.
		17	30		33	Sereno-sudum.
		18	15		25	Ut supra.
			8			Ventosum.
		19	18		20	Pluvium.
		20	22	17		Serenum.
	h. 5.	21	22		33	Ventosum.
	m. 29	22	24	13		Nubilum.
	a. m.	23	32	14		Serenum. ☉ in ♍
		24	36	10		Serenum.
		25	37	13		Serenum.
		26	36		55	Serenum.
		27	35	20		Pl. cum iride dupl.
	h. 6.	28	37		42	Serenum. (a. m.)
	m. 30	29	33	7		Serenum.
	a. m.	30	27		32	Nubilo-sudum.
		31	23	8		Temp. maj. è long.

SEPTEM-

De Observationibus Aërologicis, &c. 127

S E P T E M B R I S					1711.	
Dies	Aëroft.	Therm.		Temperies.		
	dig. m.	gr.	gr.			
		a.m.	p.m.			
	1	28	13	C.29	C.	Sereno - sudum.
	2		3	15		Sud. vesperi pluv.
	3		10	17		Ventosum.
	4		17		26	Sudo - serenum.
 h. 6.	5		27	7		Vesp. pluv. nimb.
m. 20	6		34		24	Sudo - serenum.
a. m.	7		26	5		Sud. iridis pars.
	8		30		24	Serenum.
	9		30		13	Nubilo - sudum.
	10		33	3		Nubilo - vent. N.W.
	11		36	3		Ut supra.
 h. .	12		42	7		Nubilum.
m. 40	13		38	9		Nebulosum.
p. m.	14		47	0		Serenum.
	15		35	9		Serenum.
	16		30	F. 1		Nebulosum.
	17		15	C. 8		Nebul. nubilum.
	18		23	2		Sereno - ventosum.
 h. 11.	19		17		40	Neb. sud. seren.
m. 39	20		15	15		Sudum.
a. m.	21		20	10		Sudum.
	22		33	3		Serenum.
 in <u>m</u>	23		32		19	Serenum.
	24		28	F. 10		Sud. gelavit foris.
	25		23			Sudo - ventosum.
	25		28	C. 10		Pluvia totò die.
 h. 8.	26		38		4	Pluvia. N. W.
m. 36	27		47	2		Sudum.
p. m.	28		42	F. 3		Sudum.
	29		45	C. 5		Sudum.
	30		39	F. 1		Gelu foris.

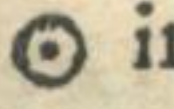

OCTO.

		O C T O B R I S		1711.		
		Dies	Aëroft. dig. m.	Therm.		Temperies.
				gr. a.m.	gr. p.m.	
		1	28 27	0		Sudum.
		2	25		C. 25	Sud. vesp. pluv.
		3	30	F. 3		Sudum.
	h. 11. m. 37 p. m.	4	35		35	Sudum.
		5	32	3		Serenum.
		6	23		14	Sudum.
		7	25		14	Serenum.
		8	23	2		Sudum.
		9	22	C. 2		Sudo-ventosum.
		10	43	F. 19		Serenum gelu.
		11	42	9		Sudo-serenum.
	h. 4. m. 42 a. m.	12	33	3		Humidum.
		13	33	7		Nubilum.
		14	20	7		Nubilum.
		15	15	3		Nubilo pluvium.
		16	3	C. 3		Nox pl. & conti-
		17	26	4		Sudum. (nuatur,
	h. 7. m. 49 p. m.	18	23	4		Pluv. ventosum.
		19	22	5		Nubilum.
		20	16	F. 4		Pluvium.
		21	2	27		Pluvium.
		22	27 45	16		Pluvium.
	in m	23	27 42		C. 1	Turb. pluvios. var.
		24	27 58	4		Nubilo-ventosum.
		25	28 24	6		Sudo-serenum.
	h. 1. m. 14 p. m.	26	12	19		Ut supra.
		27	10	1		Pluvia ventos.
		28	33	3		Sudo-serenum.
		29	19	C. 2		Nox pluv. nunc
		30	34	F. 10		Ut supra. (hum.
		31	52	22		Gelu fortius.

NOVEM-

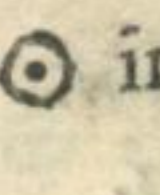

De Observationibus Aërologicis, &c. 129

NOVEMBRIS 1711.

	Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
		dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	1	28	43	F. 14		Nebula.
	2		38	6		Serenum.
 h. 5.	3		33	26		Ser. Vesp. Halo in-
m. 19	4		27	15		Pluvium. (gens.
p. m.	5		32	12		Sudo-serenum.
	6		13	8		Nubilum.
	7		13	27		Nix.
	8		13	25		Nubilum.
	9		21	21		Nub. ventosum.
 h. 2.	10		20	18		Humidum.
m. 22	11		20	8		Sudum.
p. m.	12		38	7		Nubilum.
	13		33	13		Nox pluv. & ad-
	14		25	13		Sudum. (buc bum.
	15		38		F. 12	Sudum. Gelu.
	16		35	22		Serenum.
 h. 7.	17		23	8		Serenum.
m. 15	18		23	12		Sudum.
a. m.			19			
	19		3	0		Nebula.
	20	27	55	5		Sudum.
	21	28	7	11		Seren. ventosum.
 in †	22		37	9		Sudo-serenum.
	23		37	10		Nubilum.
	24		28	17		Serenum.
 h. 7.	25		13	0		Serenum.
m. 48	26		9	12		Nubilo-ventosum.
a. m.	27		18	8		Nubilo-pluvium.
	28		12	18		Pluvia fortior.
	29		37	14		Nubilum.
	30		31	26		Serenum.

I

D E.

		D E C E M B R I S		1711.		
		Dies	Aëroft.	Therm.		Temperies.
			dig. m.	gr.	gr.	
				a.m.	p.m.	
		1	28	53	F. 7	Nebulos. nubilum.
		2		48	16	Serenum.
	h. 7.	3		38	12	Nubilum.
	m. 40	4		34	12	Sudum.
	a. m.	5		33	16	Nubilum.
		6		27	20	Nivosum.
		7		17	17	Sereno - sudum.
		8	27	55	12	Nubilo-ventosum.
	h. 12.	9		57	C. 2	Nebulos. ventosum.
	m. 20	10	28	10	F. 3	Serenum.
	p. m.	11		16	12	Nebulosum.
		12		7	2	Sudo - nubilum.
		13		10	12	Serenum.
		14		7	12	Nubilum.
		15		12	C. 2	Nubilo - ventosum.
	h. 10.	16		37	F. 7	Ut supra.
	m. 17	17		42	12	Nubilum.
	p, m.	18		42	9	Nubil. ex adversis
		19		43	11	Nubil. (partibus.
		20		52	14	Nubilum.
		21	29	9	14	Sudum,
	in B	22		7	12	Nub.
		23		3	12	Nubilum.
		24	28	55	15	Nubilum.
	h. 2.	25		57	15	Nubilum.
	m. 39	26		46	25	Serenum.
	a. m.	27		33	11	Nubilo-pluviosum.
		28		30	5	Nubilum.
		29		28	3	Pluviosum.
		30		13	4	Ut supra.
		31	27	54	F. 15	Sudum.

JANUA-

De Observationibus Aërologicis, &c. 131

JANUARI 1712.

	Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
		dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
 h. 7. m. 19 p. m.	1	28	0	F. 16		Ventoso - nivosum.
	2		6	15		Sudum.
	3		20	25		Nubilum.
	4		21	30		Sudum.
	5		17	25		Nivosum.
	6		7	20		Sudum.
	7		23	27		Nubilum.
 h. 10. m. 53 a. m.	8		25	32		Nix. Sol Eccl.
	9		10	41		Nix.
	10		16	42		Nix.
	11		12	51		Nubilum.
	12		19	31		Nubilum.
	13		34	41		Nebuloso - nubilū.
	14		21	23		Nubilum.
 h. 4. m. 32 p. m.	15		22	14		Sudum.
	16		10	22		Serenum.
	17		25	15		Nubilum.
	18		42	26		Nix copiosa.
	19		38	27		Continuata.
	20		47	20		Nubilum.
	21		57	25		Nubilum.
 h. 8. m. 49 p. m. Ecclip.	22	29	2 $\frac{1}{2}$	45		Serenum.
	23	29	3 $\frac{1}{2}$	53		Serenum.
	24	28	59	55		Serenum.
	25		50	46		Nubilum.
	26		52	41		Serenum.
	27		55	55		Serenum.
	28		47	36		Nubilo - sudum.
	29		48	41		Sudum.
	30		53	50		Sudum.
 h. 4. m. 51. a. m.	31		53	49		Serenum.

A 2

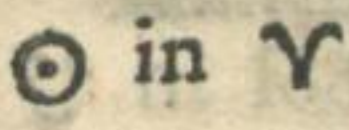

FE-

		F E B R U A R I I		1712.		
		Dies	Aëroft.	Therm.		Temperies.
			dig. m.	gr.	gr.	
				a.m.	p.m.	
		1	28 57	F. 35		Nubilum.
		2	53	60		Nub. Gelu inten.
		3	45	46		Serenum. (sius.
		4	32	36		Nubilum.
		5	42	17		Nix nimbosa. Nūc
	h. 10. m. 47 p. m.	6	27	13		Nubilum. (sudum.
		7	22	13		Nubilum.
		8	31	6		Pluvia.
		9	32	12		Eadem nimbosa.
		10	51	15		Sudo - Ventosum.
		11	29	10		Nubilum.
		12	57	13		Nubilum.
		13	25	14		Nimboso-pluvium.
	h. 1. m. 17 p. m.	14	37	39		Nix.
		15	37	21		Sudum.
		16	36	16		Sudo - Serenum.
		17	38	10		Nubilo-ventosum.
		18	37	15		Sereno - sudum.
	in X	19	24	11		Ut supra.
		20	38	18		Nubilum.
		21	48	21		Nubilum.
	h. 0. m. 36 p. m.	22	27	22		Nix.
		23	35	30		Ventosum.
		24	29	21		Serenum.
		25	32	21		Sudum.
		26	32	19		Sudum.
		27	22	24		Vent. nub. niv.
		28	16	18		Nix continuata.
	h. 0. m. 41 p. m.	29	37	18		Sudum.

MAR.

De Observationibus Aërologicis, &c. 133

M A R T I I 1712.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies varia.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	28	46	F. 20		Sudo-serenum.
		36	22		Ut supra.
		31	17		Nivosum.
		31	20		Ut supra.
		35	16		Ut supra.
		47	20		Ut supra, nubilum.
 h. 11. m. 49 a. m.		58 $\frac{1}{2}$	18		Sudum.
		50 $\frac{1}{2}$	14		Sudo-serenum.
		45	12		Nubilum.
		44	11		Sudo-serenum.
		34	13		Ut supra.
		25	17		Ut supra.
		7	9		Pluvia.
	27	47	12		Serenum.
 h. 10. m. 5. a. m.		45	24		Nivosum.
	28	5	33		Gelu fort., vent. N.
		16	39		Sudum. (O.
		24	35		Serenum.
		5	23		Sudo-serenum.
	27	52	14		Humidum.
 in Y	28	19	19		Vent.
		36	23		Sudo-serenum.
 h. 1. m. 23 a. m.		20	23		Sudum.
	27	55 $\frac{1}{2}$	13		Nubilum.
	28		8		Pluv. Gelu defit.
		12	8		Sud. ser. post nimb.
		27	15		Pluv. continuata.
		36	13		Nubilum.
 h. 7. m. 41 p. m.		24	9		Nubilum.
		17	5		Sudum.
		14	7		Ut supra.

I 3

APRI-

A P R I L I S 1712.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	1	28	16	F. 3	Sudum.
	2		17	C. 2	Ut supra.
	3		20	0	Serenum.
	4		16	4	Sudum.
	5		18	F. 3	Sudum.
 h. 2.	6		15	7	Nubilosum.
m. 1.	7	27	54	$\frac{1}{2}$	Pluvia.
a. m.	8	28	3	$\frac{1}{2}$	Pluvia.
	9	27	55	3	Pluv. (Terra mot.)
	10	27	50 $\frac{1}{2}$	3	Nub. Hodie, ac herè
	11	28	7	3	Sudo-serenum.
	12		16	3	Nubilum.
	13		28	7	Sudo-serenum.
 h. 5.	14		47	2	Ut supra. Vent.
m. 5.	15		47	2	Serenum.
a. m.	16		37	C. 3	Nubilum.
	17		23	9	Nox pluviosa.
	18		23	F. 1	Serenum.
	19		50	4	Pluv. ventosum.
	20		14	11	Sudo-nubilum.
 h. 11.	21		12	7	Nub. Sol in ☿
m. 34	22		11	13	Nox pluvia.
a. m.	23		17	10	Contin.
	24		17	10	Contin.
	25		16	5	Contin.
	26		15	3	Nubilum.
	27		20	2	Sereno-sudum.
 h. 2.	28		26	1	Ut supra.
m. 49	29		18		Sudum.
a. m.	30		14	C. 11	Sudum.

MAJI

De Observationibus Aërologicis, &c. 135

M A J I 1712.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
1	28	22	C.40		Serenum.
2		21	18		Sudum.
3		15		C.42	Tempest. c. pluv.
		11	12		Sereno - sudum.
4		7			
		9	13		Nox pluv. n. ser. v. ventosum.
5		21	8	10	Nub. vesp. pluv. fort.
		24			Nubil. p. seren.
6		26	7		Seren. - sudum.
7		23	5	20	Ser. p.m. Temp. in-
8		15	9		gens cum grand.
		10	7	40	& pluvia.
9		7	12		Meridie rursus Te.
10		6	13		Manè ser. p.m. Te.
11		11	11		Pl. valde. p. m. ser.
12		17	2	25	Sereno - sudum.
13		15	8	31	Nubilum.
		9	12	25	Pluviium.
14		10	8		Sudum.
15		17	6		Nubilo - ventosum.
16		23		32	
		27			

h. 4.
m. 56
p. m.

h. 8.
m. 51
p. m.

Viennâ Posonium discedo, Coronationi, & Comitibus astiturus: ubi deinceps hæ observationes continuantur. P. m. propè Posonium

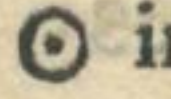

I 4

Tem-

Tempestatem è longinquo cernimus, de qua ad nos in danubio pluvia pervênit.

		M A J I 1712.				
		Aëroft.	Therm.		Temperies.	
		dig. m.	gr. a.m.	gr. p.m.		
		18	28	27	C.33	Nub. Temp. è long. sed hîc pluv. for. apparente Sole.
		19		26	32	Sudum.
	h. 7.	20		21	32	Sudo - nubilum.
	m. 42	21		25	25	Ut supra. ☉ in II
	p. m.	22		25	32	Pulchr. ser. tota dies, quâ Coronatio Hungarica, auspiciatò perficitur.
		23		23	30	Sereno - sudum.
		24		27	52	Nox pluv. n. ser. p. m. pl. & varium.
		25		23		Ser. meridie pluv. fort. Sole luc.
		25		29	C.15	
		26		25	20	Ser. sud. p. m. Ventosiss.
				12		
	h. 11.	27		7	43	Sudo - ser. ingentia examina culicû, præter solitum.
	m. 2.					
	a. m.					
		28		20	40	Sereno - sudum.
				25		
		29		20	45	Sudo - seren. p. m. temp.
				24		
		30		20	50	Sudo - seren. p. m. temp. c. pluv.
				24		
		31		24	45	Sud. ser. p. m. ingens pluv.
				12		

De Observationibus Aërologicis, &c. 137

		J U N I I 1712.				
		Aëroft.	Therm.		Temperies.	
		dig. m.	gr. a.m.	gr. p.m.		
		1 28	12	C.16	C.40	Sud. ser. p.m. temp.
		2	24	12	25	Nub. vent.
		3	28	7	30	Sud. p. m. ventos.
	h. 8.	4	33	8	35	Sudo-ser. vent.
	m. 15	5	35	8	27	
	a. m.	6	49	7	43	Sereno - sudum.
		7	44	4	25	Ser. p. m. vent.
		8	30	5		Sudo-ser. (ut & Viē.
		9	12	15	45	Ut f. Culices copios.
		10	20	15		Noctu temp. major
		11	21		28	Neb. pluv. (n. pluv.
	h. 11.	12	19		20	Nubilum.
	m. 24	13	24		12	Pluvia continua.
	a. m.	14	40	4	22	Ser. p. nimbos. è Se.
		15	45	5	25	Ser. sud. (ptent.
			48			
		16	35	11	32	Sud. ser. p. m. Vent.
		17	40	10	48	Ser. (N.W. Vesper.
		18	45	15	55	Ser. p. m. nub. nimb.
	h. 2.	19	30	6	35	Ser. vent. (& p. tēp.
	m. 43	20	38	8	31	Sereno-nubilum.
	a. m.	21	38	12	37	Serenum,
	in ☉	22	27	10	43	Serenum.
		23	37	18	52	Ser. (N.W. & fulg.
		24	12	20	58	Ser. Cal. intens. vesp.
	h. 9.	25	33		22	Noctu fulg. n. ser.
	m. 22	26	25	16	50	Ut supra.
	p. m.	27	30	15	28	Sereno - sudum.
		28	5	20	58	Ser. vesp. h. 8. temp.
		29	10	20		Nubilo-nimboū.
		30	38	10	40	Ser. p. m. vent. fort.

I 5

JULII

JULII 1712.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
1	28	37	C.15	C.50	Serenum.
2		27		59	Serenum.
3		17		60	Ser. Ventos. è S.W. Eccl. ☉ inv.
4		7		65	Sud. ser. Calor int.
5		15		60	Sudum.
6		17		35	Pluvium.
7		35		48	Serenum.
8		35		55	Sud. Vesp. fulg.
9		27		40	Ser. Sud.
10		17		52	Noctu Temp.
11		55		21	Pluvium.
12		15		32	Sud. ser. ventosiss.
13		25		40	Sudo-Nub.
14		10		55	Sereno-ventos.

Hinc curo Aëroftath. variatio-
nes Viennæ in Museo accidentes
annotari, mihiq̄ue Pofonium mitti.
Utraſque hîc profero, Viennenses
V. ſignatas.

15	28	30	26	Nubilum.
V.		33		
		42		
16		48	40	Serenum.
V.		42		
17		47	40	Serenum.
V.		40		

JU-

De Observationibus Aërologicis, &c. 139

J U L I I 1712.

	Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
		dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
☉ h. 9. m. 40 a. m.	18	28	26			Temp. c. pluv.
	V.		20			
				12		
	19		30			
	V.		38			
			40		16	
	20		43		35	
	V.		37			
	21		42		46	Serenum.
	22		33		50	Serenum.
	V.		23			
	23		25		53	Sudo-ser. ☉ in Ω.
	V.		23			
	24		20		55	Nox pluvia.
	V.		25			
☾ h. 10. m. 14 p. m. Eccl.	25		17		29	Ut supra.
	V.		25			
	26		24		42	Ut supra.
	V.		25			
	27		27		45	Sudum.
	V.		25			
	28		25		53	Serenum.
	V.		28			
	29		24		47	Sudum.
	V.		27			
	30		22		47	Sudum.
	V.		25			
	31		25		55	Serenum.
	V.		33			

AU.

AUGUSTI 1710.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.	
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.		
	1	28	25	C.	C. 57	Serenum.
 h. 2.	2		25		58	Serenum.
m. 14	V.		28			
p. m.	3		25		38	Nubilum.
	V.		31			
	4		27		53	Serenum.
	V.		26			
	5		25		45	
	V.		25			
	6		15		53	Serenum.
	V.		25			
	7		26	45	54	Serenum.
	V.		26			
	8		27	30	40	Seren. sud.
	V.		32			
	9		27		45	Pluvium.
	V.		35			
 h. 2.	10		35	45	54	Sud. Carbuncul.
m. 4.	V.		37			vinetis accidens.
a. m.	11		35	30	58	Serenum.
	V.		37			
	12		35	45	64	Ser. hïc. Alibi pl.
	V.		38			Cal. inten.
	13		30		64	Ser. æstus insigniff.
	V.		40			
	14		17		50	Noctu temp. major.
	V.		30			
	15		35		43	Serenum.

AU.

AUGUSTI 1712.

Postquam heri Posonium reliquerimus, hodie Viennam revertimur.

	Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
		dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
 h. 5. m. 39 p. m.	16	28	30		C. 45	Sud.
	17		35		43	Nub - sud.
	18		23		32	Pluvium.
	19		35		45	Serenum.
	20		37		45	Sudo - vent.
	21		32		46	Sudum.
	22		22		18	Pluvium.
	23		25		18	Sudo - serenum.
 h. 2. m. 19 a. m.	24		28		18	Pluv. cont.
	25		27		18	Ut supra. ☉ in ♍
Vesp.	26		28		36	Serenum.
	27		29		48	Serenum.
	28		26		48	Serenum.
	29		28		50	Serenum.
	30		26		10	Ventofissimum.
	31		25		15	Vent. pluv. fort.

SEPTEM.

		S E P T E M B R I S		1712.		
		Dies	Aëroft. dig. m.	Therm.		Temperies.
				gr. a.m.	gr. p.m.	
	h. 4.	1	28 24		C. 15	Nubilo - sudum.
	m. 10	2	20		15	Nub. Tempest.
	a. m.	3	23		45	Serenum.
		4	27		40	Pluviosum.
		5	28	C. 10		Nub. Ventosum.
		6	30		30	Serenum.
		7	18		50	Serenum.
	h. 8.	8	17		45	Sudo - serenum.
	m. 21	9	12		22	Sud. nub. iris.
	a. m.	10	8		52	Sudo - serenum.
		11	17		20	Tempest. maj.
		12	29		48	Sudo - nub.
	13	23		45	Sudo - serenum.	
	14	22		35	Pluv. nebulos.	
	h. 3.	15	10		14	Nebulosum.
	m. 39	16	16		37	Noctu Tempest.
	a. m.	17	14		27	Pluvium.
		18	5		18	Ventosius.
		19	27 55		17	Pluvium.
		27 49				
		20 28 3		1 1/2		Ventof. N.W.
		21 18		0		Ut supra.
	h. 8.	22	30	F. 2		Sudo - Serenum.
	m. 51	23	30	1 1/2		Serenum. ☉ in ☾
	p. m.	24	33		15	Pluvium.
		25	27		17	Pluvium.
		26	30	8		Pluvium.
	27	34	5		Pluvium.	
	28	48	5		Nubilum.	
	29	52	20			Seren. gelu fortius.
	h. 5.	30	43	15		
	m. 9					

OCTO.

p. m. Eccl.

De Observationibus Aërologicis, &c. 143

O C T O B R I S 1712.

Dies	Aëroft- dig. m.	Therm.		Temperies.
		gr. a.m.	gr. p.m.	
	28	29	F, 12	Sereno - sudum.
		13	5	Pluvium.
		28	10	Pluvium.
		38	$2\frac{2}{3}$	Pluvium.
		36	C. 15	Sudo - nubilum,
		30	10	Serenum.
 h. 2.	7	20	2	Nebulosum.
m. 39	8	4	7	Sud. sed brevi pluv.
p. m.	9	35	5	Serenum. (contin.)
	10	28	6	Nubilum.
	11	12	7	Nubilum.
	12	10	14	Serenum.
	13	23		7 Sudum.
 h. 4.	14	35	17	Serenum.
m. 19	15	21	0	Sereno - sudum.
p. m.	16	23		9 Sudum.
	17	30	14	Serenum. N.W.
	18	35	7	Serenum.
	19	25	7	Sudum.
	20	32	14	Serenum.
	21	35	20	Serenum. Gelu.
 h. 4.	22	22	5	Sudum.
m. 51	23	22	0	Sudum. ☉ in m
p. m.	24	23	7	Sudo - serenum.
	25	8	7	Pluvium.
	26	5	3	Nubilum.
	27	7	7	Pluvio-ventosum.
	28	22	14	Sudum.
	29	32	8	Pluvia. N.W.
 h. 5.	30	36	$6\frac{1}{2}$	Pluvium.
m. 8.	31	26	5	Nebulo-pluvios.
a. m.				N O.

		N O V E M B R I S		1712.		
		Dies	Aëroft.	Therm.		Temperies.
			dig. m.	gr.	gr.	
				a.m.	p.m.	
		1	28 10	F. 10		Humidum.
		2	2 $\frac{1}{2}$	10		Nubilum.
		3	1	15		Sudum.
		4	7	9		Sudum.
	h. 10.	5	27 47	9		Pluv. fortior.
	m. 9.	6	48	5		Sereno - sudum.
	p. m.	7	28 1	4		Nubilum.
		8	27 53	7		Pluv. fort. totô die
		9	55	7		Pluv. (continuatur
		10	53	15		Pluviosum.
		11	28 7	12		Pluvium.
		12	19	12		Pluvium.
	h. 7.	13	24	11		Pluvio-Ventosum.
	m. 54	14	35	15		Pluvium.
	a. m.	15	43	14		Nubilum.
		16	49	15		Nubilum.
		17	37	17		Nubilum.
		18	17	15		Nubilo - sudum.
		19	7	15		Sudo - serenum.
		20	6	19		Sudum.
	h. 0.	21	10	19		Nubilum.
	m. 33	22	5	18		Nubil. ☉ ing. ++
	p. m.	23	27 44	21		Pluvium.
		24	50	22		Nubilum.
		25	28 4	22		Nubilum.
		26	17	26		Sudum.
		27	17	22		Sudum.
		28	7	29		Sereno - sudum.
	h. 2.	29	27 59	20		Nebulosum.
	m. 18	30	28 3	7		Nebulosum.
	p. m.					

DECEM-

De Observationibus Aërologicis, &c. 145

D E C E M B R I S 1712.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	28	38	F. 6		Pluvium.
		43	10		Pluvium.
		40	8		Pluvium.
		48	10		Nubilum.
 h. 7.		45	11		Nubilum.
m. 47		33	15		Nubilum.
a. m.		18	15		Pluv. fortiff.
		20	14		Pluvium.
	27	55	20		Sudo-Nubilum.
		46	10		Ventos.
		57	19		Nubilum.
		59	9		Pluvium.
 h. 2.	28	7	14		Tota nox pluvia.
m. 6.		30	17		Serenum.
a. m.		29	13		Humid.
		37	23		Nubilum.
		32	38		Nix.
		40	36		Nix.
		50	35		Serenum.
		40	28		Nubilum.
 h. 6.		20	18		Pluvia. Vento.
m. 9.		15	13		Nub. ☉ in ♄.
a. m.		15	10		Humid.
		24	17		Sudum.
		20	16		Nubilum.
		22	30		Serenum.
		36	25		Nix.
 h. 2.		41	32		Nix.
m. 48		37	29		Nubilum.
p. m.		35	25		Nubilum.
		31	20		Nubilum.

K

J A-

JANUARI 1713.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies,
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	1	28	31	F. 20	Pluvium.
	2		20	23	Nubilum.
 h. 8.	3		33	18	Nubilum.
m. 15	4		39	23	Nubilum.
p. m.	5		30	28	Nubilum.
	6		37	30	Serenum.
	7		35	23	Nubilum.
	8		27	26	Nubilum.
	9		24	31	Sudum.
	10		23	33	Nivos.
 h. 9.	11		36	45	Serenum.
m. 29	12		21	33	Ventosum.
p. m.	13		13	33	Nix.
	14		40	50	Serenum.
	15		40	50 $\frac{1}{2}$	Sudo-serenum.
	16		35	45	Nix.
	17		17	43	Ventosum.
	18		23	44	Ventof. Niv.
 h. 8.	19		29	33	Nub. p. m. pluv.
m. 42	20		30	15	Pluv. ☉ in ☁.
p. m.	21		38	20	Serenum.
	22		40	25	Nivos.
	23		32	26	Nubilum.
	24		33	27	Nubilum.
	25		38	28	Nebul. Sudum.
 h. 1.	26		37	27	Nivos.
m, 4.	27		40	22	Nubilum.
p. m.	28		50	20	Sudo-serenum.
	29		32	20	Humidum.
	30		30	19	Ut supra,
	31		43	24	Serenum.

FEBRUA.

De Observationibus Aërologicis, &c. 147

F E B R U A R I I 1713.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	1	28	52	F. 32	Nub. sud.
 h. 11.	2		50	32	Serenum.
m. 42	3		37	44	Serenum.
a. m.	4		5	42	Ser. p.m. Ab Aust. pl.
	5		6	19	Nivosum fortius.
	6		11	12	Sudo-ser. p. m. pl.
	7		5	19	Nubilum.
	8		30	20	Ser. vent.
	9		34	13	Nubilum.
 h. 4.	10		55	14	Sudum.
m. 24	11		50	25	Nubilum.
p. m.	12		48	25	Nubilum.
	13		40	27	Nubilum.
	14		15	24	Nubilum.
	15		21	18	Nubilum.
	16		17	20	Sereno-sudum.
	17		5	8	Pluvium.
 h. 7.	18		17	15	Nubilum.
m. 58	19		27	20	Serenum. ☉ in X
a. m.	20		25	20	Serenum.
	21		26	17	Nubilum.
	22		31	16	Sudum.
	23		39	12	Sudum.
 h. 11.	24		45	18	Serenum.
m. 29	25		45	21	Serenum.
p. m.	26		35	20	Ventosum.
	27			23	Ventosum.
	28			22	Serenum.

K 2

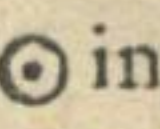

MAR.

		M A R T I I 1713.				
		Dies	Aëroft. dig. m.	Therm.		Temperies.
				gr. a.m.	gr. p.m.	
		1	28	F. 22	C.	Sereno - sudum.
		2	37	20		Serenum.
		3	42	11		Sudum.
	h. 5. m. 48 a. m.	4	27	3		Nubilum.
		5	18	15		Nivos. (N.W.)
		6	23	17		Varium. Ventos.
		7	45	25		Nubilum.
		8	50	22		Nivos.
		9	33	23		Pluvia.
		10	10	17		Ead. fort.
		11	15	19		Nubilum.
	h. 9. m. 22 a. m.	12	16	19		Sudum.
		13	27	19		Sereno - sudum.
		14	28	8		Serenum.
		15	15	15		Sudum.
		16	0	15		Pluvium fort.
		17	5	19		Pluvium.
		18	12	12		Continuatur.
	h. 4. m. 20 p. m.	19	12	13	C. 1	Contin.
		20	10	11		Contin.
		21	17	10		Humidum. ☉ in ♀
		22	24	10		Sudum.
		23	22	10		Serenum.
		24	21	9		Sudum.
		25	16	10		Sudum. (luc.)
	h. 10. m. 19 a. m.	26	11	10		Pluv. nimbofa Sole
		27	10	10		Nimbos.
		28	16	12		Varium.
		29	16	17		Sudum.
		30	12	18		Varium.
		31	26	29		Ser. Gelu fort.

APRI-

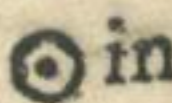

De Observationibus Aërologicis, &c. 149

A P R I L I S 1713.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.	
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.		
	28	21	F. 22		Serenum.	
		12	20		Sereno - sudum.	
 h. 1.	3	2	15	C. 10	Varium.	
m. 3.	4	27	50	9	15	Sudum.
a. m.	5	57	0	20	Nubilum.	
	6	54	C. 3	22	Sereno - sudum.	
	7	50	F. 3	7	Pluvium.	
	8	28	0	C. 1	F. 15	Contin.
	9	27	F. 16	0	Varium. (Sole.	
 h. 11.	10	25	16		Sud. Vesp. pluv. in	
m. 32	11	30	10	C. 2	Pluvium.	
p. m.	12	37	15	5	Serenum.	
	13	30	12	10	Serenum.	
	14	15	13	5	Pluv. & Tempest.	
	15	15	5	5	Nubilum.	
	16	17	6	5	Nimbos.	
 h. 10.	17	14	6	8	Sudum.	
m. 48	18	5	6	7	Pluv. nimb.	
p. m.	19	9	22	F. 18	Nix cop.	
 ing ♀.	20	0	23		Contin. (alta.	
	21	12	25		Var. Nix 2.3. ped.	
	22	27	22		Sudum.	
	23	35	18		Ser. Foris gelavit.	
 h. 10.	24	20	12		Varium.	
m. 1.	25	3	5		Sudum.	
p. m.	26	0	15	C. 4	Turbid.	
	27	20	9	5	Pluvium.	
	28	10	8	3	Pluvium.	
	29	12	10	3	Sudum.	
	30	30	15	15	Sudo - serenum.	

K 3

MAJI

		M A J I 1713.		Therm.		Temperies.
Dies		Aëroft. dig. m.		gr. a.m.	gr. p.m.	
		I	28 37	F. 6	C. 18	Serenum.
	h. 8.	2	33	13	20	Serenum.
	m. 6.	3	38	2	30	Serenum.
	p. m.	4	27		28	Serenum.
		5	17	C. 3	28	Pluvium.
		6	13	4	23	Nox tota Pluv.
		7	20	3	13	Pluvium.
		8	20	1	3	Pluvium.
		9	19	0		Humidum.
	h. 10.	10	22		2	Nubilum.
	m. 46	11	32	F. 7	1	Nubilum.
	a. m.	12	27	5	3	Nub. sudum.
		13	32	9	5	Pluvium.
		14	33	5	6	Varium.
		15	33	6	5	Nub. Ven. N.W.
		16	27	6	10	Sudo - serenum.
	h. 4.	17	24	7	17	Ut supra.
	m. 33	18	23	5	15	Sudum.
	a. m.	19	23	C. 7	47	Pluvium.
		20	25	8	25	Pluvium.
	ing. II	21	22	10	40	Sud. p.m. Temp.
		22	27	7	35	Varium.
		23	32	15	46	Ut supra.
	h. 10	24	35	10	45	Serenum.
	m. 44	25	37	13	46	Sud. ser. Tem. è long.
	a. m.	26	37	10		Noctu Temp. ut sup.
		27	40	5	37	Varium.
		28	26	11	22	Pluviosum.
		29	0	12	20	Tempest.
		30	10	0		Pluvium.
		31	23	0	12	Pluvium.

De Observationibus Aërologicis, &c. 151

J U N I I 1713.

		Aëroft.		Therm.		Temperies.		
Dies		dig.	m.	gr.	gr.			
				a.m.	p.m.			
 h. 1. m. 30 p. m.	1	28	16	F. 5	F. 10	Pluvium.		
	2		34		C. 5	Seren. Vent.		
	3		35			7 13	Seren. Vent. nub.	
	4		37				Ut supra.	
	5		35		C. 3		20	Ut supra.
	6		45		F. 6		18	Ut supra.
 h. 7. m. 42 p. m.	7		47			20	Serenum.	
	8		40	C. 4		22	Seren. Eccl. Lun.	
	9		35			12	Serenum.	
	10		37			15	33	Serenum.
	11		35			20	31	Serenum.
	12		20			7		Ventof. Pluv.
 h. 2. m. 23 p. m.	13		15			1	15	Pluvium.
	14		12			6		Pluvium.
	15		23			4	20	Sereno - sudum.
	16		10			5	40	Tempest. in vicin.
	17		10			4	15	Pluv. copiosa.
	18		27			9	23	Sereno - sudum.
	19		28			9	23	Pluvium.
	20		27			8	41	Pluvium.
	21		23			11	35	Pluv. Ventof.
	22		27			12	36	Sudum.
 h. 0. m. 40 a. m.	23		27			9	40	Pl. Eccl. ☉
	24		28			9	36	Var. pluv.
	25		32			13	36	Contin.
	26		33			10	46	Serenum.
	27		30			10	46	Serenum.
	28		25			10	50	Serenum.
	29		26			26	50	Nub. Tempest.
	30		22			20	35	Sudum.

K 4

JULII

		JULII 1713.				
		Dies	Aëroft. dig. m.	Therm.		Temperies.
				gr. a.m.	gr. p.m.	
	h. 4.	1	28 23	C.18	C.35	Ventosum.
	m. 28	2	24	20		Pluvium.
	a. m.	3	31	15	34	Sudum.
		4	31	18	57	Sudum.
		5	26	21	35	Sud. Tempest.
		6	19	19	30	Varium & pluv.
		7	15	10	40	Ser. p. Tempest.
	h. 3.	8	13	15	9	Pluvium.
	m. 6.	9	25	5	15	Ventof. pluv.
	a. m.	10	27	0		Sudum.
		11	15	2	20	Sud. ser. Vesp. pluv.
		12	15	10	34	Sud. (Auster fort.
		13	24	10	40	Ser. Vent. fort.
		14	28	15	50	Sudo - nubilum.
	h. 6.	15	25	12	50	Serenum.
	m. 23	16	15	19	45	Serenum.
	p. m.	17	18	12	24	Pluvium.
		18	27	7	30	Sudo - Ventof.
		19	28	15	45	Sudum.
		20	22	12	20	Pluvium.
		21	10	8		Pluv. Ventof.
	h. 3.	22	10	7	25	Pluvium.
	m. 30	23	10	10	27	Contin. ☉ in ♀
	p. m.	24	20	10	20	Ventosum.
		25	25	9	25	Sudo - Serenum.
		26	15	3	13	Pluvium.
		27	11	15	51	Sudo - serenum.
		28	10	15	35	Sudum.
	h. 4.	29	2	3	25	Pluvium.
	m. 38	30	15	15		Sudum.
	p. m.	31	27	12	52	Seren. Vent.

AU-

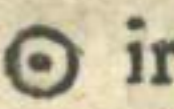

De Observationibus Aërologicis, &c. 153

AUGUSTI 1713.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	28	20	C.15	C.31	Pluvium.
		24	13	45	Sudo-pluvium.
		23	12	50	Sudo-serenum.
		23	21	55	Neb. p. ser.
 h. 2.	5	22	13	53	Ut supra.
m. 4	6	12	15	56	
p. m.	7	18	29	63	Ser. Cal. int.
	8	15	27	55	Sudo-Ventosiff.
	9	25	13	20	Pluv. Tempest.
	10	27	16	54	Serenum.
	11	29	28	40	Pluvium.
	12	30	27	55	Pluv. varium.
 h. 4.	13	35	23	58	Sereno-ventosum.
m. 4 I	14	30	22	53	Pluvium.
a. m.	15	13	24	24	Pluvium.
	16	20	15	27	Ser. ventosissimum.
	17	33	20	40	Sudo-serenum.
	18	26	8	58	Serenum.
	19	34	12	25	Nubilum.
	20	30	7	5	Sudo ser. (maj. è lög.)
 h. 7.	21	30	15	55	Uts. Vesp. Temp.
m. 6.	22	27	12		Noctu Tempest.
a. m.	23	43	7	19	Sudum. ☉ in m
	24	40	5	20	Sudum.
	25	40	12	27	Sudo-serenum.
	26	37	9	37	Serenum.
	27	37	10	52	Serenum.
	28	35	15	53	Serenum.
 h. 2.	29	33	10	40	Sudo-pluvium.
m. 30	30	29	13	36	Ut supra.
a. m.	31	31	10	27	Ut supra.

K 5

SEP

		S E P T E M B R I S		1713.		
		Dies	Aëroft.	Therm.		Temperies.
			dig. m.	gr.	gr.	
				a.m.	p.m.	
		1	28 27	C. 10	C. 7	Nox tota pluv. fort.
		2	34	6	20	Pluv. aliqua.
		3	34	4	21	Sudo-serenum.
	h. 5.	4	30	7	20	Neb. in mon. pluv.
	m. 40	5	29	10	15	Ut supra (tenuior.
	p. m.	6	26	7	17	Ut supra.
		7	9	6	13	Ut supra.
		8	10	4	15	Nubilo-sud. N.W.
		9	25	5	22	Pl. nimb. post 9. ser.
		10	40	8	23	Nubilo-serenum.
	h. 6.	11	33	2	27	Serenum.
	m. 39	12	18	5		
	p. m.	13	23	8	15	
		14	37	2	12	Ser. neb. ser.
		15	42	0	20	Sereno-sudum.
		16	48	F. 1 1/2	22	Ut s. vent. W. t. n.
		17	45	C. 8	25	Ser. sud. S.O.
		18	47	5	23	Serenum.
	h. 10.	19	48	5	30	Ser. amanum.
	m. 56	20	44	6	30	Nebulo-serenum.
	p. m.	21	37	6	25	Sudo-serenum.
		22	35		15	Ser. continuatur.
	☉ in ♄	23	32	2	23	Ut supra.
		24	27	11	20	Tempestas.
		25	39	F. 2	12	Serenum.
		26	50	8	5	Ser. fortè foris prui-
	h. 10.	27	50	9	6	Serenum. (na.
	m. 56	28	42	2	12	Sereno-sudum.
	a. m.	29	38	3	11	Serenum.
		30	33	1	20	Continuatum.

OCTO-

De Observationibus Aërologicis, &c. 155

OCTOBRI 1713.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
1	28	30	F. 5	C. 15	Serenum.
2		22		15	Sudum.
3		2	C. 8	12	Pluviosum.
4		18		2	Ut supra.
5		20	F. 2	F. 2	Nubilum.
6		40		0	Sudo-serenum.
7		30		18	Ser. pruina.
8		22		8	Sudo-nubilum.
9		21		0	Noctu pl. n. sudo-
10		28		3	Sudo-nubil. (vent.
11		19	C. 2	5	Ventosum.
12		25	F. 3	5	Nox pluv.
13		27		18	Serenum. S. O.
14		27		8	Sudo-ser. Obscur.
15		31		8	Pluviosum.
16		40		15	Ut s. post cop. Nives.
17		37		15	Sudum.
18		30		10	Nubilum.
19		24		8	Nubilum.
20		19		5	C. 4 Sudo-serenum.
21		22		9	Ser. p. nebula.
22		19	C. 2	8	Nox pluv. n. jud.
23		17	F. 3	2	Nub. pluv.
24		17		7	Nox pluv.
25		24		9	Sudo-pluvium.
26		38		30	F. 3 Ser. sud. gelu fortius
27		21		15	Sud. p. m. pluv.
28		12		12	Nebulos. ventosum.
29	27	40		2	Nebuloso-sudum.
30	28	0		11	Nubilum.
31	27	57		7	Nubilum.

 h. 3.
m. 57
a. m.

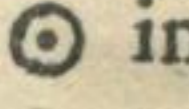

 h. 0.
m. 11
p. m.

 h. 2.
m. 25
p. m.

 in m

 h. 6.
m. 23
p. m.

N O.

		NOVEMBRIS 1713.				Temperies,	
		Aëroft.		Therm.			
		dig.	m.	gr.	gr.	(cont. in ortu.	
				a.m.	p.m.		
		1	27	52	F. 6	C. 3	Sudo-ser. vesp. fulg.
	h. 2.	2	28	4	20	F. 2	Sud. gelu. vesp. plu.
	m. 18	3		12	6	1	Serenum.
	p. m.	4		25	10	0	Nebulos. ventosum.
		5		30	3	C. 2	Sudo-ventosum.
		6		25	17	3	Serenum.
		7		27	8	5	Pluvium,
		8		28	11	9	Nubilum.
		9		17	12	9	Sudo-serenum.
	h. 8.	10		15	20	10	Sudum.
	m. 37	11		27	30	30	Nix.
	a. m.	12		45	32	30	Ut supra.
		13		53	30	25	Sudo-ventosum.
		14		25	30	25	Ut supra.
		15		7	28	23	Nubilum.
				11			
	h. 4.	16		7	21	18	Sereno-sudum.
	m. 44	17		21	20	17	Nubilo-niv.
	a. m.	18		16	22	17	Ut supra.
		19		26	24	20	Serenum.
	in ↗	20		29	24	20	Nubilo-nivos.
		21		29	20	16	Nubilo serenum.
		22		32	27	15	Nix grandinosa.
		23	29	8	20	15	Nubilo-sudum.
		24		7	30	23	Ut supra.
	h. 2.	25		2	38	19	Sereno-sudum.
	m. 1.	26	28	54	27	20	Sudum.
	a. m.	27		54	17	15	Ventoso-niv.
		28		47	28	15	Sud. p. pl.
		29		24	22	17	Humid. sudo-ser.
		30		27	26	23	Sudo-serenum.

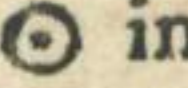
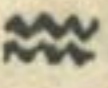

DECEM-

De Observationibus Aërologicis, &c. 157

DECEMBRIS 1713.

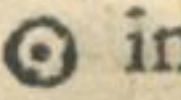

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.	
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.		
	1	28	23	F. 30	F. 30	Nubilo-nivosum.
 h. 4.	2		17	4	39	Nox tota niv. Eccl.
m. 34	3		32	43	33	Ser. vent. (lun.
a. m.	4		48	40	35	Sereno - sudum.
	5		46	36	32	Sereno - nubilum.
	6		21	37	26	Nubilo - nivosum.
	7		29	25	21	Nubilum.
	8		21	21	20	Nubilo-varium.
	9		51	24	25	Serenum.
 h. 6.	10		45	35	32	Serenum.
m. 3.	11		40	36	30	Aliqua pluvia.
a. m.	12		35	40	31	Turbidum.
	13		36	20	15	Nebuloso - sudum.
	14		41	21	16	Nubilum.
	15		54	20	19	Serenum.
			56			
	16		45	20	14	Nubilum.
 h. 5.	17		52	13	12	Nub. sud. (Eccl. ☉)
m. 42	18		50	18	15	Nebulosum.
p. m.	19		46	20	19	Nubilum.
	20		52	25	23	Nubilum.
	21		55	25	23	Nubilum.
☉ in ♄	22		53	27	25	Nubilum.
	23		50	35	32	Neb. seren. var.
 h. 10.	24		48	38	33	Nubilum.
m. 30	25		47	38	35	Nubilum.
a. m.	26		45	18	12	Nox plu.
	27		42	18	15	Serenum.
	28		35	25	18	Sudum.
	29		25	25	15	Nox seren. n. nub.
	30		30	10	6	Sudo-ser. (vent.
 h. 9.	31		42	12	8	Nubilum.
m. 31. p. m.						

JA-

		J A N U A R I I 1714.				
		Dies	Aëroft.	Therm.		Temperies.
			dig. m.	gr.	gr.	
				a.m.	p.m.	
		1	29 4	F. 10	F. 7	Nubilum sudo-ser.
		2	28 58	8	7	Sudo-serenum.
		3	55	20	12	Ut supra.
		4	52	18	10	Serenum.
		5	47	10	7	Pluvia tenuior
		6	45	18	12	Ventof.
		7	35	12	7	Sudo-Ser. ventosiff.
		8	43	9	7	Nubilum.
	h. 2.	9	32	22	10	Ut supra ventof.
	m. 19	10	45	16	10	Serenum.
	a. m.	11	35	11	6	Nubilo-ventosum.
		12	37	10	5	Ut supra.
		13	42	14	2	Ut supra seren.
		14	50	13	10	Sudo-serenum.
		15	37	13	20	Pluv. Nix.
	h. 5.	16	29 10	52	45	Nubilo-serenum.
	m. 14	17	28 5	45	40	Sudo-seren. Ventof.
	2. m.	18	50	47	35	Ut supra.
		19	48	38	30	sudo-serenum.
	in 	20	47	32	22	Nubilum.
		21	57	30	22	Nubilum.
	h. 8.	22	29 6	27	22	Nubilum.
	m. 53	23	10	28	18	Nubilo-sudum.
	p. m.	24	8	36	25	Sudo-serenum.
		25	1	38	25	Serenum.
		26	1	30	22	Nubilum.
		27	3	41	22	Sudo-serenum.
		28	28 57	38	27	Serenum.
		29	28 47	44	30	Serenum. (contin.)
	h. 4.	30	29 10	32	24	Nubilo-seren. p.
	m. 2.	31	8	48	32	Serenum.
	p. m.					

De Observationibus Aërologicis, &c. 159

F E B R U A R I I 1714.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	29	4	F. 44	F. 33	Serenum.
		3 $\frac{1}{2}$	47	33	Serenum. (p. W.)
		5	45	25	Serenum S. W. ☽
		4 $\frac{2}{3}$	41	25	Serenum.
	28	54	39	21	Sudum.
		45	24	18	Sudo - Nubilum.
 h. 7. m. 38 p. m.		50	35	23	Serenum.
		47	33	22	Serenum.
		38	36	21	Serenū Sud. Nub.
		35	31	21	Sud. p. Seren.
		34	29	21	Nubilum.
		44	38	26	Nubilum.
		50	35	14	Sudo-seren. (seren.)
 h. 3. m. 31 p. m.		29	13	3	Sud. p. m. pluv. p.
		46	22	5	Sudo - Serenum.
		29	18	7	Pluvia.
		19	11	6	Ut supra. Iris.
		40	22	7	Ventosum, turb.
 in X		38	10	6	Pluvium.
		50	4	C. 3	Vent. Turb. Ser.
		47	7	5	Serenum.
 h. 9. m. 10 a. m.		33	12	8	Ser. sud. Vesp. pluv.
		40	10	2	Sudo - Ventosum.
		30	8	1	Sudo - Serenum p.
		34	7	1	Vent. Cont. (Vent.)
		26	10	2	Serenum Sud.
	27	50	8	F. 18	Sudo - Ventosiss.
		27			
	28	32	39	22	Sudo - Serenum.

M A R.

M A R T I I 1714.

	Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
		dig.	m.	gr.	gr.	
				a.m.	p.m.	
 h. 10.	1	29	0	F. 35	22	Ventofissimum.
m. 44	2	28	3	25	14	Sud.
a. m.	3		5	25		Nix.
	4		17	30	22	Nimbos. (Nimb.
	5		32	33	15	Gelu fortius seren.
	6		10	18	14	Nix, pluv. (p. Vent.
	7	27	40	10	10	Nox pl. n. sudum.
	8	27	52	22	15	Sud. Ventosiss.
 h. 9.	9	28	4	22	18	Sudum.
m. 2	10		10	32	18	Sudum Ventos.
a. m.	11		25	30	20	Sudum.
	12		32	27	19	Sudo - Seren. p. n.
	13		30	25	17	Sudo - Nubilum.
	14		15	27	13	Ut supra. (ser.
	15		18	15	9	Nubil. p. sudum.
 h. 0.	16		38	19	10	Nox pluv. n. Sud.
m. 52	17		40	28	15	Sud. gelu forte.
a. m.	18		36	26	15	Ut supra.
	19		45	23	13	Pluv. p. m. nix.
	20		42	21	5	Sudum.
☉ in Υ	21		42	17	6	Sudo - seren. (ga.
 h. 11.	22		54	26	7	Ser. Hyems perlon-
m. 50	23		50	22	2	Serenum.
p. m.	24		44	26	C. 6	Serenum. (pluv.
	25		50	29	3	Sudo-seren. Vesper
	26		44	8	F. 3	Ut supra. (grand.
	27		35	2	C. 5	Varium, nimb. c.
	28		25	7	4	Nox pluv. ventos.
	29		10	7	4	Nubilum.
	30		0	13	F. 8	Sud. ser. p. pluvia,
 h. 4.	31		c	16	18	Pluvia Nix.
m. 13						
a. m.						

A P R I -

De Observationibus Aërologicis, &c. 161

A P R I L I S 1714.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	28	1	F. 13	F. 5	Nox tota pluv.
		12	14	5	Var. pluviosum.
		25	16	0	Tempest. c. grand.
		40	14	C. 3	Sudo-serenum.
		39	7	15	Seren. vernale.
		28	3	14	Ut supra.
 h. 6.		32	11	F. 5	Nubilum.
m. 42		45	18	4	Gelu. Sudo-seren.
p. m.		50	23	5	Serenum.
		38	10	11	Sereno-sudum.
		27	4	13	Sereno-ventosum.
		22	17	F. 3	Nivos.
		20	10	7	Nubilum. W.
 h. 9.	27	54	12		Nox pluvia.
m. 58	28	2	23	3	Serenum.
a. m.		22	18	5	Sudo-serenum.
		35	30	4	Nimbos. c. grand.
		43	15	C. 8	Seren. N. W.
		54	6		Serenum.
		48	9	18	Serenum.
 h. 4.		37	5	22	Ser. W. t. N. ☉ in ☿
m. 23		27	2	15	Ser. sud. p. nub.
p. m.		38	3	18	Pluv. Ventos.
		26	C. 8	22	Ut supra.
		24	2	23	Serenum.
		26	F. 7	15	Serenum.
		25	20	15	Foris gelav. N. t. W.
		24	14	15	Sereno-sudum.
 h. 7.		7	4	F. 3	Pluv. contin.
m. 30		19	19	7	Foris gelavit.
p. m.					

L

MAJI

		M A J I 1714.					
		Aëroft-		Therm.		Temperies.	
		dig.	m.	gr.	gr.		
				a.m.	p.m.		
		1	28	25	F, 14	C. 5	Nubilo - sudum.
		2		32	15	9	Sudo-ser. vent.
		3		36	8	15	Serenum.
		4		40	4	22	Serenum.
		5		45	12	23	Serenum.
		6		30	1	23	Vernale, amæn.
	h. 1.	7		20	3	25	Serenum.
	m. 35	8		12	C. 1	23	Sudo - nubilum,
	a. m.	9	27	55	2	11	Ut supra.
		10	27	57	1	30	Sudum.
		11	28	10	F. 4	5	Ventosis.
		12		20	C. 30	20	Sudo - serenum.
	h. 7.	13		30	7	18	Sudo-nub. Iris maj.
	m. 31	14		32	5	17	Ventof.
	p. m.	15		27	5	25	Pluvia pauca.
		16		28	3	25	Ser. nub. vent.
		17		29	F. 3	15	Nub. plu. pauca.
		18		14	2	15	Sudo-Vent.
		19		20	3	15	Pluv. cont. & fort.
		20		21	C. 5	25	Sudo - nub.
	h. 10.	21		37	2	22	Sudo-ser. ☉ in II
	m. 5.	22		21		22	Sudum.
	a. m.	23		20	12	12	Pluvia aliqua.
		24		25	5	25	Serenum.
		25		29	6	28	Sudo-serenum,
		26		36	6	33	Serenum.
		27		37	15	33	Seren. nubilum.
		28		37	16		Sudo - serenum.
	h. 7.	29		37	16	32	Ut s. Eccl. lun.
	m. 58	30		30		30	Sudum.
	a. m.	31		22	18	33	Noctu plu.

De Observationibus Aërologicis, &c. 163

		J U N I I 1714.				
		Aëroft.		Therm.		Temperies.
		dig.	m.	gr.	gr.	
				a.m.	p.m.	
		1	28 21	C. 16	C. 31	Sud. pluv. intensif.
		2	30	15	30	Sudo-serenum.
		3	30	14	29	Ut supra.
		4	17	18	38	Sud. Vent.
	h. 6.	5	22	16	25	Ventof. nub.
	m. 5 8	6	40		27	Sereno-nub.
	p. m.	7	39	8	40	Serenum.
		8	30	12	42	Serenum.
		9	28	15	38	Ser. nub.
		10	37	15		Nox pluv.
		11	34	6	35	Ser. Ventof.
	h. 6.	12	35	18	30	Serenum.
	m. 4.	13	40	F. 4	22	Ventof. nub. infer.
☉ Eccl.	a. m.					pergent. è N.W. al-
						tior. verò è S.W. ser.
		14	38	C. 9	34	Serenum.
		15	32	14	28	Pluv. Temp. è long.
		16	15	2	30	Pluvium.
		17	25	8	32	Ser. sud. vent.
		18	24	2	34	Ser. sud. & p. neb.
		19	27	20	40	Ser. ventof.
	h. 3.	20	30	20	43	Ser. p. Temp. in vic.
	m. 50	21	24	20	45	Ser. sud. ☉ in ☽
	a. m.	22	15	22	47	Sudo-nub.
		23	20	20	50	Nubilo-seren.
		24	26	20	45	Noctu Tempest.
		25	24	22		Seren. sud. nub.
		26	27	18	47	Nub. sud.
	h. 6.	27	23	20	50	Ut supra.
	m. 17	28	23	16	45	Ser. sud.
	a. m.	29	25	16	44	Nubilum.
		30	24	17	15	Pluvia copiosiff.

L 2

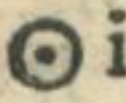

JU.

		JULII 1714.				
		Dies	Aëroft.	Therm.		Temperies.
			dig. m.	gr.	gr.	
				a.m.	p.m.	
		1	28 22	C.10	C.27	Tota nox pluv.
		2	34	15	35	Serenum.
		3	35	10	39	Sudo-serenum.
	h. 11.	4	37	18	45	Ut supra.
	m. 57.	5	38	16	45	Ut supra.
	a. m.	6	37	20	52	Noctu aliqua pluv.
		7	30	17	35	Sudo-nubilum.
		8	33	17	33	Pluv. fortior.
		9	36	15	44	Sudum.
		10	36	17	45	Sudo-serenum.
	h. 6.	11	38	18	50	Seren. nub.
	m. 1.	12	37	16		Serenum.
	p. m.	13	34	20	52	Noctu ventos.
		14	28	22	38	Nub. neb. S. O.
		15	26	24	45	Sudum.
		16	27	20	34	Pluvia noctu.
		17	29	22	45	Sudo-serenum.
		18	25	15	35	Pluv. fort.
	h. 8.	19	14	12	45	Seren. nub.
	m. 38	20	15	18	48	Sudo-nub.
	p. m.	21	21	15	47	Serenum.
	in Ω	22	19	18	48	Pluv. fort.
		23	17	15	25	Sudum.
		24	14	18	40	Sudum.
		25	16	11		Nox tota pluv.
		26	18	12	25	Pluvios.
	h. 3.	27	22	12	30	Nub. sud.
	m. 4.	28	28	15	36	Sudo-seren.
	a. m.	29	23	14	45	Seren. nub.
		30	32	20	50	Nub. sud.
		31	10	15	50	Sudo-vent.

AUGU.

De Observationibus Aërologicis, &c. 165

AUGUSTI 1714.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
1	28	17	C. 12	C. 30	Nox tota pluv.
 h. 5.	2	32	13	12	Nubil. N. N. W.
m. 5 S	3	26	5	15	Nox tota pluv.
p. m.	4	29	7	25	Pluvium.
	5	24	9	34	Ut supra.
	6	30	15	29	Sudo-serenum.
	7	27	3	48	Ut supra.
	8	25	13	45	Sudo-Nubil. (lor.
	9	26	20	62	Ut supra ingens ca-
 h. 7.	10	22	15	20	Nub. vent. c. ali.
m. 5 7	11	25	12	28	Sudo-Ser. (qua pl.
a. m.	12	20	8	30	Ut supra nebula in
	13	10	12	33	Sudum. (mont. pl.
	14	20	8	34	Serenum. W. T. S.
	15	12	13	23	Pluvium.
	16	20	12	26	Nubil. sud. ventos.
	17	30	12	25	Sudo. N. W.
 h. 11.	18	35	10	42	Sudo-Seren.
m. 5 7	19	30	15	45	Ut supra.
a. m.	20	17	8	55	Ut supra.
	21	18	15	32	Ventosissimum.
	22	25	2	53	Serenum.
 in m	23	28	16	26	Pluvium.
	24	27	8	34	Sudo-serenum.
 h. 11.	25	24	10	24	Nubilum.
m. 1.	26	30	12	35	Sud. ser. nubilum.
a. m.	27	37	10	38	Ut supra.
	28	33	10	50	Ut supra.
	29	30	8	50	Serenum.
	30	27	10	50	Serenum. (Iris.)
	31	29	16	25	Pluv. fort. p. m.

		S E P T E M B R I S		1714.		
		Dies	Aëroft. dig. m.	Therm.		Temperies.
				gr. a.m.	gr. p.m.	
 h. 2. m. 20 a. m.	1	28	34	C. 15	C. 28	Pluvia aliqua.
	2		33	10	43	Seren. Sudo.
	3		29	15	35	Ut supra.
	4		25	12	33	Ut supra. Nebula.
	5		12	10	22	Pluv. (in mont.
	6		13	10	15	à Noc. pluv. cont.
	7		20 $\frac{1}{2}$	9	30	Nubil. sudo.
 h. 11 m. 41 p. m.	8		17	9	20	Pluviosum.
	9		20	5	10	Continua.
	10		27	4	30	Seren. nubil.
	11		14	7	20	Nubil. sud.
	12		11	0	3	Nox pluv.
	13		7	F. 4	3	Ut supra.
	14		12	4	F. 8	Ventof. pluv.
15		32	9	C. 15	Seren. ventof.	
16		13	0	22	Sudo.	
 h. 1. m. 4. a. m.	17		7	C. 2	8	Ventof. pluv.
	18		24	F. 5	10	Ventof. N. W.
	19		32	7	F. 1	Nox pluv.
	20		35	C. 3	C. 30	Sudo - Seren.
	21		32	0	15	Nubil. nebul.
	22		32	F. 4	15	Ventof. (☉ in $\frac{1}{2}$)
 h. 6. m. 44 p. m.	23		40		32	Ser. nub. S. W.
	24		35	C. 1		
	25		37	4	16	Nebula.
	26		43	4	16	Pluv.
	27		46	4	30	Sudo - Nubil.
	28		48	F. 4	26	Sudo - Seren.
 h. 1. m. 45 p. m.	29		45	0	26	Ut supra vent.
	30		37	6	34	Nebul. sud.
			22	C. 2	56	Sud.

OCTO-

De Observationibus Aërologicis, &c. 167

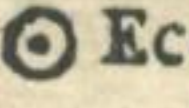

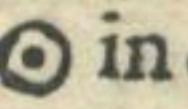

O C T O B R I S 1714.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p. m.	
1	28	23	F. 2	C. 23	Seren. Nubil.
2		25	8	26	Seren. vent. N.W.
3		33	0	0	Humid.
4		37	6	6	Seren. vent. (nub.
5		50	5	5	Sudo-ser. vent. N.
6		45	13	4	Neb. Foris gelavit.
7		8	7	F. 4	Nubilum.
8	27	55	11	4	Nubil. pluvium.
9	28	2	14	7	Seren. nubil.
10		17	18 $\frac{1}{2}$	C. 2	Ut supra Ventos.
11		32	18	F. 4	Sudo - nubil.
12		23	8	C. 14	Sereno - nubil.
13		17	6	F. 3	Pluv. totô die.
14		29	7	C. 2	Serenum.
15		35	2	12	Serenum.
16		30	12	15	Seren. O. T. S.
17		27	7	22	Serenum.
18		23	5	23	Serenum.
19		30	C. 2	22	Nox Ventos.
20		32	4	15	Nox Ser. Sud. S.W.
21		46	2	12	Serenum.
22		50	F. 2	11	Nubil. S. O.
23		35	0	13	Ventos. S. W.
24		28	C. 2	13	Ser. nub. ☉ in m
25		43	3	11	Nubil. Seren.
26		36	F. 1 $\frac{1}{2}$	9	Sudo - serenum.
27		33	C. 3	6	Nubil. Vesp. pluv.
28		39	F. 3 $\frac{1}{2}$	2	Nub. sud. ventos.
29		44	9	F. 4	Nubil. Ventos.
30		41	12	3	Ut supra.
31		25	15	C. 3	Sudo - serenum.

L 4

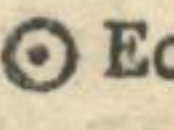

NOVEM.

		N O V E M B R I S		1714.		
		Dies	Aëroft. dig. m.	Therm.		Temperies.
				gr. a.m.	gr. p.m.	
		1	28 37	F. 16	0	Sudo - seren.
		2	31	12	C. 2	Ut supra.
		3	24	19 $\frac{1}{2}$	F. 3 $\frac{1}{2}$	Gelu foris, ut sup.
		4	41	3	C. 3	Sudum.
		5	35	3	2	Ventof. nubil.
		6	32	5	5	Pluvia.
	h. 10.	7	17	6	4	Sereno - nubil.
	m. 12	8	31	10	F. 5	Seren. ventosif.
	a. m.	9	44	8	5 $\frac{1}{2}$	Nubilo - sud.
	Eccl.	10	57	28	15	Sudo - ser. gelu
		11	56	25	12	Seren. (fort.
		12	50	23	11	Serenum. (ne.
		13	52	35	22	Ser. Frigus infig-
	h. 9.	14	52 $\frac{1}{2}$	26	18	Serenum.
	m. 5 2	15	48 $\frac{2}{2}$	24	15	Serenum.
	p. m.	16	43	26	14	Nubilum seren.
		17	45	30	35	Nub. neb. p. m.
		18	48	27	20	Nub. Sud. (ser.
		19	45 $\frac{1}{2}$	23	18	Nubilum.
		20	47 $\frac{3}{2}$	30	20	Nebul. sud. seren.
	h. 2.	21	53	38	16	Sud. (vent.
	m. 17	22	45	20	30	Nubilum - sud.
	p. m.	23	50	22	17	Nix. (O.
Eccl.		24	58	14	12	Nubilo-ser. N.N.
	in \rightarrow	25	54 $\frac{1}{2}$	18	12	Sereno - nubil.
		26	47	14	14	Nubilum.
		27	48	22	13	Nubilo - sud.
		28	35	28	20	Nubil. ventof.
	h. 0.	29	21	23	20	Nubilum.
	m. 46	30	18	17	8	Nubilo - Nebulos.
	a. m.					

DECEM.

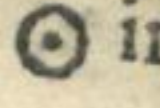

De Observationibus Aërologicis, &c. 169

D E C E M B R I S 1714.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	28	18 $\frac{1}{2}$	F. 13	F. 10	Pluvios.
		40	16	13	Nubilum
		42	18	12	Nubilum.
	29	8	22	18	Sudum.
		11	33	22	Serenum.
		7	50	25	Seren. S. O.
 h. 3. m. 25 a. m.	28	57	23	11	Nubilum.
		44	18	16	Grandinos. niv.
		50	26	23	Sudo - seren.
 Eccl.	10	52	27	22	Ut supra.
		54	33	20	Sudum.
		52	45	31	Nubil. nebul.
		45	47	28	Sud. seren.
		36	33	23	Ut supra.
 h. 6. m. 25 a. m.		0	19	14	Sudum.
		14	4	C. 1	Nox pluv.
		5	$\frac{1}{2}$	4	Ut supra.
		2 $\frac{1}{2}$	5	F. 3	Nubilum.
		4	14	12	Seren. sud.
		24	20	18	Nubilum.
 h. 3. m. 10 a. m.		19	28	32	Sudo - seren.
	27	57	22	20	Nubil. in
	28	5	24	22	Pluvia c. nive.
		29	26	21	Nubil. nivof.
		52	40	30	Nix copiosa.
		47	36	32	Nubil. vent.
		35	34	25	Nubil. ser.
 h. 10 m. 29 p. m.		20	28	20	Nubil. nivof.
		12	25	24	Sudum.
		23	29	27	Nivof. (nivof.)
		29	32	22	Nubil. sud. p. m.

L 5

JA-

		J A N U A R I I 1715.				
		Aëroft.		Therm.		Temperies.
		dig. m.		gr. a.m.	gr. p.m.	
		1	28 23	F.21	F.18	Sudo - Nub.
		2	30	20	17	Ut s. Vesp. pl. cont.
		3	19	20	11	Tota nox pluv.
		4	39	16	12	Nubilum.
	h. 5.	5	39	11	4	Sudo - nubil.
	m. 52	6	29	16	14	Seren. ventos.
	p. m.	7	51	18	15	Sudo - seren.
		8	54	38	23	Ut supra.
		9	46	24	18	Serenum.
		10	41	21	23	Nubilum.
	h. 2.	11	47 $\frac{1}{2}$	34	30	Nubil. vent. Nix.
	m. 38	12	55	42	40	Nubilum.
	p. m.	13	51	44	39	Nivos.
		14	46	46	40	Nubil. seren.
		15	29 $\frac{1}{2}$	41	34	Nubil. sudo.
		16	29 3	48	39	Serenum.
		17	28 45	50	39	Nubilum.
		18	34	44	34	Nubil. niv.
	h. 6.	19	40	36	33	Nubil. sudo.
	m. 12	20	36	38	32	Nix aliqua.
	p. m.	21	20	25	31	Ut supra, sed brev̄
	☉ in ☁	22	29 13	40	33	Serenum. (sud.
		23	8	52	40	Serenum.
		24	5	44	26	Serenum.
		25	28 55	50	34	Serenum.
		26	51	45	35	Seren. nubil.
	h. 8.	27	50	41	34	Nubilum.
	m. 14	28	45	41	34	Nubilum.
	p. m.	29	45	40	25	Nubilum.
		30	52	28	17	Nubilum seren.
		31	55	20	16	Sudo - Seren.

FE-

De Observationibus Aërologicis, &c. 171

F E B R U A R I I 1715.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
	1	28 49	F. 28	24	Sudum.
		50			
	2	45	29	18	Nubilo-pluvium.
	3	48	22	17	Nubil.
 h. 6.	4	47	22	18	Ut f. opacum.
m. 47	5	41	28	22	Nivosum.
a. m.	6	41	31	25	Sudo-serenum.
	7	48	29	22	Nubilo-nebulosum.
	8	46	30	18	Serenum.
	9	23	26	16	Pluvio-grandinos.
 h. 11.	10	35	18	12	Pluv. p.m. Sud-ser.
m. 14	11	33	11	5	Nox pluvia.
p. m.	12	23	8 C.	1	Pluvio-ventos.
	13	41	4 F.	4	Nox ventosior.
	14	24	2 C.	$\frac{2}{3}$	Ventosius N.W.
	15	4	18 F.	15	Sudo-ventosum.
	16	8	25	21	Sudo-nub.
	17	8	30	22	Ut supra.
 h. 10.	18	20	32	20	Serenum.
m. 55	19	20	25	14	Sud. p.m. pl.cont.
a. m.	20	25	22 $\frac{1}{2}$	12	Vario-pluv. ☉ in X
	21	24	17 $\frac{1}{2}$	13	Ut supra.
	22	35	14	7 $\frac{1}{2}$	Nubilo-sudum.
	23	35	18 $\frac{1}{2}$	12	Nubilum.
	24	35	14 $\frac{1}{2}$	7	Nubil.
	25	32	17 $\frac{1}{2}$	13	Nivosum, var.
 h. 3.	26	30	29	24	Ut supra.
m. 34	27	37	34	27	Sudum gelu fort.
p. m.	28	34	40	32	Gelu intens. niv.;

MAR.

		M A R T I I 1715.				
		Aëroft.		Therm.		Temperies.
		dig. m.		gr. a.m.	gr. p.m.	
		1	28 34 $\frac{1}{2}$	F. 40	F. 22	<i>Sud. Gel. f. N. W.</i>
		2	30	22	14	<i>Nox niv. var. vesp.</i>
			21			<i>Ventosissimum.</i>
		3	13	14	4	<i>Ventosius. Hæc va-</i>
			10			<i>riatio singulis bo-</i>
			4			<i>ris, & biboriis ac-</i>
			2 $\frac{1}{2}$			<i>cidit, cælo nim-</i>
			4			<i>boso continuato,</i>
			2 $\frac{1}{2}$			<i>& nubibus ex di-</i>
			1			<i>versis plagis sibiq;</i>
		27	56 $\frac{1}{3}$			<i>contrariis prove-</i>
			55			<i>nientibus. H. 7. p.</i>
			52 $\frac{1}{4}$			<i>m. incepit copiosè</i>
			55 $\frac{1}{2}$			<i>ningere cū gran-</i>
			56			<i>dine, & brevi post</i>
		28	0			<i>pluere.</i>
			2 $\frac{1}{2}$			
		4	28 9	27	17 $\frac{2}{3}$	<i>Sudum.</i>
		5	17	30	22 $\frac{1}{3}$	<i>Sudo-ser. gelu fort.</i>
			28 16			<i>p. nivofum.</i>
		6	23	31	18	<i>Sudo-seren. N. t. O.</i>
		7	31	27 $\frac{1}{2}$		<i>Ut supra.</i>
		8	17	30 $\frac{1}{2}$		<i>Ut supra.</i>
		9	20	30	24	<i>Nubil. gelu forte.</i>
		10	36	33		<i>Serenum.</i>
		11	36	39		<i>Ser. gelu fortius.</i>
		12	28	29		<i>Nubilum.</i>
		13	24	27		<i>Pluvia gelaescens.</i>
		14	20	22		<i>Nebulosum.</i>
		15	12	19		<i>Vario-vent. N. t. W.</i>

h. 5.
m. 25
p. m.

h. 8.
m. 50
a. m.

MAR-

M A R T I I 1715.

Dies	Aëroft.		Therm.		Temperies.
	dig.	m.	gr. a.m.	gr. p.m.	
16	28	14	26		Varium.
17		11	14		Sudo-seren. S.W.
18		6	4		Sudum. S.O.
		0	11	C.18	Ser. vent. fort. S.W.
19		27	8	10	Ut supra.
h. 4. 20		35			Ut supra.
m. 25 21		28	5	15	Sudo-ser. vent. pa- cat. ☉ in ♋
a. m.					

§. 4.

Ex hisce diversis Aëroftathi motibus, secundum præfagia Temperiei immutandæ, in genere id erui-
mus, quòd usque dum continuatur
ejus descensus, prava tempestas
nondum ingruat; sed ubi à descen-
su rursus altum molitur, per ven-
tum, pluviam, nivem, nimbos,
procellas, fulminaque cum grandine,
suos effectus soleat edere. Con-
stantem verò bonitatem Temperiei
ascensu vix reverti videmus, nisi in
sua aliquali elevatione tantisper
con-

continuet persistere. Attamen, uti superius dictum, ad immutationes Thermocryerometri, & ad ventorum concursus ac sibi contrarios motus, eorundemque impetum prævalentem, aut denique eos, ex eadem plaga focios, ac conspirantes, vel ex diversa, scilicet Atmosphære, & Meteorosphære dissidentes, diligenter oportebit attendere. Ex quibus ita conjunctim consideratis, inter exercitationem & assiduos usus, hancce doctrinam insignissimi progressus evasuram, non diffido. Jam ad alia, quæ circa res Medicas, & Physicas juxta has Observationes notabiliora occurrerunt, hîc ordinatim recensenda, progredior.

§. 5.

De Anno 1709. præter suprâ narrata de abundantissima nive, ac gelu, ultra intensius progresso, etiam tanta Aëris dyscrasia percipiebatur
circa

circa ejus medium ac decursum, ut tunc quoque appareret fomes alicujus apocrifeos morbosæ, inflammationi proximus. Quod ex schemate hujus materiæ calci adjiciendo patefcet.

§. 6.

Januar. 11. Anno 1710. Aëroftathmus è depressiori qualitate in elevationem affurrexit, ubi præter solitum totô mense hóc, ut & Februariô, usque ad 4. Martii continuè subsistebat. Per absentiam cætera fuerunt intermissa: neque deinceps aliquid peculiare annotatum, nisi quod ex Observationibus placeat percipere.

§. 7.

Anno 1712. April 23. intelleximus, Danubium tantoperè latè longèque exundâsse, ut multa Regio aquis diu immersa restiterit, non sine plurium hominum interitu, & ingenti damno. Æstatis tempore

pore, per totum nostræ Chtonosphæræ tractum, valdè à culicibus divexabamur per ingentissima examina diffusis. Prætereà & aves insolitæ cum ejusmodi insectis alatis visæ fuerunt. Cæterùm Decembris initiô, Aëre præprimis à sua crasi recedente, mali præfagium antecedens non parum adaugebatur; quod pòst ex recensione summaria magis notum evadet. Habuit hicce Annus alia plura memorabilia, ad quæ & Terræ motus referendi, qui hîc 9. sine detrimento; 8. verò noctis, & 10. diei Neostadii, cum subversione, & ruina diversorum ædificiorum acciderunt.

§. 8.

Annus 1713. singulariter erat notabilis grassante morbô sporadicô, effectû Chtonosphæræ dyscrasiæ præcedentis. Inceperat hic ipse jam ante Mensẽ Aprilem; cujus 20. Terra undique nive, sesquipedem
pro-

profundâ, præter solitam Coeli Temperiem obruebatur. Jam hõc tempore verebar, ne morbus incrementum fumeret (de quo inter plures notos per literas meam opinionem declaraveram) Est enim corpus humanum eò magis ad incendium materiæ venenosæ in corpore delitescens, propendens, quò Chtonosphæra in majori Rarefactione versetur: ultra quòd ipse Aër per se in ista sua raritate præternaturali destitutus sit laudabilibus particulis, sanguinis pabulo, mediante respiratione, inservientibus. Sed, hoc super, & quomodò Aërem vitiosum effugere liceat, abundè actum fuit in mea Loimologia, Annò proximo, typis egressa, ad quam Lectorem remitto. Id ipsum tamen innuendum, quòd non solùm in pestilenti constitutione, seu morbis turgescentiæ præternaturalis, verùm etiam in ægritudinis quibus-

M cun-

cunque speciebus , multum interfit Medentium , quo in loco , ægrum , humí - ne , an sublimè decumbere , valetudinariumque recubare , ac denique quemlibet alium delicatioris temperamenti , hîc vel illic , inque locis Epigæis , an autem in 1. 2. vel suprema ædium contignatione , recuperandæ , & conservandæ valetudinis ergo , oporteat demorari : de quibus singulis ope horúmce Indicum reddemur certiores. In cujus majorem elucidationem , eorumque gratiam , quibus idea novæ hujus doctrinæ adhuc rudis utcunque apparet ; calculum nostrum , ad normam de experimento Gallico minutatim exhibitum , uti sensibilitate magis notabilem , hîc libuit protrahere.

De

	°	'	"
De Sexp. 4. ped. /.	dig. /.	/.	2. 24.
3. /.	/.	/.	1. 48.
2. /.	/.	/.	1. 12.
1. /.	/.	/.	/.
/.	3.	/.	/.
/.	2.	/.	/.
/.	1.	/.	/.
/.	/.	8.	/.
/.	/.	4.	/.

§. 9.

Annô 1714. Jan. 13. Bruxellis
 Terræ motum, per min. 1. duran-
 tem, attamen sine ruinoso effectu,
 accidisse percepimus. Sic & propè
 Insulas Azores à violenta procella
 Classẽ Lusitanam ex Brasilia redu-
 cem, oppidò divitem, fere totam
 interiisse. Martii 1. vehementiâ
 venti effectum est, ut Aër brevi con-
 densaretur. Nam cùm ille in motu
 consistat, fluctibus & undis non absi-
 mili (sed hîc multò impetuosiori)
 & ab opposito, eòdem tempore,
 alius quis validæ rapiditatis affurgat;

M 2

non

non mirum est, si in ista Regione certæ distantiae inclusa, Chtonosphæra Almucantaraliter, & Azimuthaliter majorem in modum condensetur. Cùm verò hic fortior ventus à Septentrione, & ortu, Upocæcia, N. O. t. O. & Borrhopeliotte, N. O. veheretur, atque Raritatem spatiosiore impleret; quoque Frigus, intuitu temporis progressi, intensius fuit redditum. Sic hæc Frigida constitutio planè extraordinaria, hac tempestate provectiorî, ubi jam septimanis 4. in vere perrexeramus 17. April. adhuc versabatur in gr. 30. Cujus Frigoris diurnitate, licèt non adeò exsuperantis qualitatis, Vineæ plurimùm passæ sunt, ac ferè omnes vindemiæ spem amiserunt.

§. 10.

Jun. 26. per nova nuntiatum: Bruxellis, & Treviris præsertim, aliisque in locis, 11. hujus, tantam
tem-

tempestatem subortam fuisse, domibus, fatis, arboribusque fructiferis extremò damnosam, ut campi grandine, Sesquispithamam altâ, sint obducti.

§. II.

Aug. 4. mihi aliunde notum reddebatur, variis in partibus grassari fortiùs mortalitatem boum; qualis hujatèm epidemiam præcesserat. Credibile, cùm nostra Chtonosphæra jam continuò quòdam tempore in condensatione persistat, adeoque in statu naturali; alibi eandem Rariorem esse, ac præternaturalem: unde Aër pabulò suò nitrosò quoque carens, animantibus quadrupedibus, uti magis epichthoniis, primò suum debitum fermentum solet denegare. Sed hanc præternaturalem Aëris qualitatem non tantùm in animantes characterem suæ noxæ transferre censebimus, verùm etiam in ipsa vegetabilia, herbas, fruges,

fructusque ipsis animantibus vescos. Qui dum in earum alimentum faciunt vitiosum; inter eas producunt dispositiones morbosas, è quibus tandem itidem ad homines ista funesta, & contagiosa apocrisis transfertur; eò efficacior, quò Chtonosphæræ qualitates malignæ cum ea magis conspirent.

Octobr. 7. cùm novilunio essemus vicini, Aërostath. subitam depressionem moliebatur, quæ 8. redacta fuit ad dig. 27. m. 55. Hinc tempus pluvium: ut plures festini, durante intempestate, vindemiam fecerint. Hæc ipsa per totam Austriam, tractumque Hungariæ nobis contiguum, tam pauca fuit, ut sese ad 20^m. vix extenderit, & multis in locis emanferit. 14. Sudum serenumque reversum; Aërque bonam constitutionem porro per Anni decursum protraxit. Interea mense Novembris Nicolaiburgum
Mora-

Moravorum cum regione adjacente præ Epidemia contagiosa occlusum fuit, ac excubiis cinctum. Ex Hispania audivimus de gravissima procella, quâ Gadibus, in portu, naves 40. perierunt; Malacâ pariter detrimentô affectâ. Hinc Decemb. 5. vidimus Aërostath. ad insolitam altitud. evectum, quâ majoris non recordabar, nimirum ad dig. 29. m. 11. Animadvertendum, quòd totô hujus elevatoris tempore, ventus ferè flaverit S. O. vel S. & S. W. ac S. W. t. W. Nihilominùs tamen aura continuè salubris extiterit usque adeò, ut autumno ordinaria sua defuerit constitutio epidemica. E' quo manifestum, quòd morborum sævientium ortus ventorum plagis haud debeant ascribi; sed potiùs ipsius Atmosphæræ dyscrasiis, ab Aëris qualitate dissolutiori provenientes: quâ is ipse redditur præternaturalis, atque cùm defectu pabuli

nitrosi, tum virtutis suæ elasticæ, omnino vitiosus, ac deleterius. Ab Oriente de procellarum sævitia quoque nuntiarunt adversus Pontum Euxinum, quâ duo interpretes Mahometanæ legis in exilium missi, præter alios, naufragi perierunt.

Anni 1715. mens. Jan. itidem suum tenorem servavit. Aërostatismus usque ad Solis ingr. in ♄, quum ad dig. 28. m. 20. descenderet. Sed adhuc eodem die denuò intendebatur, itaque perrexit insolitò prorsus modò, ut 22. æquaret 29. 12. 48. (quæ altitudo omnis prioris maxima) ac tempore sequente, usque ad Feb. 9. in elevatori perstiterit, ubi parumper descendit, sed illico altum repetiit. Ast 15. subsidit ad d. 28. m. 4. mansitque in depresso ad ☉ ingr. in χ, cum rursus alta peteret, retineretque ad Mensis Martii 3. ubi significanter præterlapsus

27. 52. 34. veluti fusiùs in schema-
te apparet. ^o ¹ ¹¹ Quanti autem effectûs
hæ Aëris, cæliq̄ue immutationes ex-
titerint, deinceps è variis partibus
percepimus. Sic Mense Jan. Bero-
lino retulerunt de tempestuoso to-
nitru cum grandine. Qualis &
mense Febr. in Diœcesi Coloniensi,
Gandersheimii, inq̄ue circumjacen-
ti, plurimum vastationis, atque in-
cendii produxit, nec non in terri-
torio Ringelensi, in cuius cænobio
6. monachos percusserat. Hambur-
gi insuper, Antverpiæ, Flandrorum
Hulstii, Roterodami subq̄ue littori-
bus porro Hollandiæ, Zelandiæ, at-
que Angliæ, exundationes, intume-
scentiæq̄ue maris, ac regurgitatio-
nes fluminum insignissimæ accide-
runt, quas quotidie ad incredibilia
damna intelligimus assurgere. Ap-
propinquante ☉ ingr. ♃, quicum
 coincidit, Ventosius hîc factum:
quô Aërostatismus ad suã crasim,

à qua paululùm desciverat, erat re-
 verſus. Ubi obſervatum, ventô re-
 mittente, Aëroſt. quoque remiſſiſſe.
 Quod ipſum preſſionis naturæ ſolet
 convenire. Nam ſicuti Aër ab ejuſ-
 modi impetuoſo vento ſub noſtro
 Zenith magis condenſatur, quàm
 in ſtatu non ampliùs preſſivo po-
 teſt ſubſiſtere; remittente ventô,
 etiam Aër remittit, in quantum ela-
 ſticæ ſuæ qualitati aliunde quid-
 piam minùs obnititur. Sic præci-
 puè condenſationes particulares iis
 remiſſionibus ſubjectas experimur,
 dum univerſales, & in latius ſpa-
 tium explicatæ in partibus concen-
 tricis condenſationem magis dura-
 bilem efficiunt, eandemque uſque
 ad deſlagrationem aliquam mate-
 riæ ſulphureo-nitroſæ conſervant.

§. 12.

Quod autem de hoc Anno ad ma-
 teriam Phyſico-Medicam pertinet,
 hîc quoque ſingulariter animadver-
 ſione

sione dignum. Hyems, postquam pridie non sine Temperiei Coeli immutatione plenilunium accidisset, cum notabili Aëris dyscrasia suum inchoavit cursum; sed tamen citra peculiarem aliquam infelicem sequelam, quum brevî Aër redintegraretur, ac cæteris ejusdem mensis diebus unus tantum fuerit additus qualitatis dysphemæ. Habuerat exitus Autumnî præcedentis plures ejusmodi, qui à 1. usque ad 21. mens. Decembr. ad decem fuerant adaucti; qui morbosis suis diversis nequam caruerunt effectibus.

§. 13.

Januarius totus præteribat euphemus, & non nisi in duos, levî notatos dyscrasiâ, dies inciderat: ut quicquid ab fine Autumnî illius malè ominosi fuisset metuendum secundum morborum recentium fomitem jam accensum, præ compensatione bonæ craseos haud fecerit progress-

gressum. Ita ægritudines evadebant indicii ordinarii, quæ cum temperamentis, suisque ætatibus, ac sexibus, omnino videbantur convenire. Qualis optabilis constitutio persistebat propè ad medium Februarium; ubi aliqui leviter dysphemii rursus ingruebant.

§. 14.

Eadem Temperies, ad finem vergente Hyeme, ipsòque appropinquante noviluniò, secundùm qualitatem suam pravam, mirum in modum est provecta, incidentibus porro, exigui temporis spatiò, aliis diebus decem, primis pejùs ominosis. Sic quoque constitutio hæc apocrioseos morbosæ productioni non defuit; quæ in variolas erumpens fati spatiosa in Civitate, ac Suburbiis disseminabatur inter juniores: provectioribus ætate tussibus, pulmonumque ac pectoris vitiis, febribusque inflammativis, utcunque divexatis.

xatîs. Cujus ergo reverà defunctorum numerus grândior quodammodo fuit observatus: procul dubio, quantumvis etiam Aëris Temperies sibi restituatur nonnihil ampliandus. Nam uti alibi motæ res proportionaliter ad quietem reducuntur, sic hæ apocrises morbosæ lentè semper, ob naturæ qualitatem harmonicam sibi peculiarem, solent cessare, vel retrocedere, tam secundùm fomitem adhuc stupidum, quàm eum re ipsâ accensum, atque ardentem.

§. 15.

Veluti hæc immutationes Temperiei Cœli circa æquinoctiorum tempora majores plerumque experimur, sic etiam constitutio majoris, minorisve apocriseos morbosæ tantoperè cum illis conspirare solet, ut hanc extra illas nunquam videamus supervenire; neque illas præcurrere sine indubitata hujus sequela. Sed nihilominùs alias cujuscunque Anni par-

partes illis immutationibus non licebit eximere. Sunt iisdem etiam quidem subjectæ : præterquàm quod non rarò ab certis rerum circumstantiis vel Æquinoctiorum effectus sinistri anticipari, vel animadvertamus differri. Ita eòdem modò Solstitia nonnunquam, aut etiam cæteræ Anni partes, notabiliùs operationes suas infaustas possunt exerere, ubi tamen Æquinoctia mitiora præcurrerunt. Ast illud, inquam, infallibile prorsus, quod in frequenti Populo, temperamento, sexu, ætateque, diverso, ulla dysphæma Aëri qualitas nequeat contingere, quam non Aërologium, sive Indicem Aërostatismi significantissimè præfagire comperimus. Ita ut equidem ignorem an Nauclerus dirigendis navis cursibus minùs aptus haberi debeat extra Versorium, quàm ipse Medicus Prænoscendo, & Medendo morbo, citra directionem, sive indicium

cium

cium horumce laudabilium Organorum. Hisce tandem, Tractatu ad calcem redacto, secundum materiam Medico-physicam sequens schema adjicío, ubi totam quantitatem dierum Nefastorum (liceat ejusmodi atrò carbone notandos, cum intuitu materiæ Medicæ fomitem apocrifeos morbosæ accenderent, hóc nomine nuncupare) cuilibet mensi sui anni propriam, in compendio concernimus.

Annò 1709. Dies Nefasti numerantur.

De Mart. 21. ad Apr. 30. 20	Martio	7
Majo 18	Aprili	9
Junio 13	Majo	10
Julio 7	Junio	3
Augusto 3		<hr/>
Septembre 11		35
Octobre 18	<i>Annò 1711. Dies Nefasti.</i>	
Novembre 4	De Junii 29. ad Jul. 31.	8
Decembre 9	Augusto	8
<hr/>	Septembre	8
103	Octobre	8
	Novembre.	13
	Decembre	10
		<hr/>
		55

Annò 1710. Dies Nefasti.

De Januario	5
Februario	1

Anno

<i>Annò 1712. Dies Nefasti.</i>		Octobre	16
De Januario	10	Novembre	12
Februario	1	Decembre	1
Martio	13		
Aprili	22		121
Majo	21	<i>Annò 1714. Dies Nefasti.</i>	
Junio	9	De Januario	0
Julio	13	Februario	1
Augusto	2	Martio	16
Septembre	14	Aprili	6
Octobre	7	Majo	11
Novembre	26	Junio	6
Decembre	12	Julio	8
		Augusto	8
	150	Septembre	11
<i>Annò 1713. Dies Nefasti.</i>		Octobre	5
De Januario	3	Novembre	2
Februario	8	Decembre	12
Martio	19		
Aprili	21		86
Majo	9	<i>Annò 1715. Dies Nefasti.</i>	
Junio	6	De Januario	2
Julio	16	Februario	
Augusto	7	Martio usq; ad 21.	10
Septembre	3		17

Omnia ad Majorem DEI
Gloriam!

Meteorol 503

